

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การประเมินโครงการส่งเสริมผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง ของวิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินโครงการส่งเสริมผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง ของวิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี ว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการมากน้อยเพียงใด โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPPIEST Model ดังนี้ 1) การประเมินด้านบริบท (Context Evaluation) 2) การประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) 3) การประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation) 4) การประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation) ส่วนปรับขยาย ได้แก่ 4.1) การประเมินผลกระทบ (Impact) 4.2) การประเมินประสิทธิผล (Effectiveness) 4.3) การประเมินความยั่งยืน (Sustainability) และ 4.4) การประเมินการถ่ายทอดส่งต่อ (Transportability) ผู้ประเมินทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับโครงการและการประเมินโครงการ
- 2.2 รูปแบบการประเมินโครงการ
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นคนดี และคนเก่ง
- 2.4 โครงการส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่งของวิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี
- 2.5 บริบทของวิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี
- 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.7 กรอบแนวคิดการวิจัย

2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับโครงการและการประเมินโครงการ

2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับโครงการ

โครงการเป็นการจัดกิจกรรมที่เป็นระบบเพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ขององค์การให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ โครงการที่ดีจะทำให้ประสิทธิภาพของการดำเนินงานและผลตอบแทนสำหรับองค์การหรือหน่วยงานได้รับอย่างคุ้มค่า ซึ่งจะทำให้เกิดการพัฒนาขึ้นในหน่วยงานหรือองค์การ โครงการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความเจริญจะต้องใช้ทรัพยากรเป็นจำนวนมากทั้งที่เป็นเงิน วัสดุอุปกรณ์ กำลังคน โครงการบางโครงการมีประโยชน์มากและเห็นคุณค่าอย่างชัดเจน แต่บางโครงการเมื่อทำไปแล้วไม่เกิดประโยชน์ทำให้สิ้นเปลืองทรัพยากรโดยใช่เหตุ แต่การที่จะระบุว่าคุณค่าโครงการใดมีประโยชน์มีคุณค่าหรือไม่นั้น ทำได้โดยใช้วิธีประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการ ซึ่งมีผู้ให้ความหมายของโครงการดังนี้

2.1.1.1 ความหมายของโครงการ

สำราญ มีแจ่ง (2558: 20) กล่าวว่า โครงการหมายถึงกลุ่มของกิจกรรมที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันมีความเป็นเอกเทศ และแต่ละกิจกรรมจะมีเป้าหมายอันเดียวกันมีลักษณะที่เด่นชัด มีการกำหนดเวลาเริ่มต้นและเวลาสิ้นสุดโครงการ และมักจะเป็นงานที่ต่างไปจากงานประจำ

จารุตา สีสังข์ และคณะ (2556: 8) กล่าวว่า โครงการ หมายถึง งานที่เป็นส่วนหนึ่งของแผนงานที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งจะประกอบไปด้วย กิจกรรม งบประมาณและทรัพยากรในการดำเนินงาน และมีระยะเวลาของ การดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของโครงการนั้น ๆ

พิมพ์ลักษณ์ พิณจะโปะ (2556: 17) กล่าวว่า โครงการหมายถึง แผนงานที่จัดขึ้นอย่างเป็นระบบ มีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน มีกิจกรรมที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์โดยมีกำหนดเวลาที่แน่นอน

วีรวุฒิ จันทรัตน์ (2556: 15) กล่าวว่า โครงการ หมายถึง แผนงาน กิจกรรมที่มีลักษณะเฉพาะจัดทำขึ้นโดยหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อเสริมการดำเนินงานในสภาพปกติ ซึ่งมีการกำหนดวัตถุประสงค์และการดำเนินงาน ระยะเวลา เพื่อให้ทราบเป้าหมายตามแผนงานที่วางไว้เป็นระบบและขั้นตอน

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2558: 115) กล่าวว่า โครงการ หมายถึง แผนย่อยซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแผนงาน หรือเป็นกลุ่มของกิจกรรมที่จะดำเนินการในระยะเวลาที่กำหนดเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของแผนงานที่ได้ระบุไว้

จรัส เล่ห์สิงห์ (2561: 18) กล่าวว่า โครงการหมายถึง ชุดของกิจกรรมที่ไม่ใช่เป็นกิจกรรมหรืองานปกติ เป็นแผนการดำเนินงานที่เป็นระบบ จะนำไปปฏิบัติได้โดยมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานอย่างชัดเจน กิจกรรมมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน มีระยะเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดของงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

พิชิต ฤทธิจรูญ (2562: 4) กล่าวว่า โครงการ คือ การกำหนดแนวทางในการแก้ปัญหาหรือพัฒนางานที่มีวัตถุประสงค์เด่นชัด มีกิจกรรมที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างเหมาะสม มีการจัดสรรทรัพยากรอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ มีเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดของงาน โครงการประกอบด้วยงานและกิจกรรมที่มีความสัมพันธ์กันและมีเป้าหมายเดียวกัน

ธันวา ลิมสถาพร (2563: 70) กล่าวว่า โครงการ หมายถึง กิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในแผนงานที่มีลักษณะเฉพาะ มีการระบุรายละเอียดที่ต้องทำให้สำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

ประทีป ไชยเมือง (2561: 15) กล่าวว่า โครงการ หมายถึง งานที่เป็นส่วนย่อยส่วนหนึ่งของแผนงานที่ได้กำหนดไว้ซึ่งจะ ประกอบด้วย กิจกรรม งบประมาณและทรัพยากรในการดำเนินงาน และมีระยะเวลาของ การดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของโครงการนั้น ๆ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า โครงการ หมายถึง แผนงานที่จัดทำขึ้นอย่างเป็นระบบแก้ปัญหาหรือพัฒนางาน ประกอบด้วย กิจกรรมย่อยหลายกิจกรรม ต้องใช้ทรัพยากรสำหรับการดำเนินงาน และคาดหวังจะให้ได้ผลตอบแทนที่คุ้มค่า ต้องมีจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดชัดเจนสำหรับการดำเนินงานมีเป้าหมายที่ชัดเจน มีพื้นที่สำหรับการดำเนินงาน เพื่อให้บริการ และสนองความต้องการของกลุ่มบุคคลในพื้นที่ และมีบุคคล หน่วยงานรับผิดชอบสำหรับการดำเนินงาน เพื่อให้ทราบเป้าหมายตามแผนงานที่กำหนดอย่างเป็นระบบและขั้นตอน

2.1.1.2 องค์ประกอบของโครงการ

เชาว์ อินโย (2553: 29-35) กล่าวว่า องค์ประกอบของโครงการ ประกอบด้วย 1) ชื่อโครงการ การเขียนชื่อโครงการควรให้มีความชัดเจน เข้าใจง่าย ส่วนใหญ่ต้องเขียนให้รู้ว่า จะดำเนินงานเรื่องอะไร กับใคร และสถานที่ใด ซึ่งส่วนสำคัญก็คือ ต้องเขียนให้ทราบว่าเป็นเรื่องอะไร การเขียนชื่อโครงการที่ดีจะทำให้ผู้อ่านทราบได้ทันทีว่า โครงการนั้นเกี่ยวกับเรื่องอะไรและเป็น

แนวทางให้เห็นความสัมพันธ์ของเนื้อหาและวิธีดำเนินการ 2) แผนงาน แผนงานของโครงการจะบอกให้ทราบว่าโครงการที่เขียนขึ้นอยู่ภายใต้แผนงานอะไร มีประโยชน์ในการใช้งบประมาณและประเมินผลแผนงานเมื่อต้องการประเมินผลแผนงาน ลักษณะของแผนงานขององค์กรหรือหน่วยงานจะแบ่งออกเป็นหลายแผนงาน ซึ่งมีลักษณะกว้าง ๆ เช่น แผนงานวิจัยและบริการวิชาการ แผนงานการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา แผนงานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เป็นต้น หัวข้อแผนงานนี้บางครั้งจะเขียนหรือไม่ก็ได้ ถ้าเป็นโครงการส่วนบุคคลก็ไม่จำเป็นต้องเขียน แต่ถ้าหน่วยงานหรือองค์กรก็ควรเขียนแผนงานไว้ในโครงการด้วย 3) หน่วยงาน/บุคคลผู้รับผิดชอบโครงการ เป็นการเขียนที่บอกให้ทราบถึงหน่วยงานหรือบุคคลผู้รับผิดชอบโครงการ ควรระบุให้ชัดเจนและมีคำบ่งชี้ตำแหน่งสังกัด ซึ่งหน่วยงานหรือบุคคลผู้รับผิดชอบโครงการจะเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินโครงการตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด อาจจะเขียนบอกถึงสถานที่อยู่และเบอร์โทรศัพท์ หรืออื่นๆ ที่สามารถติดต่อสอบถามเกี่ยวกับโครงการได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว 4) ลักษณะโครงการ โครงการที่เขียนขึ้นจะมีอยู่ 2 ลักษณะ คือ โครงการต่อเนื่องและโครงการใหม่ สำหรับโครงการต่อเนื่องเป็นโครงการที่ได้ดำเนินการมาแล้วและต้องการดำเนินโครงการต่อไป เพราะต้องการขยายผลหรือเป็นโครงการที่ทำแล้วเกิดประโยชน์อย่างเห็นได้ชัดเจน ส่วนโครงการใหม่นั้นเป็นโครงการที่ยังไม่เคยดำเนินการมาก่อน การเขียนส่วนประกอบของโครงการ หัวข้อ ลักษณะโครงการนั้นบางครั้งไม่จำเป็นต้องเขียนก็ได้ถ้าเป็นโครงการส่วนบุคคล แต่ถ้าเป็นโครงการของหน่วยงานขององค์กร ควรจะเขียนลักษณะโครงการไว้ว่าเป็นโครงการต่อเนื่องหรือโครงการใหม่ เพราะจะทำให้ง่ายต่อการพิจารณาอนุมัติโครงการ 5) หลักการและเหตุผล การเขียนหลักการและเหตุผลของโครงการมีความสำคัญมาก เพราะจะทำให้ผู้อ่านได้เห็นถึงความสำคัญของโครงการ โดยเฉพาะในส่วนของหลักการและเหตุผลนั้นจะต้องบอกได้ว่าโครงการที่จัดทำขึ้นคืออะไร มีลักษณะสรุปย่ออย่างไรและมีความจำเป็นอย่างไรจึงต้องจัดให้มีโครงการดังกล่าว หลักการเขียนหลักการและเหตุผล มีส่วนสำคัญ 2 ส่วน ที่ต้องเขียนคือ หลักการและเหตุผล โดยเริ่มเขียนหลักการก่อนแล้วจึงตามด้วยเหตุผล อาจจะอยู่ในย่อหน้าเดียวกันหรือแยกออกจากกันก็ได้ หลักการเป็นการเขียนอธิบายความหมายหรือความคิดรวบยอดของโครงการ ซึ่งในส่วนนี้จะต้องบอกได้ว่าโครงการดังกล่าวคืออะไร มีลักษณะอย่างไร เหตุผลเป็นการเขียนเพื่อบอกว่าโครงการที่เขียนนั้นมีความจำเป็นอย่างไร มีเบื้องหลังความเป็นมาอย่างไรจึงต้องจัดให้มีโครงการขึ้น การเขียนหลักการและเหตุผลอาจเรียกว่าความเป็นมาหรือภูมิหลังและสภาพปัญหาของโครงการ 6) วัตถุประสงค์ วัตถุประสงค์ของโครงการจะบอกให้ทราบว่าโครงการนั้นควรทำทำไม ทำเพื่ออะไร มีความสำคัญอย่างไร การเขียนวัตถุประสงค์ของโครงการแยกได้ 2 ลักษณะ คือ วัตถุประสงค์ทั่วไปของโครงการและวัตถุประสงค์เฉพาะ การเขียนแต่ละส่วนมีลักษณะดังต่อไปนี้ วัตถุประสงค์ทั่วไป เป็นการเขียนบอกความต้องการภาพรวมทั้งหมดของโครงการ วัตถุประสงค์เฉพาะ เป็นการเขียนบอกความต้องการของโครงการที่เฉพาะเจาะจงของโครงการนั้นว่า ต้องการอะไรบ้าง ซึ่งสามารถตรวจสอบได้ว่าโครงการประสบผลสำเร็จหรือไม่ โดยพิจารณาจากวัตถุประสงค์เฉพาะ การเขียนวัตถุประสงค์ของโครงการควรเขียนให้ชัดเจนโดยเฉพาะวัตถุประสงค์เฉพาะ จะทำให้ง่ายต่อการประเมินผล ผู้ประเมินพิจารณาผลที่ได้รับจากโครงการเทียบกับวัตถุประสงค์ ก็จะสามารถพิจารณาตัดสินได้ว่าโครงการประสบความสำเร็จหรือไม่ แต่ก็มีข้อจำกัดเพราะบางครั้งวัตถุประสงค์ที่เขียนขึ้นมานั้น อาจไม่สามารถดำเนินการในช่วงเวลาดำเนินโครงการ จึงทำให้ไม่สามารถประเมินผลได้แต่

ถ้าเขียนวัตถุประสงค์ทั่วไป ก็สามารถทำการประเมินผลได้โดยจะต้องสร้างเกณฑ์และตัวบ่งชี้ขึ้นมา ซึ่งมีประโยชน์ต่อเจ้าของโครงการที่จะพิจารณาทั้งเกณฑ์และตัวบ่งชี้ และสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามที่ ต้องการ ทำให้มีความยืดหยุ่นสูงในการประเมินโครงการ 7) เป้าหมาย เป้าหมายของโครงการแสดงถึง ผลขั้นสุดท้ายในแง่จำนวนหรือการวัดผลความสำเร็จในช่วงระยะเวลาหนึ่ง หรือกล่าวได้ว่า เป็น วัตถุประสงค์ที่สามารถกำหนดเป็นตัวเลขได้แน่นอน ในช่วงระยะเวลาของการดำเนินงานตามแผนงาน หรือโครงการ เช่น นักเรียนทุกคนได้ฝึกอ่านหนังสือวันละ 2 ครั้ง นักเรียนทุกคนชักชวนเพื่อนร่วม ห้องเรียน หรือห้องอื่นเข้าห้องสมุดอย่างน้อย 5 คน 8) งาน/กิจกรรม และขั้นตอนการดำเนินงาน/โครงการ การเขียนงาน/กิจกรรม จะต้องเขียนจากวัตถุประสงค์ของโครงการ และให้มีลำดับขั้นตอน ของการดำเนินงานที่ต่อเนื่องกันไป เมื่อดำเนินงานตามงาน/กิจกรรมที่กำหนดไว้ จะทำให้โครงการ ประสบความสำเร็จการเขียนงานและกิจกรรมนั้น เราจะเขียนงานก่อนแล้วจึงค่อยแยกออกเป็น กิจกรรมภายใต้งานนั้น ๆ หรือบางครั้งเราก็อาจเขียนเฉพาะเพียงกิจกรรมเพียงส่วนเดียว เรียงลำดับ ในกรณีนี้โครงการนั้นเป็นโครงการขนาดเล็กไม่ซับซ้อนมาก 9) ระยะเวลาการดำเนินโครงการและ ปฏิทินการปฏิบัติงาน เป็นการเขียนบอกช่วงเวลาในการดำเนินงาน ตั้งแต่เริ่มต้นดำเนินงานจนกระทั่ง สิ้นสุดการดำเนินโครงการ ลักษณะการเขียนอาจบอกเป็นช่วงระยะเวลา เช่น เริ่มต้นเดือนมกราคม 2554 ถึงเดือนกันยายน 2554 หรือเขียนตลอดปีการศึกษา 2554 10) ทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนิน โครงการมีความจำเป็นมากถ้าขาดทรัพยากรโครงการไม่สามารถดำเนินการได้ ประกอบด้วย 10.1) งบประมาณ งบประมาณมีความจำเป็นมากในการดำเนินโครงการ เพราะการทำงานของคณะบุคคล ต้องใช้ทรัพยากรที่เป็นเงินคือ งบประมาณ บางโครงการได้งบประมาณมาก บางโครงการได้ งบประมาณน้อย ขึ้นอยู่กับความจำเป็นของโครงการแต่ละโครงการ การเขียนงบประมาณควรเขียนว่า เป็นเงินงบประมาณประเภทใด เช่น งบประมาณแผ่นดิน หรือเงินรายได้ ถ้าให้โครงการมีความ สมบูรณ์ควรเขียนงบประมาณแยกแต่ละงานและกิจกรรมไว้ในภาคผนวก โดยยึดระเบียบค่าใช้จ่าย ของกระทรวงการคลัง 10.2) บุคลากร จำนวนบุคคลที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการ มี หลายกลุ่ม เช่น กลุ่มเป้าหมายของโครงการ เป็นกลุ่มที่เข้าร่วมโครงการหรือได้รับผลโดยตรงจาก โครงการ กลุ่มผู้ดำเนินโครงการเป็นกลุ่มบุคคลที่บริหารโครงการ และเจ้าหน้าที่ประสานงานโครงการ และกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบจากการดำเนินโครงการหรือเป็นกลุ่มที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับอ้อม 10.3) วัสดุ อุปกรณ์ นอกจากงบประมาณ บุคลากรแล้ว วัสดุอุปกรณ์มีความจำเป็นที่จะทำให้โครงการประสบ ความสำเร็จ วัสดุอุปกรณ์จะหมายถึงเครื่องมือเครื่องใช้ประกอบการดำเนินกิจกรรม เช่น โครงการ ส่งเสริมการอ่านวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น ได้แก่ หนังสือ วัสดุสำนักงาน เทปบันทึกเสียง 10.4) อาคาร สถานที่และครุภัณฑ์ หมายถึง สถานที่ที่ใช้ดำเนินโครงการ เช่น อาคารเรียน อาคารเอนกประสงค์ หมู่บ้านโคกหมู่บ้านหนึ่ง ส่วนครุภัณฑ์ ได้แก่ โต๊ะ เก้าอี้ เครื่องฉายโปรเจคเตอร์ เครื่องฉายภาพข้าม ศีรษะ คอมพิวเตอร์ จอรับภาพ เป็นต้น ส่วนที่จำเป็นในการเขียนทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินโครงการ คือ งบประมาณและบุคลากร ส่วนวัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่และครุภัณฑ์ อาจไม่จำเป็นมากนัก เพราะสิ่งเหล่านี้จะมีอยู่แล้วในการดำเนินโครงการ แต่ควรเตรียมสิ่งเหล่านี้ไว้ให้เพียงพอในการดำเนิน โครงการ 11) การประเมินผล เมื่อดำเนินโครงการแล้ว การกำกับติดตามเป็นระยะมีความจำเป็นเพื่อ ช่วยเหลือหรือกำกับติดตามให้โครงการดำเนินไปตามแผนการที่วางไว้ ในการติดตามโครงการนั้นจะมีการ ประเมินผลโครงการไปด้วย โดยมี การประเมินก่อนดำเนินโครงการ ระหว่างการดำเนินโครงการ

และหลังดำเนินโครงการ ซึ่งจะทำให้ทราบผลการดำเนินโครงการว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้หรือไม่ 12) ผลที่คาดว่าจะได้รับ เป็นการคาดคะเนภาพรวมของโครงการที่จะเกิดขึ้นเมื่อดำเนินโครงการเสร็จสิ้น เป็นผลของโครงการตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ซึ่งมีทั้งผลที่เกิดขึ้นโดยตรง และผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นโดยอ้อม ซึ่งเป็นผลที่เกิดจากการดำเนินโครงการ หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ผลกระทบของโครงการ 13) ภาคผนวก การเขียนส่วนนี้เพื่อบอกรายละเอียดเพิ่มเติมจากหัวข้อของโครงการที่ผู้เขียนไม่สามารถเขียนทั้งหมดได้ เป็นการเขียนเพิ่มเติมเพื่อให้โครงการมีความเป็นไปได้ที่จะดำเนินการ และทำให้เกิดความน่าเชื่อถือเพิ่มมากขึ้น ประเด็นที่นำมาเขียนในภาพผนวก เช่น รายละเอียดของงบประมาณ เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล หรือรายชื่อบุคคลที่รับผิดชอบจัดทำโครงการ

พิสนุ พงศ์ศรี (2553: 39-42) กล่าวว่า องค์ประกอบของโครงการ โครงการทั่วไป มีองค์ประกอบที่สำคัญคล้ายคลึงกันแต่การเขียนอาจมีหลายวิธี ที่นิยมทั่วไป คือ วิธีการเขียนแบบดั้งเดิมมีองค์ประกอบสำคัญ คือ ชื่อโครงการหน่วยงานที่รับผิดชอบ หน่วยงานที่ให้การสนับสนุนหรือร่วมปฏิบัติการ (ถ้ามี) ระยะเวลาการดำเนินโครงการ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ เป้าหมาย พื้นที่ดำเนินงาน วิธีดำเนินงาน ทรัพยากรและงบประมาณ การติดตามประเมินผล ผลที่คาดว่าจะได้รับ ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ และอื่น ๆ

บุญมี พันธุ์ไทย (2554: 2-15) กล่าวว่า องค์ประกอบของโครงการเป็นแนวทางแผนการปฏิบัติงานอย่างละเอียด ประกอบด้วยหัวข้อต่าง ๆ คือ ชื่อโครงการ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ เป้าหมาย เนื้อหา วิธีการดำเนินการ ระยะเวลาการดำเนินงาน งบประมาณ ผู้รับผิดชอบโครงการ การประเมินโครงการ ผลที่คาดว่าจะได้รับ

พิมพ์ลักษณ์ พิณจะโปะ (2556: 18) กล่าวว่า โครงการที่ดีจะต้องมีองค์ประกอบที่สมบูรณ์ในกระบวนการจัดทำโครงการ มีรายละเอียดชัดเจน สอดคล้องกับงานขององค์กร มีการกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการชัดเจน และการเขียนโครงการควรให้สั้น กะทัดรัด ง่ายและได้ใจความไม่เกิดการสับสนเวลาปฏิบัติ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับหน่วยงานองค์กรได้ตามลักษณะของโครงการนั้น

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2557: 7-8) กล่าวว่า องค์ประกอบของโครงการ คือโครงการ แบบดั้งเดิมมีองค์ประกอบของโครงการ และสาระโดยสรุปของแต่ละองค์ประกอบคือ 1) ชื่อโครงการ เป็นส่วนที่บอกว่าเป็นโครงการประเภทใด เรื่องอะไร และเกี่ยวข้องกับใคร เช่น โครงการพัฒนาครูและบุคลากรของโรงเรียนขนาดเล็กโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โครงการเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านของนักเรียน โรงเรียน เป็นต้น 2) หลักการและเหตุผล เป็นส่วนที่อธิบายถึงหลักการและเหตุผลว่า ทำไมจึงต้องจัดทำโครงการ โดยระบุถึงสภาพปัญหา และความต้องการที่ต้องทำให้เกิดโครงการ รายละเอียดของ หลักการและเหตุผลต้องชี้ให้เห็นที่มา และความสำคัญของโครงการนั้นอย่างชัดเจน 3) วัตถุประสงค์และเป้าหมาย วัตถุประสงค์เป็นข้อความที่ระบุถึงสิ่งที่องค์กร หรือผู้จัดทำโครงการต้องการ หรือคาดหวังให้เกิดขึ้นหลังจากดำเนินโครงการเสร็จสิ้นแล้ว การกำหนดวัตถุประสงค์ต้องเฉพาะเจาะจง สามารถตอบคำถามได้ว่าสิ่งที่ต้องทำให้เกิดขึ้นในโครงการนั้นคืออะไร ต้องการผลงานหรือผลผลิตอะไร ส่วนเป้าหมายเป็นการกำหนดขอบเขต และลักษณะของการปฏิบัติงาน หลังจากที่ได้กำหนดวัตถุประสงค์แล้ว เพื่อใช้เป็นเครื่องมือกำกับการบริหารโครงการนั้น ๆ ให้ไปสู่วัตถุประสงค์

ที่ต้องการและเป็นส่วนที่แสดงให้เห็นว่า ถ้าจะทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ของแต่ละข้อ จะต้องทำงานอย่างไร ในปริมาณเท่าใด และทำเมื่อใด มักจะบอกให้ทราบถึงปริมาณและคุณภาพ 4) วิธีดำเนินการ เป็นส่วนที่ระบุขั้นตอนที่แสดงรายละเอียดกลยุทธ์หรือวิธีดำเนินงานว่าจะทำอะไร อย่างไร ใครรับผิดชอบและปฏิบัติด้วยวิธีใดจึงจะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยระบุขั้นตอนสำคัญของการดำเนินงานและกิจกรรมที่ต้องดำเนินงานภายใต้โครงการ 5) ระยะเวลาในการดำเนินงาน เป็นส่วนที่บ่งบอกแผนการดำเนินงาน ซึ่งเป็นช่วงเวลาทั้งหมดที่ใช้ในการดำเนินโครงการว่ามีระยะเวลานานเท่าใด จากวัน เดือน ปีใด ถึงวัน เดือน ปีใด ซึ่งอาจอยู่ในรูปของแผนกำหนดรายการปฏิบัติงาน ตารางทำงาน หรือปฏิทินปฏิบัติงาน 6) ทรัพยากรและงบประมาณ เป็นส่วนที่แสดงรายละเอียดของงบประมาณและทรัพยากรของโครงการ โดยระบุยอดรวมของค่าใช้จ่ายทั้งหมดของโครงการ รายละเอียดค่าใช้จ่ายในแต่ละด้าน พร้อมทั้งระบุแหล่งการเงิน และทรัพยากรอื่นที่เกี่ยวข้อง 7) การติดตามและประเมินผล เป็นส่วนที่แสดงให้เห็นถึงวิธีการควบคุม กำกับ และประเมินโครงการ ต้องระบุรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการประเมินระหว่างการทำงาน การตรวจสอบความก้าวหน้า การกำกับ ติดตาม และควบคุมโครงการ ตลอดจนการประเมินผลสรุปเมื่อสิ้นสุดโครงการ 8) ผลที่คาดว่าจะได้รับ เป็นส่วนที่บ่งบอกถึงผลพลอยได้ที่เกิดจากการดำเนินโครงการที่คาดว่าจะได้รับนอกเหนือจากที่ได้ระบุไว้ในวัตถุประสงค์ของโครงการ ผลที่คาดว่าจะได้รับคือผลกระทบในทางที่ดีที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากโครงการ ไม่ใช่ผลโดยตรงที่ได้ตามวัตถุประสงค์ 9) ผู้รับผิดชอบโครงการ เป็นส่วนที่ระบุให้ทราบว่าใครเป็นผู้รับผิดชอบโครงการ อาจจะเป็นชื่อหน่วยงานหรือชื่อบุคคล

Turner (1993: 26-27) กล่าวว่า องค์ประกอบของโครงการและสาระประกอบด้วย

1) ชื่อโครงการ เป็นส่วนที่บอกว่าเป็นโครงการประเภทใด เรื่องอะไรและเกี่ยวข้องกับใคร เช่น โครงการพัฒนาครูและบุคลากรของโรงเรียนขนาดเล็กโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โครงการเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านของนักเรียน เป็นต้น 2) หลักการและเหตุผลเป็นส่วนที่อธิบายถึงหลักการและเหตุผลว่าทำไมจึงต้องจัดทำโครงการ โดยระบุถึงสภาพปัญหาและความต้องการที่ต้องทำให้เกิดโครงการ รายละเอียดของหลักการและเหตุผลต้องชี้ให้เห็นที่มาและความสำคัญของโครงการนั้นอย่างชัดเจน 3) วัตถุประสงค์และเป้าหมาย วัตถุประสงค์เป็นข้อความที่ระบุถึงสิ่งที่องค์กร หรือผู้จัดทำโครงการต้องการหรือคาดหวังให้เกิดขึ้นหลังจากดำเนินโครงการเสร็จสิ้นแล้ว การกำหนดวัตถุประสงค์ต้องเฉพาะเจาะจง สามารถตอบคำถามได้ว่าสิ่งที่ต้องทำให้เกิดขึ้นในโครงการนั้นคืออะไร ต้องการผลงานหรือผลผลิตอะไร ส่วนเป้าหมายเป็นการกำหนดขอบเขตและลักษณะของการปฏิบัติงานหลังจากที่ได้กำหนดวัตถุประสงค์แล้ว เพื่อใช้เป็นเครื่องมือกำกับการบริหารโครงการนั้นไปสู่วัตถุประสงค์ที่ต้องการ และเป็นส่วนที่แสดงให้เห็นว่าถ้าจะทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ของแต่ละข้อนั้นจะต้องทำงานอย่างไร ในปริมาณเท่าใด และทำเมื่อใด ซึ่งมักจะบอกให้ทราบถึงปริมาณและคุณภาพ 4) วิธีดำเนินการ เป็นส่วนที่ระบุขั้นตอนที่แสดงรายละเอียดกลยุทธ์หรือวิธีดำเนินงานว่าจะทำอะไร อย่างไร ใครรับผิดชอบและปฏิบัติด้วยวิธีใดจึงจะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้โดยระบุขั้นตอนสำคัญของการดำเนินงานและกิจกรรมภายใต้โครงการ 5) ระยะเวลาในการดำเนินงาน เป็นส่วนที่บ่งบอกแผนการดำเนินงาน ซึ่งเป็นช่วงเวลาทั้งหมดที่สำหรับการดำเนินโครงการว่ามีระยะเวลานานเท่าใด จากวัน เดือน ปีใด ถึงวัน เดือน ปีใด อาจอยู่ในรูปของแผนกำหนดรายการปฏิบัติงาน ตารางทำงาน

หรือปฏิทินปฏิบัติงาน 6) ทรัพยากรและงบประมาณ เป็นส่วนที่แสดงรายละเอียดของงบประมาณและทรัพยากรของโครงการ โดยระบุยอดรวมของค่าใช้จ่ายทั้งหมดของโครงการ รายละเอียดค่าใช้จ่ายในแต่ละด้านพร้อมทั้งระบุแหล่งการเงินและทรัพยากรที่เกี่ยวข้อง 7) การติดตามและประเมินผล เป็นส่วนที่แสดงให้เห็นถึงวิธีการควบคุมกำกับและประเมินโครงการ ต้องบรรยายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการประเมินระหว่างดำเนินการดำเนินโครงการ การตรวจสอบความก้าวหน้าการกำกับติดตามและควบคุมโครงการ รวมถึงการประเมินผลสรุปเมื่อสิ้นสุดโครงการ 8) ผลที่คาดว่าจะได้รับเป็นส่วนที่บ่งบอกถึงผลพลอยได้ที่เกิดจากการดำเนินโครงการที่คาดว่าจะได้รับนอกเหนือจากที่ได้ระบุไว้ในวัตถุประสงค์ของโครงการ ผลที่คาดว่าจะได้รับคือ ผลกระทบในทางที่ดีที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากโครงการ ไม่ใช่ผลโดยตรงที่ได้ตามวัตถุประสงค์ 9) ผู้รับผิดชอบโครงการ เป็นส่วนที่ระบุให้ทราบว่าใครเป็นผู้รับผิดชอบโครงการ อาจจะเป็นชื่อหน่วยงานหรือชื่อบุคคล

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า องค์ประกอบของโครงการ ประกอบด้วยหลายส่วนคือ ชื่อโครงการ หน่วยงานที่รับผิดชอบ หน่วยงานที่ให้การสนับสนุนหรือร่วมปฏิบัติการ (ถ้ามี) ระยะเวลาการดำเนินโครงการ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ เป้าหมาย พื้นที่ดำเนินงานวิธีดำเนินงาน ทรัพยากร และงบประมาณ การติดตามประเมินผล ผลที่คาดว่าจะได้รับ ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการและอื่น ๆ

2.1.2 การประเมินโครงการ

การประเมินโครงการเป็นกิจกรรมสำคัญสำหรับของการบริหารโครงการ การประเมินโครงการเป็นกระบวนการที่ให้ข้อมูลย้อนกลับ สามารถนำมาใช้สำหรับการปรับปรุงการดำเนินงานของโครงการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ทำให้ทราบข้อบกพร่อง จุดเด่น จุดด้อยของโครงการและทำให้ทราบว่าโครงการบรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมายที่กำหนดเพียงใด มีผู้ให้ความหมาย ดังนี้

2.1.2.1 ความหมายของการประเมินโครงการ

เจริญวิษณุ สมพงษ์ธรรม (2555: 268) กล่าวว่า การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ เพื่อให้ได้สารสนเทศช่วยตัดสินใจเพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพของโครงการให้ดียิ่งขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายหลักของการประเมินต้องการที่จะช่วยให้สามารถดำเนินงานบรรลุเป้าหมายของโครงการอันเป็นก้าวหนึ่งที่จะช่วยให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ โดยกระบวนการดังกล่าวจะเป็นการตัดสินใจคุณค่าของสิ่งที่ประเมินในการตัดสินใจคุณค่าจะใช้การเปรียบเทียบกับเกณฑ์หรือมาตรฐานที่กำหนด

สุวรรณ นาควิบูลย์วงศ์ (2557: 6) กล่าวว่า การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการรวบรวมสารสนเทศเพื่อกำหนดคุณค่าและคุณประโยชน์ของโครงการที่ได้รับการประเมินอันเป็นเครื่องบ่งชี้ความก้าวหน้าของโครงการและความสำเร็จของโครงการ

อุทัย เพ็ชรหิน (2560: 23) กล่าวว่า การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการรวบรวมข้อมูลจากโครงการที่ดำเนินการแล้วมาวิเคราะห์ข้อมูลตามทฤษฎีอย่างเป็นระบบ เพื่อสรุปผลว่าโครงการนั้นได้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมาย และนำผลการประเมินไปเป็นแนวทางพัฒนาปรับปรุงโครงการ

สุมาลัย บุญรักษา (2562: 25) กล่าวว่า การประเมินโครงการ หมายถึง การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรม กลุ่มกิจกรรมและความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรม

ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบระเบียบเพื่อให้ได้สารสนเทศที่เชื่อถือได้ในการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่เป็นจุดอ่อนและส่งเสริมในส่วนที่เป็นจุดเด่น ทั้งให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับผู้เกี่ยวข้องในการจะตัดสินใจเกี่ยวกับผลการจัดกิจกรรม

วิทวัฒน์ บุระพันธ์ (2562: 9) การประเมินโครงการ หมายถึง การเก็บรวบรวมข้อมูลวิเคราะห์เกี่ยวกับโครงการที่เป็นระบบ เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่สามารถนำไปใช้ในการพิจารณาการดำเนินงานของโครงการในครั้งต่อไป และการประเมินโครงการนั้นต้องมี

จตุพร รัตนชัยฤทธิ์ (2563: 10) กล่าวว่า การประเมินโครงการ หมายถึง การรวบรวมสารสนเทศโดยมีการรวบรวมข้อมูลและวิธีการศึกษาอย่างเป็นระบบเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งผลที่ได้จากการประเมินจะเห็นถึงความสำเร็จ ความผิดพลาด ปัญหาอุปสรรค ผลกระทบต่อโครงการ นำผลที่ได้มาเป็นแนวทางประกอบการตัดสินใจเพื่อปรับปรุงโครงการให้การดำเนินการตามโครงการ มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

Rossi and Freeman (2004: 16-23) กล่าวว่า การประเมินโครงการ หมายถึง การประยุกต์ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์มาใช้สำหรับการสำรวจประสิทธิผลของโครงการอย่างเป็นระบบ การประเมินโครงการจะประกอบด้วย การประยุกต์ใช้วิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์ การประเมิน ประสิทธิภาพของโครงการ ต้องให้สารสนเทศเพื่อการปรับปรุงกิจกรรมทางสังคม และปรับปรุงสภาพสังคมแก่ผู้ที่ทำหน้าที่ตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการ

Stufflebeam and Shinkfield (2007: 326) กล่าวว่า การประเมินโครงการเป็นวิธีการศึกษาหรือสืบค้นหาคุณค่าของสิ่งที่มุ่งประเมินอย่างเป็นระบบการประเมินจึงเป็นกระบวนการที่จัดหานำเสนอสารสนเทศและนำไปประยุกต์ใช้ในการอธิบายและการตัดสินใจคุณค่าและคุณประโยชน์ในการตัดสินใจหาทางเลือกที่เหมาะสมในการดำเนินงานโครงการ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการที่ทำให้ทราบถึงผลสัมฤทธิ์ผลของโครงการ ข้อมูลที่ได้จากการประเมินโครงการเป็นตัวช่วยสำหรับการตัดสินใจว่าโครงการสมควรได้รับการขยายงาน สนับสนุนให้คงอยู่ต่อไปหรือสมควรระงับการดำเนินการ ด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ เพื่อให้ได้สารสนเทศสำหรับการตัดสินใจ

2.1.2.2 ประโยชน์ของการประเมินโครงการ

เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี (2556: 93-95) กล่าวว่า ประเด็นที่สนับสนุนเหตุผลของการประเมินโครงการ สามารถชี้ให้เห็นประโยชน์ของการประเมินโครงการต่าง ๆ ได้ดังต่อไปนี้ 1) การประเมินเป็นเครื่องมือของการรับรองคุณภาพในการให้บริการ ถึงแม้จะไม่สามารถประกันผลสัมฤทธิ์ขั้นสูงสุดของโครงการได้ แต่ก็สามารถจะรับรองคุณภาพของการให้บริการในระดับหนึ่งได้ ด้วยเหตุนี้องค์กรที่เป็นเจ้าของโครงการต่าง ๆ จำนวนมาก จึงเห็นความจำเป็นที่ต้องใช้วิธีประเมินโครงการเพื่อให้เป็นที่ยอมรับและเป็นที่น่าเชื่อถือจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งจากประชาชนทั่วไปด้วย 2) การประเมินช่วยให้ผู้สนับสนุนด้านเงินลงทุนได้รับทราบปัญหาหรืออุปสรรคในการดำเนินงานของโครงการ โดยอาศัยหลักฐานเชิงประจักษ์จากสภาพการณ์ที่เป็นจริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการที่จัดขึ้นเพื่อการกุศล เช่น โครงการอาหารกลางวันสำหรับเด็กนักเรียนที่ด้อยโอกาสจากการประเมินโครงการดังกล่าว ย่อมทำให้ทราบว่าทุนที่ได้รับการสนับสนุนจากโครงการนี้มีจำนวนเพียงพอหรือไม่ เด็กนักเรียนที่เข้ารับบริการจากโครงการประเภทนี้มีความรู้สึกพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจในด้านใดบ้าง

ทั้งนี้เพื่อจะได้หาทางปรับปรุงหรือแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้นในโอกาสต่อ ๆ ไป 3) การประเมินช่วยให้ได้ข้อมูลซึ่งเป็นสารสนเทศที่มีคุณค่าสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ หน่วยงานที่ต้องพิจารณาจัดสรรเงินทุนเพื่อให้การสนับสนุนโครงการ เช่น สำนักงบประมาณแผ่นดิน เป็นต้น จะเห็นได้ว่า ก่อนที่จะมีการอนุมัติงบประมาณให้แก่โครงการใด ๆ ทางสำนักงบประมาณแผ่นดินก็มักจะขอข้อมูลสารสนเทศที่เป็นผลการประเมินจากหน่วยงานซึ่งจัดทำโครงการเหล่านั้นไปประกอบการพิจารณาด้วยเสมอ ทั้งนี้เพื่อให้การจัดสรรเงินงบประมาณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ลดคำวิพากษ์วิจารณ์ และสอดคล้องกับความต้องการที่เป็นจริง 4) การประเมินช่วยชี้ให้เห็นความสำคัญของแต่ละโครงการตามลำดับก่อนหลัง โดยสามารถจะทราบได้ว่าโครงการใดมีความจำเป็นเร่งด่วนกว่ากัน ทั้งนี้เพื่อช่วยแก้ปัญหาในการคัดเลือกโครงการ ตลอดจนช่วยลดความกดดันจากอำนาจทางการเมือง อันเนื่องมาจากโครงการมีจำนวนมาก (ทั้งจากการขยายโครงการและโครงการที่ต่อเนื่อง) แต่เงินทุนสนับสนุนมีจำนวนจำกัด ดังนั้นการประเมินโครงการต่าง ๆ อย่างมีระบบและครบทุกขั้นตอนจะทำให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่น่าเชื่อถือ ซึ่งจะช่วยให้มั่นใจได้ว่าโครงการใดควรจะได้รับพิจารณาให้การสนับสนุนก่อน และโครงการใดควรจะให้การสนับสนุนในลำดับถัดไป เป็นต้น 5) การประเมินช่วยให้ได้ข้อมูลย้อนกลับจากผู้รับบริการ ข้อมูลประเภทนี้ทำให้ทราบถึงข้อจำกัดและปัญหาต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานเพื่อนำมาปรับปรุงโครงการ ตลอดจนก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ให้และผู้รับบริการ 6) การประเมินช่วยให้ทราบถึงผลผลิตของโครงการทั้งในด้านที่พึงประสงค์และไม่ประสงค์ควบคู่กันไป ถึงแม้ว่าการดำเนินโครงการต่าง ๆ ล้วนมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้ผลผลิตที่ประสงค์เป็นหลัก แต่ในความเป็นจริงแล้วก็อาจจะมีผลผลิตบางส่วนที่ไม่พึงประสงค์เกิดตามมาด้วย

อรพรรณ นันติ (2556: 23) กล่าวว่า ประโยชน์ของการประเมินโครงการ คือเพื่อที่จะปรับปรุง แก้ไขและพัฒนาการดำเนินโครงการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สมภพ สุขพัฒนานารกุล (2558: 21) กล่าวว่า ประโยชน์ของการประเมินโครงการ คือ การประเมินโครงการช่วยให้ได้ข้อมูลและสารสนเทศ เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนงาน และโครงการตรวจสอบความพร้อมของทรัพยากรต่าง ๆ ที่จำเป็นในการดำเนินงานตามแผนงานและโครงการ การประเมินโครงการช่วยในด้านประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย การประเมินจะทำให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถควบคุมเวลา ค่าใช้จ่ายของแผนงานและโครงการ การประเมินโครงการทำให้ทราบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความก้าวหน้าของการดำเนินงานตามแผนงานและโครงการช่วยทำให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับความสำเร็จและความล้มเหลวของแผนงานและโครงการ เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจในการปรับปรุงและพัฒนา รวมทั้งใช้ประกอบการตัดสินใจขยายหรือยุติการดำเนินงาน การประเมินโครงการช่วยให้ได้ข้อมูลที่บ่งบอกประสิทธิภาพของแผนงานและโครงการว่าเป็นอย่างไร คัดค้านกับการลงทุนหรือไม่ การประเมินโครงการช่วยให้ทราบถึงผลกระทบของการดำเนินงานว่ามีผลกระทบทางตรงและทางอ้อมในด้านใดบ้าง การประเมินโครงการช่วยกระตุ้น จูงใจ และสร้างขวัญกำลังใจให้ผู้ปฏิบัติงานการประเมินไม่ใช่การจับผิดแต่เป็นการแนะนำช่วยเหลือผู้ปฏิบัติงานได้ทราบผลสำเร็จของการดำเนินงาน จุดเด่น จุดด้อย และนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาแผนงานและโครงการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงสรุปได้ว่าการประเมินโครงการมีความสำคัญต่อการดำเนินงานของโครงการตั้งแต่ก่อนเริ่มโครงการจนกระทั่งสิ้นสุดโครงการ ทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินโครงการว่าได้ผลเป็นอย่างไร เพื่อที่จะได้นำข้อมูลเหล่านั้นควบคุมปัจจัยต่าง ๆ ในการ

ดำเนินงานโครงการ และป้องกันข้อผิดพลาดที่จะเกิดขึ้นในการดำเนินโครงการ ช่วยให้โครงการดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด

ดาร์ณี สุวรรณชาติ (2559: 13) กล่าวว่า ประโยชน์ของการประเมินโครงการคือ ช่วยทำให้กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย มาตรการและวิธีดำเนินการได้ การประเมินได้รับการตรวจสอบ วิเคราะห์อย่างละเอียดจากผู้บริหารและผู้ประเมินว่าสามารถนำไปปฏิบัติได้ โดยใช้ทรัพยากรตามที่กำหนดไว้อย่างคุ้มค่า เหมาะสม เกิดประโยชน์สูงสุด และบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยจัดดำเนินการประเมินโครงการอย่างเป็นระบบ นอกจากนั้นยังช่วยให้ผู้บริหารทราบอุปสรรค ข้อดี ข้อเสีย ความเป็นไปได้ และแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข ในขั้นตอนการดำเนินโครงการ เพื่อช่วยตัดสินใจว่าจะดำเนินการต่อไปหรือยุติโครงการ

อุทัย เพ็ชรหิน (2560: 24) กล่าวว่า ประโยชน์ของการประเมินโครงการคือ ช่วยให้ข้อมูลข่าวสารสนเทศเกี่ยวข้องกับโครงการเพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจในการกำหนดโครงการ ตลอดจนการจัดทำโครงการให้ประสบความสำเร็จและความล้มเหลวของโครงการที่นำมาใช้ในการตัดสินใจและวิเคราะห์การดำเนินการต่อไปหรือยกเลิกโครงการ

สุมาลัย บุญรักษา (2562: 34) กล่าวว่า การประเมินโครงการเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผล ซึ่งไม่เพียงแต่ชี้ให้เห็นผลสำเร็จของการดำเนินงานที่เกิดขึ้นตามที่คาดการณ์ล่วงหน้าไว้เท่านั้น แต่บ่งชี้ให้เห็นผลกระทบของโครงการที่มีต่อบุคคลและชุมชนที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้การประเมินโครงการมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้บริหารโครงการที่จะบริหารให้ดำเนินงานเป็นไปอย่างต่อเนื่อง หลีกเลี่ยงและขจัดปัญหาที่เกิดขึ้นขยายหรือปรับโครงสร้างให้สอดคล้องกับความต้องการของบริบทหรืออาจจะระงับโครงการถ้าจำเป็น

วิวัฒน์ บุระพันธ์ (2562: 12) กล่าวว่า การประเมินโครงการมีประโยชน์ในการกำหนดวัตถุประสงค์และมาตรฐานของการดำเนินงานมีความชัดเจนทำให้องค์กรได้รับประโยชน์เต็มที่ ทำให้แผนงานบรรลุวัตถุประสงค์ เพราะโครงการเป็นส่วนหนึ่งของแผน ดังนั้นเมื่อโครงการได้รับการตรวจสอบวิเคราะห์ปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ดำเนินการไปด้วยดีช่วยการแก้ปัญหาอันเกิดจากผลกระทบ (Impact) ของโครงการ ทำให้โครงการมีข้อที่ทำให้ความเสียหายน้อยลงทำให้การควบคุมคุณภาพของงาน เพราะการประเมินโครงการเป็นการตรวจและควบคุมชนิดหนึ่ง ช่วยในการสร้างขวัญและกำลังใจให้ผู้ปฏิบัติงานตามโครงการ ทำให้การวางแผนหรือการกำหนดนโยบายของผู้บริหารและฝ่ายการเมืองเป็นสารสนเทศช่วยการตัดสินใจในการบริหารโครงการต่อไป

ซารดา จิตต์อำมาตย์ (2560 : 30) กล่าวว่า ประโยชน์ของการประเมินโครงการช่วยให้ได้ข้อมูล เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการกำหนดโครงการ การตรวจสอบความพร้อมของทรัพยากรต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในการดำเนินโครงการ ตลอดจนความเป็นไปได้ในการจัดทำโครงการ

Moursund (1973: 39) กล่าวว่า ประโยชน์การประเมินโครงการคือ 1) เพื่อที่จะทราบว่าการปฏิบัติงานตามโครงการบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ 2) เพื่อที่จะทราบว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้เป็นเป้าหมายที่ปฏิบัติจริงหรือไม่ และเป็นเป้าหมายที่มีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด

Mitzel (1982: 594-595) กล่าวว่า ประโยชน์การประเมินโครงการที่สำคัญ 3 ประการ คือ 1) เพื่อแสดงผลการพิจารณาถึงคุณค่าของโครงการ 2) เพื่อให้ผู้ตัดสินใจมีการตัดสินใจที่ถูกต้อง 3) เพื่อบริการข้อมูลแก่ฝ่ายการเมืองเพื่อใช้ในการกำหนดนโยบาย

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การประเมินโครงการ จะช่วยให้เห็นถึงปัญหา ช่วยให้การปฏิบัติงานตามแผนและโครงการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพให้ได้ข้อมูลซึ่งเป็นสารสนเทศที่มีคุณค่า เป็นเครื่องมือสำหรับการบริหารงานของผู้บริหารเพื่อให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว ประหยัดเวลา และทรัพยากร เพื่อช่วยตัดสินใจว่าจะดำเนินการต่อไป หรือยุติโครงการ

2.1.3 ประเภทของการประเมินโครงการ

เยาวดี รวงชัยกุล และวิบูลย์ศรี (2556: 96-103) กล่าวว่า ประเภทของการประเมินโครงการบริการสังคมนั้น สามารถจำแนกประเภทของการประเมินโดยทั่วไปได้เป็น 4 ประเภทคือ 1) การประเมินความต้องการที่จำเป็น 2) การประเมินกระบวนการ 3) การประเมินผลผลิตและ 4) การประเมินประสิทธิภาพ

สุวรรณ นาควิบูลย์วงศ์ (2557: 13-15) กล่าวว่า ประเภทของการประเมินโครงการ ดังนี้ 1) การประเมินที่แบ่งตามช่วงเวลาของโครงการ การประเมินโครงการที่แบ่งตามช่วงเวลาสามารถแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่ 1.1) การประเมินก่อนการดำเนินงานโครงการ (Pre-Evaluation) เป็นการประเมินก่อนที่จะดำเนินโครงการ ได้แก่ การประเมินความจำเป็น (Needs Assessment) และการประเมินความเป็นไปได้ (Feasibility) เพื่อพิจารณาความเป็นไปได้ของโครงการหรือสิ่งที่จะดำเนินการ โดยศึกษาวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่จำเป็นต่อความสำเร็จ ได้แก่ ความเป็นไปได้ทางด้านเทคนิค ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสภาพแวดล้อม เป็นต้น 1.2) การประเมินระหว่างการทำโครงการ (On-going Evaluation) เป็นการประเมินโครงการในขณะที่มีการดำเนินโครงการ หลังจากที่มีการดำเนินโครงการไปแล้วระยะหนึ่งเพื่อทราบความก้าวหน้าหรือปัญหาในการดำเนินโครงการ และเมื่อนำผลไปใช้แก้ไขปรับปรุงโครงการให้สามารถดำเนินโครงการได้ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้การประเมินในลักษณะนี้อาจเรียกว่า การประเมินความก้าวหน้า (Formative Evaluation) ของโครงการ 1.3) การประเมินเมื่อเสร็จสิ้นโครงการ (Post-evaluation) เป็นการประเมินเมื่อโครงการเสร็จสิ้นแล้ว เพื่อตัดสินใจว่าการดำเนินโครงการประสบความสำเร็จ บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายหรือไม่มากนักน้อยเพียงใด ผลของการประเมินจะช่วยในการตัดสินใจสำหรับโครงการใหม่ ๆ ซึ่งมีลักษณะเหมือนหรือใกล้เคียงกัน การประเมินในลักษณะนี้เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า การประเมินผลสรุป (Summative Evaluation) ของโครงการ 2) การประเมินที่แบ่งตามจุดมุ่งหมายที่ยึดการแบ่งการประเมินตามเกณฑ์นี้สามารถแบ่งการประเมินออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ 2.1) การประเมินที่ยึดจุดมุ่งหมายของโครงการ (Goal-based Evaluation) การประเมินแบบนี้จะพิจารณาเปรียบเทียบผลสำเร็จของโครงการกับจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ 2.2) การประเมินแบบยึดความเป็นอิสระจากจุดมุ่งหมายของโครงการ (Goal-free Evaluation) จะพิจารณาผลทั้งหมดที่เกิดขึ้นจากโครงการ แม้ว่าผลที่เกิดขึ้นนั้นจะเป็นหรือไม่เป็นไปตามจุดมุ่งหมาย 3) การประเมินที่แบ่งตามความเชื่อพื้นฐานหรือปรัชญา การแบ่งการประเมินตามเกณฑ์นี้สามารถแบ่งการประเมินออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ 3.1) การประเมินโดยใช้วิธีเชิงระบบหรือแบบปรนัย (Systematic Evaluation) โดยมาตรฐานหรือเกณฑ์สากลในการตัดสินใจคุณค่า ซึ่งจะเน้นวิธีการเชิงระบบ 3.2) การประเมินโดยใช้วิธีเชิงธรรมชาติ (Naturalistic Evaluation) โดยจะกำหนดมาตรฐานหรือเกณฑ์ในการตัดสินใจคุณค่าตามเหตุผลของนักประเมิน เน้นวิธีการยืดหยุ่นตามสถานการณ์ 4) การประเมินที่แบ่งตามนักประเมินหรือหน่วยงาน

ผู้รับผิดชอบการประเมินการแบ่งการประเมินตามเกณฑ์นี้สามารถแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ 4.1) การประเมินโดยนักประเมินภายใน (Internal Evaluator Evaluation) เป็นการประเมินที่มีนักประเมินเป็นบุคลากรที่เกี่ยวข้องหรือปฏิบัติงานภายในโครงการ 4.2) การประเมินโดยนักประเมินภายนอก (External Evaluator Evaluation) เป็นการประเมินที่มีนักประเมินเป็นบุคคลภายนอกที่ไม่เกี่ยวข้องหรือปฏิบัติงานในโครงการ อาจเป็นบุคคลของหน่วยงานอื่นหรือหน่วยงานกลาง 5) การประเมินที่แบ่งตามวิธีการและลักษณะข้อมูลที่มุ่งประเมิน การแบ่งการประเมินตามเกณฑ์นี้แบ่งการประเมินออกเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่ 5.1) การประเมินเชิงปริมาณ (Quantitative Evaluation) โดยใช้กระบวนการอย่างมีระบบ ให้ความสำคัญกับการวัดและการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติวิเคราะห์เพื่อตอบคำถามการประเมิน 5.2) การประเมินเชิงคุณภาพ (Qualitative Evaluation) โดยให้ความสำคัญกับความหมายของปรากฏการณ์ในภาพรวม และการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศจากภาคสนาม เน้นการวิเคราะห์เปรียบเทียบและการวิเคราะห์เนื้อหาโดยไม่ใช้สถิติ จุดเด่นของการประเมินอยู่ที่คุณค่า ความหมาย และมุมมองของผู้มีส่วนร่วมในการประเมิน 5.3) การประเมินเชิงผสมผสาน (Mixed Evaluation) เป็นการประเมินความก้าวหน้า (Formative Evaluation) และการประเมินผลสรุป (Summative Evaluation) โดยใช้วิธีการทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ มุ่งเน้นให้ได้ผลประเมินรอบด้านและหลายแง่มุม ทั้งในระดับกว้างและลึกเกี่ยวกับโครงการ

กรีน ฟูโยโรย (2557: 15) กล่าวว่า ประเภทของการประเมินโครงการยึดหลัก 2 วิธีคือ 1) แบ่งตามวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมาย แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ การประเมินความก้าวหน้า และการประเมินเพื่อตัดสินผล 2) แบ่งตามลำดับเวลาแบ่งการประเมินออกเป็น 3 ประเภท คือ การประเมินผลโครงการก่อนการดำเนินงาน การประเมินผลขณะดำเนินงาน และการประเมินต่อโครงการภายหลังสิ้นสุดการดำเนินงาน และต้องมีการติดตามประเมินผลการดำเนินการเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อการพัฒนาโครงการให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

สมภพ สุขพัฒนานรากุล (2558: 22) กล่าวว่า ประเภทของการประเมินโครงการ เป็น 4 ระยะ ดังต่อไปนี้ 1) การประเมินผลโครงการก่อนดำเนินงาน เป็นการประเมินว่ามีความจำเป็นและความเป็นไปได้ในการกำหนดให้มีโครงการ หรือแผนงานนั้น ๆ หรือไม่ บางครั้งเรียกการประเมินโครงการประเภทนี้ว่า การศึกษาความเป็นไปได้หรือการประเมินความต้องการจำเป็น 2) การประเมินผลโครงการขณะดำเนินงาน เป็นการประเมินโครงการเพื่อติดตามความก้าวหน้าของการดำเนินงานและการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ 3) การประเมินผลโครงการเมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินงานเป็นการประเมินว่าผลของการดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่วางไว้หรือไม่ 4) การประเมินผลกระทบจากการดำเนินโครงการ เป็นการประเมินผลโครงการภายหลังเสร็จสิ้นการดำเนินโครงการหรือแผนงานโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อตรวจสอบผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้น ซึ่งอาจจะได้รับอิทธิพลจากการมีโครงการหรือปัจจัยอื่น

สุมาลัย บุญรักษา (2562: 38) กล่าวว่า การประเมินโครงการสามารถแบ่งได้หลากหลายประเภท ขึ้นอยู่กับลักษณะของโครงการและวัตถุประสงค์ในการประเมิน โดยผู้ประเมินต้องวินิจฉัยและตัดสินใจที่จะเลือกใช้ประเภทของการประเมินโครงการให้เหมาะสมกับโครงการ แต่ละโครงการ

ซึ่งผู้ประเมินได้ประเมินโครงการตามสิ่งที่ถูกประเมิน คือ ประเมินสถานะแวดล้อมหรือประเมินบริบท ประเมินปัจจัยหรือตัวป้อน ประเมินกระบวนการ ประเมินผลผลิตและประเมินข้อมูลย้อนกลับ

วิวัฒน์ บุระพันธ์ (2562: 13-14) กล่าวว่า การประเมินโครงการแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้ 1) การประเมินโครงการก่อนดำเนินการ (Preliminary Evaluation) เป็นการศึกษาวิเคราะห์ และประเมินความเป็นไปได้ (Feasibility Study) ก่อนที่จะเริ่มโครงการใดโครงการหนึ่ง ซึ่งจะมีประโยชน์ในแง่การตัดสินใจว่าจะดำเนินโครงการต่อไปหรือไม่ อย่างไร โดยทำการศึกษาลงถึง สภาพแวดล้อมเชิงปฏิบัติการ (Operating Environment) ของโครงการ ความพร้อมและความเหมาะสมของปัจจัยนำเข้าอันได้แก่ ชีตความสามารถ ประสิทธิภาพ และความพร้อมของบุคลากร เครื่องมือ งบประมาณและกระบวนการงบประมาณ รวมไปถึงสมรรถนะในการบริหารจัดการ ทั้งยังต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมของกระบวนการที่จะนำมาใช้ในการบริหารจัดการโครงการ ตลอดจน ปัญหา อุปสรรค และความเสี่ยงของการดำเนินโครงการรวมถึงประสิทธิผลที่คาดว่าจะได้รับ แต่ในขณะเดียวกันยังมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นจากโครงการในด้านต่าง ๆ อาทิ การประเมินผลกระทบด้านสังคม (Social Impact Assessment, SA) การประเมินผลกระทบด้านนิเวศ (Ecological Impact Assessment, EA) การประเมินผลกระทบด้านการเมือง (Political Impact Assessment, PIA) การประเมินผลกระทบด้านเทคโนโลยี (Technological Impact Assessment, TA) การประเมินผลกระทบด้านประชากร (Population Impact Assessment, PA) การประเมินผลกระทบด้านนโยบาย (Policy Impact Assessment POIA) การประเมินผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ (Economic Impact Assessment) 2) การประเมินระหว่างดำเนินโครงการ (Formative Evaluation) เป็นการประเมินผลเพื่อการปรับปรุงกระบวนการบริหารจัดการ ผลที่ได้จากการประเมินระหว่างดำเนินโครงการนั้น อาจจะทำให้กระทำได้ในระหว่างขั้นตอนการพัฒนาโครงการ ซึ่งจะมีส่วนช่วยให้การกำหนดวัตถุประสงค์ (Objectives) ของโครงการเป็นไปอย่างสมเหตุสมผล ยิ่งไปกว่านั้นการประเมินระหว่างดำเนินโครงการ อาจจะทำให้กระทำได้ในระหว่างขั้นตอนการดำเนินโครงการ ซึ่งจะมีส่วนช่วยตรวจสอบว่าโครงการได้ถูกดำเนินการไปตามแผนของโครงการหรือไม่ อย่างไร ซึ่งเรียกอย่างเฉพาะเจาะจงว่า Implementation Evaluation อย่างไรก็ดี การประเมินระหว่างดำเนินโครงการนี้อาจเป็นการตรวจสอบความก้าวหน้าของโครงการว่า โครงการได้ถูกดำเนินการไปอย่างได้ผลดีหรือไม่เพียงใด ซึ่งเรียกอย่างเฉพาะเจาะจงว่า Progress Evaluation 3) การประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการ (Summative Evaluation) หรืออาจเรียกว่า การประเมินผลผลิต เป็นการประเมินผลรวมสรุปภายหลังจากสิ้นสุดการดำเนินโครงการ ในการรวมสรุปข้อมูลอันเกิดจากโครงการระยะยาวนั้น จะรวบรวมจากผลของการประเมินระหว่างดำเนินโครงการ (Formative Evaluation) ทำให้เป็นผลของการประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการ (Summative Evaluation) ซึ่งผลรวมสรุปที่ได้จะนำไปสู่การรายงาน ว่า โครงการได้บรรลุเป้าประสงค์ขององค์การ (Corporate Goals) หรือไม่ อย่างไร ตลอดจนการรายงานถึงสภาพของโครงการว่าประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวอย่างไร พบปัญหาหรืออุปสรรคอะไรในการดำเนินโครงการ เพื่อปรับปรุงกระบวนการบริหารจัดการโครงการของหน่วยงานให้ดียิ่งขึ้นในการดำเนินโครงการนี้หรือโครงการอื่น ๆ ต่อไป 4) การประเมินประสิทธิภาพ (Efficiency Evaluation) เป็นการประเมินโครงการที่มุ่งเน้นตรวจสอบผลผลิตและกระบวนการได้มาซึ่งผลผลิต และมุ่งที่จะทราบความสำเร็จหรือความล้มเหลว รวมไปถึงความคุ้มค่าของการดำเนินโครงการนั้น ๆ

ทั้งนี้เพื่อประกอบการตัดสินใจของผู้ให้บริหารโครงการหรือผู้ให้ทุนว่า จะการยุติหรือขยายการดำเนินโครงการ ยิ่งไปกว่านั้น ในปัจจุบันการประเมินประสิทธิภาพโครงการยังมีความสำคัญเพิ่มมากยิ่งขึ้น เนื่องจากการประเมินประสิทธิภาพโครงการนั้นเชื่อมโยงกับการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี หรือหลักธรรมาภิบาล ในแง่ของประสิทธิภาพในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐกิจ ซึ่งถือเป็นแนวคิดกระแสหลักในการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่

Patton (2004: 276-292) กล่าวว่า ประเภทการประเมินตามเกณฑ์วิธีการประเมินไว้แบ่งเป็น 4 ประเภทคือ 1) ตามวัตถุประสงค์แบ่งได้เป็นการประเมินความก้าวหน้า ประเมินผลสรุป และประเมินเพื่อการพัฒนา 2) ตามข้อมูลแบ่งได้เป็นข้อมูลเชิงปริมาณ คุณภาพและแบบผสม 3) ตามการประเมินแบ่งได้เป็นเชิงธรรมชาติและเชิงทดลองหรือเชิงระบบ 4) ตามจุดเน้นที่ประเมินแบ่งได้เป็นการประเมินกระบวนการ ผลลัพธ์ ผลกระทบการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายกับผลตอบแทน และการวิเคราะห์ต้นทุนกับประสิทธิผลการแบ่งตามมิติดังกล่าว

Stufflebeam and Webster (2007: 5) กล่าวว่า ประเภทของการประเมินแบ่งเป็น 3 ประเภทดังนี้ 1) การประเมินที่เทียบกัน (Postcode Evaluation) ได้แก่ การประเมินผลให้คุณค่าทางบวกหรือลบต่อวัตถุประสงค์หรือเรื่องที่ศึกษา โดยไม่สอดคล้องกับคุณค่าที่แท้จริงของเรื่องนั้น แบ่งเป็น 2 ประเภทได้แก่ แบบที่ถูกรวมการเมืองควบคุมและแบบที่เกี่ยวข้องกับการเมือง 2) การประเมินเสมือน (Quasi Evaluation) ได้แก่ การประเมินที่อาศัยคำถามที่เฉพาะเจาะจง วิธีการประเมินมีระบบพอสมควร แต่อาจไม่ได้วัดคุณค่า แบ่งได้ 5 ประเภทได้แก่ แบบที่เป็นปรนัย แบบอิงหลักการ คุ่มค่า แบบวิจัยเชิงทดลอง แบบที่มีโปรแกรมการตรวจสอบ และแบบที่มีระบบข้อมูลจัดการ 3) การประเมินที่แท้จริง (True Evaluation) ได้แก่ การประเมินที่มุ่งศึกษาคุณค่าเรื่องนั้นหรือสิ่งนั้นแบ่งเป็น 6 ประเภทได้แก่ การให้เครดิตหรือประกาศนียบัตรการศึกษา นโยบายการศึกษาเพื่อการตัดสินใจ การศึกษาในด้านผู้บริโภคร การศึกษาโดยใช้ลูกค้าเป็นศูนย์กลาง และการศึกษาโดยมีผู้ทรงคุณวุฒิ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ประเภทการประเมินโครงการ ขึ้นอยู่กับเกณฑ์การแบ่งประกอบด้วย การแบ่งตามวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมาย ได้แก่ การประเมินความก้าวหน้า และการประเมินเพื่อตัดสินใจผล แบ่งตามลำดับเวลาแบ่งการประเมิน ได้แก่ การประเมินผลโครงการก่อนดำเนินงาน การประเมินผลโครงการขณะดำเนินงาน การประเมินผลโครงการเมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินงาน การประเมินผลกระทบจากการดำเนินโครงการ สำหรับโครงการส่งเสริมผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่งของวิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานีในครั้งนี้ ผู้ประเมินแบ่งการประเมินออกเป็น 3 ระยะ คือ การประเมินผลโครงการก่อนดำเนินงาน การประเมินผลโครงการขณะดำเนินงาน และการประเมินผลโครงการเมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินงาน

2.1.4 ขั้นตอนของการประเมินโครงการ

เชาว์ อินเีย (2553: 17) กล่าวว่า ขั้นตอนของการประเมินโครงการแบ่งออกเป็น 6 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการก่อนทำการประเมินโครงการ ผู้ประเมินจะต้องศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการ เช่น โครงการที่เสนอขออนุมัติ ถ้าเป็นโครงการนำร่อง ควรศึกษาเอกสารรายงานความก้าวหน้าของโครงการ หรือถ้ามีรายงานผลการประเมินโครงการฉบับสมบูรณ์ ควรนำมาศึกษาจะทำให้ผู้ประเมินได้เข้าใจความเป็นมาของโครงการ สภาพแวดล้อม วัตถุประสงค์ รวมถึงกิจกรรม ซึ่งจะช่วยให้ผู้ประเมินสามารถกำหนดประเด็นการประเมินและตัวชี้วัด

ต่อไปได้ ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน ในขั้นตอนนี้ผู้ประเมินต้องตอบคำถามให้ได้ว่าจะประเมินโครงการอะไร ประเมินทำไม เพื่อใคร หรือใครเป็นผู้ใช้ผลการประเมิน ข้อมูลที่จะตอบคำถามเหล่านี้ได้มาจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการ สัมภาษณ์ผู้รับผิดชอบโครงการ ผู้สนับสนุนโครงการ ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดขอบเขตของการประเมิน เป็นขั้นตอนสำคัญอีกขั้นตอนหนึ่งที่จะทำให้การประเมินโครงการสามารถดำเนินการได้ และบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ โดยพิจารณาจากพื้นที่ที่จะทำการประเมิน หน่วยงานที่ต้องการติดตาม บุคคลที่ผู้ประเมินต้องสัมภาษณ์ ขั้นตอนที่ 4 การพิจารณากำหนดตัวบ่งชี้และแหล่งข้อมูล การกำหนดตัวบ่งชี้สำหรับการประเมินสามารถกำหนดจากวัตถุประสงค์ของโครงการ หรือจากตัวแบบการประเมินเชิงทฤษฎี เช่น การกำหนดตัวบ่งชี้จากรูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model หรืออาจจะพิจารณาจากความคาดหวังของผู้ใช้ ผลการประเมินได้ตัวบ่งชี้มีทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ในเชิงปริมาณ เช่น จำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ ร้อยละของนักศึกษาที่มีบุตร อัตราส่วนจำนวนนักเรียนต่อครู เป็นต้น ส่วนในเชิงคุณภาพ เช่น ความเหมาะสม ความสอดคล้องประสิทธิภาพในการทำงาน การกำหนดแหล่งข้อมูลต้องสอดคล้องกับตัวบ่งชี้ เช่น นักประเมินต้องการวัดผลสัมฤทธิ์ของโครงการจากการวัดความรู้ของผู้เข้ารับการอบรม แต่ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวัดที่ไม่เหมาะสม ข้อมูลที่ต้องการอาจมีการบันทึกไว้แล้วหรือต้องทำการเก็บรวบรวมขึ้นมาใหม่ การพิจารณาคัดเลือกกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับโครงการเพื่อทำการสอบถามหรือสัมภาษณ์ มีแนวทางพิจารณาได้ 2 รูปแบบคือ 1) รูปแบบจากบนสู่ล่าง หมายถึง การรวบรวมและวิเคราะห์ความคิดเห็นจากผู้รับผิดชอบในการดำเนินโครงการและบุคลากรในเชิงนโยบายที่เกี่ยวข้องกับโครงการจากผู้รับผิดชอบระดับสูงไปสู่ระดับต่ำ 2) รูปแบบจากล่างสู่บน หมายถึง การรวบรวมและวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้มีส่วนร่วมสำหรับการดำเนินโครงการรวมทั้งกลุ่มบุคคลเป้าหมายของโครงการและกลุ่มบุคคลที่น่าจะได้รับผลกระทบจากโครงการโดยเริ่มจากผู้รับผิดชอบระดับผู้น้อยหรือระดับล่างไปสู่ผู้รับผิดชอบระดับชั้นผู้ใหญ่หรือระดับบน ขั้นตอนที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูลทำได้ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับข้อมูลที่ผู้ประเมินเก็บรวบรวมมา ตัวอย่างเช่น ข้อจำนวนผู้เข้าร่วมอบรมใช้ค่าร้อยละความคิดเห็นต่อโครงการที่อยู่ในรูปมาตราส่วนประมาณค่า ใช้ค่าเฉลี่ยค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากเอกสารการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม ใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา และขั้นตอนที่ 6 การสรุปผลการประเมิน การสรุปผลการประเมินโครงการผู้ประเมินควรเน้นประเด็นที่สำคัญ คือ ผลผลิตจากโครงการ ปัญหาและข้อจำกัดของการดำเนินโครงการข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงโครงการ

พิสนุ พองศรี (2553: 22-28) กล่าวว่า การประเมินทั่วไปเห็นว่าควรจะมีขั้นตอนที่สำคัญคล้ายคลึงกันโดยอาจปรับข้าม ลด เพิ่มขั้นตอนหรือปรับรายละเอียดแต่ละขั้นตอนได้ตามความเหมาะสมกับขนาดของสิ่งที่จะประเมิน เช่น การกำหนดค่าน้ำหนักอาจไม่มี หรือการกำหนดเกณฑ์อาจมีหลายระดับหรือบางขั้นตอนมีการสลับก่อนหลัง หรือเชื่อมโยงกลับไปกลับมา โดยเฉพาะขั้นตอนการศึกษาสิ่งที่ประเมินกับการกำหนดวัตถุประสงค์หรือประเด็นการประเมินน่าจะเป็นการศึกษาสิ่งที่ประเมิน หรือในที่นี้คือโครงการก่อน แต่บางท่านกลับเห็นว่าน่าจะเป็นการกำหนดวัตถุประสงค์ หรือประเด็นการประเมินก่อนแล้วค่อยศึกษาสิ่งที่ประเมิน ซึ่งผู้เขียนเห็นว่ากำหนดอะไรก่อนสามารถทำได้เพราะทั้ง 2 ขั้นตอนจะต้องเชื่อมโยงพึ่งพากันอยู่แล้ว การศึกษาแนวคิดการประเมินและวิเคราะห์สิ่งที่ประเมินการกำหนดวัตถุประสงค์หรือประเด็นการประเมินบางขั้นตอนจะมีความเกี่ยวเนื่องหรือเหลื่อมกัน เช่น ขั้นตอนการกำหนดวัตถุประสงค์หรือประเด็นการประเมิน กับขั้นตอนการศึกษา

แนวคิดและวิเคราะห์สิ่งที่ประเมินอาจใช้ขั้นตอนไหนก่อนก็ได้ และจะส่งผลต่อกันด้วยหรือขั้นตอนที่ 1-3 จะนำไปสู่ขั้นตอนที่ 4 สำหรับสาระโดยสรุปของแต่ละขั้นตอน คือ 1) การศึกษาแนวคิดการประเมินและวิเคราะห์สิ่งที่ประเมินการประเมินสิ่งใดตาม ขั้นตอนแรกผู้ประเมินจะต้องทราบและเข้าใจถึงแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการประเมิน ซึ่งเป็นรายละเอียดของสิ่งที่ประเมิน หรือโครงการซึ่งต้องศึกษาวิเคราะห์ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ โดยการศึกษาวิเคราะห์สิ่งที่ประเมินในทุกแง่มุมเท่าที่จะทำได้ เพราะถ้าไม่ทราบและเข้าใจแนวคิดพื้นฐานการประเมินและรู้จักสิ่งที่ประเมินแล้วยากที่จะประเมินสิ่งนั้นได้ดี ในการประเมินโครงการเช่นเดียวกัน ดังนั้น ผู้ประเมินจำเป็นต้องศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินโครงการและศึกษาวิเคราะห์โครงการให้เข้าใจลึกซึ้งก่อนที่จะดำเนินการขั้นตอนต่อไป 2) การกำหนดวัตถุประสงค์หรือประเด็นการประเมินและตัวชี้วัดวัตถุประสงค์การประเมินที่สำคัญ คือ เพื่อหาสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ประเมินโดยอาจใช้ประเด็นการประเมินเป็นวัตถุประสงค์ย่อย หรือนำประเด็นการประเมินมากำหนดเป็นวัตถุประสงค์เป็นข้อ ๆ ดังนั้นในขั้นตอนนี้สิ่งที่ต้องทำก็คือ กำหนดประเด็นการประเมินหรืออาจเรียกว่าตัวแปรองค์ประกอบที่จะประเมินได้ ถ้าจะให้ชัดก็เรียกว่าประเด็นการประเมิน ซึ่งจะสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือเป็นสิ่งเดียวกัน ประเด็นการประเมินจะเป็นกรอบสำคัญที่นำไปสู่กิจกรรมอื่น ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดตัวชี้วัดหรือกำหนดเกณฑ์และค่าน้ำหนัก เครื่องมือ แหล่งข้อมูล วิธีการเก็บข้อมูล ตลอดจนการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งถ้าจะประเมินโครงการอาจกำหนดประเด็นการประเมินได้จากหลายแหล่ง เช่น จากวัตถุประสงค์โครงการ จากรูปแบบการประเมิน จากความต้องการของผู้ใช้ผลการประเมินผู้เกี่ยวข้อง และจากประสบการณ์ของผู้ประเมิน เป็นต้น เมื่อได้ประเด็นการประเมินแล้วต้องนำมาแตกย่อยเป็นตัวชี้วัดเพื่อนำไปสู่การสร้างหรือพัฒนาเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลตามตัวชี้วัด ซึ่งในปัจจุบันตัวชี้วัดในการประเมินหรือประเมินโครงการยังมีไม่เพียงพอหรือเหมาะสมกับโครงการโดยตรง ส่วนใหญ่ต้องพัฒนาหรือสร้างขึ้นเพิ่มเติมเกือบทุกครั้งที่ประเมิน 3) การกำหนดเกณฑ์และค่าน้ำหนักเกณฑ์ในการประเมิน หมายถึง เกณฑ์การตัดสินของแต่ละตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในขั้นตอนที่ 2 โดยได้จากแหล่งต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาข้างต้น และจะกำหนดเป็นกี่ระดับหรือในภาพรวมของโครงการจะกำหนดอย่างไร ขึ้นอยู่กับความต้องการรายละเอียดจากสารสนเทศ ยิ่งเกณฑ์หลายระดับยิ่งละเอียดมากแต่ยุ่งยากมากขึ้นเช่นเดียวกัน 4) การกำหนดกรอบแนวคิดและขอบเขตการประเมิน เมื่อได้ดำเนินการตามขั้นตอนที่ 1-3 แล้ว นำสาระที่ได้มารวมเป็นกรอบแนวคิดการประเมิน สาระที่สำคัญคือ วัตถุประสงค์หรือประเด็นการประเมิน ตัวชี้วัด เกณฑ์ (ถ้ามี) และค่าน้ำหนัก (ถ้ามี) อาจจะทำเป็นตารางกรอบแนวคิด โดยเฉพาะที่มีองค์ประกอบหรือสาระสำคัญ อาจนำมารวมกับขอบเขตการประเมินเป็นตารางกรอบแนวคิด และขอบเขตการประเมินได้การกำหนดกรอบแนวคิดถ้าจะขึ้นเป็นหัวข้อใหญ่แล้วรวมขั้นตอนที่ 1-3 เข้าด้วยกันได้ แต่ในที่นี้เพื่อให้การเตรียมการประเมินค่อย ๆ ทำเป็นขั้นเป็นตอน จึงได้นำเรื่องกรอบแนวคิดการประเมินมาไว้ในขั้นตอนที่ 3 บางครั้งอาจพบได้ว่าการกำหนดกรอบจะเรียกว่าการวางแผนหรือการออกแบบการประเมิน โดยกำหนดไว้เป็นหัวข้อใหญ่ เมื่อได้กรอบแนวคิดการประเมินซึ่งเปรียบเสมือนเข็มทิศหรือแผนที่หรือพิมพ์เขียว ซึ่งจะเป็นแนวทางการประเมิน จากนั้นขั้นตอนต่อมาจะเป็นการกำหนดขอบเขตการประเมินการกำหนดขอบเขตการประเมิน จะต่อเนื่องจากการกำหนดกรอบแนวคิดการประเมินโดยพิจารณาว่าประเด็นการประเมิน ตัวชี้วัด และเกณฑ์ต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในกรอบแนวคิดจะมีขอบเขตหรือชี้จำกัดเกี่ยวกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลการวิเคราะห์ ฯลฯ ให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดอย่างไร ซึ่งประเด็นการประเมินและตัวชี้วัดที่มีอยู่ในกรอบแนวคิดถือว่าเป็นเนื้อหาหรือถ้าเป็นงานวิจัยคือตัวแปรและตัวแปรย่อยหรือองค์ประกอบ

ของตัวแปร ส่วนกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย เครื่องมือจะคล้ายกับเครื่องมือในการวิจัย ส่วนการวิเคราะห์ถ้าเป็นข้อมูลเชิงปริมาณอาจจะใช้สถิติที่ง่ายกว่าการวิจัย ถ้าเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพต้องใช้การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ 5) การสร้างและพัฒนาเครื่องมือเก็บข้อมูลการประเมินเป็นการตัดสินใจ โดยอาศัยสารสนเทศที่สรุปผลการวิเคราะห์ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ต้องใช้เครื่องมือเช่นเดียวกับการวิจัย เพียงแต่เครื่องมือในการวิจัยอาจใช้เครื่องมือมาตรฐานหรือเครื่องมือที่สร้างไว้แล้วได้บ้าง แต่การประเมินมีลักษณะเฉพาะกว่าการวิจัย นักประเมินมักจะสร้างและพัฒนาเครื่องมือขึ้นเอง 6) การเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนที่ 5 ว่าการประเมินเป็นการตัดสินใจโดยอาศัยข้อมูลนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุปเป็นสารสนเทศ หลังจากได้สร้างและพัฒนาเครื่องมือได้มาตรฐานแล้วต้องเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการต่าง ๆ 7) การวิเคราะห์ข้อมูล การประเมินในเชิงปริมาณหรือวิธีการเชิงระบบ ซึ่งเก็บข้อมูลในเชิงปริมาณจะต้องอาศัยสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อสรุปผลการประเมินได้ชัดเจนขึ้นเช่นเดียวกับการวิจัย เพียงสถิติที่ใช้ส่วนใหญ่จะเป็นสถิติพื้นฐาน 8) การเขียนรายงานการประเมิน ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนสุดท้ายในการประเมิน โดยทั่วไปผู้ประเมินต้องเขียนรายงานการประเมินผล เพื่อเป็นสื่อกลางให้ผู้ซึ่งผลการประเมิน ผู้เกี่ยวข้องหรือผู้สนใจและหน่วยงานต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจตัดสินใจเกี่ยวกับสิ่งที่ประเมินนำไปใช้ประโยชน์การเขียนรายงานการประเมินแบบสมบูรณ์ จะมีโครงสร้างคล้ายกับรายงานการวิจัยและการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องจะมีน้อยกว่าการวิจัย การเขียนรายงานการประเมิน ต้องใช้ทักษะทั้งศาสตร์และศิลป์ เพื่อให้ผู้รับผิดชอบหรือผู้มีอำนาจหรือผู้อ่านเข้าใจชัดเจน และโน้มน้าวให้นำผลการประเมินไปเป็นสารสนเทศในการตัดสินใจ ปรับปรุงพัฒนาสิ่งที่จะประเมินให้เกิดประโยชน์สูงสุดตามปรัชญาของการประเมิน 9) การประเมินงานประเมิน (ถ้ามี) การประเมินโดยทั่วไปจะเสร็จสิ้นในขั้นตอนที่ 8 แต่ถ้าผู้ประเมินประสงค์จะประเมินงานประเมินโดยให้ผู้อื่นมาประเมินงานประเมินของตนเองสามารถทำได้ อาจใช้วิธีให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาหรือเปรียบเทียบกับมาตรฐานการประเมิน หรือใช้แบบตรวจสอบรายการต่าง ๆ หรือวิพากษ์โดยผู้เชี่ยวชาญและผู้เกี่ยวข้อง สำหรับในที่นี้ถ้าผู้ประเมินไม่ประสงค์จะให้มีการประเมินงานของตนโดยผู้อื่นอาจนำแนวทางต่าง ๆ ไปพิจารณาด้วยตนเอง คล้ายกับการประเมินตนเอง แต่เป็นการประเมินรายงานการประเมินของตน ที่อาจเรียกการพิจารณาคุณภาพงานประเมิน

พิมพ์ลักษณ์ พินจะโปะ (2556: 20) กล่าวว่า การประเมินโครงการต้องมีการวางแผนโครงการ มีกรอบการดำเนินงาน วัตถุประสงค์และเป้าหมายการดำเนินโครงการ ตลอดจนวิธีการกำกับควบคุมและติดตาม โดยกำหนดงบประมาณและทรัพยากรที่จะต้องใช้ตั้งแต่เริ่มต้นโครงการจนถึงสิ้นสุดโครงการ

ธัญรัตน์ ปานขาว (2557: 24) กล่าวว่า ขั้นตอนของการประเมินโครงการมีขั้นตอนการประเมิน คือการศึกษารายละเอียดของโครงการที่จะทำการประเมิน การกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน การเลือกเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การเลือกเทคนิควิธีการทางสถิติที่จะวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาข้อสรุป และข้อเสนอแนะ การรายงานและนำเสนอผู้เกี่ยวข้อง

บุญตา แซ่เล็ก (2557: 45) กล่าวว่า ขั้นตอนการประเมินโครงการที่สำคัญคือการศึกษาแนวคิดการประเมินการศึกษาโครงการพร้อมทั้งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง การกำหนดวัตถุประสงค์หรือประเด็นการประเมิน การสร้าง และพัฒนาเครื่องมือเก็บข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการเขียนรายงานการประเมิน

พลภัทร์ ศรีวัลย์ (2560: 34) กล่าวว่า ขั้นตอนการประเมินทั้ง 8 ขั้นตอน สามารถนำมาจัดกลุ่มได้ 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 จะเป็นการศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการ ซึ่งประกอบด้วยความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการประเมิน หลักการแนวคิดการประเมินโครงการ สาระสำคัญของโครงการและการติดตามโครงการ กลุ่มที่ 2 เป็นการเตรียมการประเมินโครงการ โดยกำหนดวัตถุประสงค์หรือประเด็นการประเมินและตัวชี้วัด การกำหนดค่าน้ำหนัก และเกณฑ์การประเมิน การกำหนดกรอบแนวคิดและขอบเขตการประเมิน และการสร้างและพัฒนาเครื่องมือเก็บข้อมูล กลุ่มที่ 3 เป็นการปฏิบัติการประเมินโครงการ โดยการเก็บข้อมูลภาคสนามซึ่งประกอบด้วย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การเขียนรายงานการประเมินโครงการและการประเมินงานประเมิน ซึ่งแต่ละขั้นตอนสามารถปรับเปลี่ยน เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะของโครงการที่กำลังทำการประเมินเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการประเมิน โครงการในครั้งนั้น

สุมาลัย บุญรักษา (2562: 60) กล่าวว่า การประเมินโครงการนั้น มีขั้นตอนเริ่มต้นจากการศึกษาทำความเข้าใจโครงการที่จะทำการประเมินอย่างละเอียด เพื่อนำไปสู่การกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินได้อย่างชัดเจนรู้จักเลือกอุปกรณ์ เครื่องมือ และกระบวนการต่าง ๆ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล รวมทั้งการเลือกเทคนิคที่จะวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อหาข้อสรุปและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ในการนำเสนอผู้เกี่ยวข้องได้อย่างถูกต้องตรงตามข้อเท็จจริง

Fitzpatrick, Sanders and Worthen (2004: 72) กล่าวว่า การประเมินโครงการตามรูปแบบการประเมินของไทเลอร์มี 7 ขั้นตอนดังนี้ 1) กำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของโครงการทางการศึกษาไว้กว้าง ๆ 2) จำแนกประเภทของเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของโครงการไว้ให้ชัดเจน 3) กำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมให้ชัดเจนว่า เมื่อเสร็จสิ้นโครงการแล้วผู้เข้าร่วมโครงการจะต้องเกิดพฤติกรรมอะไรบ้าง อาจจะเป็นพฤติกรรมรายบุคคลหรือรายกลุ่มก็ได้ 4) กำหนดสถานการณ์กำหนดและเลือกเนื้อหาสำคัญรวมทั้งวิธีการต่าง ๆ ที่จะทำให้ผู้เข้าร่วมโครงการได้แสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ได้กำหนดไว้ 5) ประเมินโครงการ โดยเลือกและสร้างเครื่องมือที่จะใช้ในการวัดพฤติกรรมตามที่ได้ระบุไว้ในจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ระบุว่าจะบรรลุจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมเพียงใด 6) เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมของผู้เข้าร่วมโครงการ 7) วิเคราะห์ข้อมูลและเปรียบเทียบกับพฤติกรรมที่ได้กำหนดไว้ตามจุดประสงค์เพื่อพิจารณาการบรรลุจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมและวัตถุประสงค์ของโครงการ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ขั้นตอนการประเมินโครงการจะเริ่มจากการศึกษาวิเคราะห์โครงการที่มุ่งประเมิน การระบุหลักการและเหตุผลที่ต้องทำการประเมิน การกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินให้ครอบคลุมชัดเจน การออกแบบการประเมิน การพัฒนาเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการเขียนรายงานการประเมิน

2.2 รูปแบบของการประเมินโครงการ

เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี (2556: 25) กล่าวว่า วิวัฒนาการของการพัฒนาแนวคิดและเทคนิควิธีการของการประเมิน จนถึงยุคของการประเมินเป็นวิชาชีพ ทำให้ความก้าวหน้าของศาสตร์แขนงการประเมินนับว่ามีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน มีความเป็นระบบ ตลอดจนนักประเมินหลายท่านได้พัฒนา

รูปแบบที่เรียกกันว่าแบบจำลองหรือ โมเดล (Model) ขึ้นหลายรูปแบบแนวคิดและหลักการเหล่านั้นสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างกว้างขวาง

ศูนย์ทดสอบและประเมินเพื่อพัฒนาการศึกษาและวิชาชีพ (2556: 27) กล่าวว่า รูปแบบการประเมินจะแสดงให้เห็นถึงกระบวนการหรือรายการประเมิน มีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับข้อตกลงเบื้องต้น ซึ่งนักวิชาการทางด้านการประเมินได้เสนอกรอบความคิดรูปแบบโดยทั่วไปนิยมแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้ 1) รูปแบบการประเมินที่เน้นจุดมุ่งหมาย เป็นรูปแบบที่เน้นการตรวจสอบผลที่คาดหวังได้เกิดขึ้นหรือไม่ หรือประเมินโดยตรวจสอบผลที่ระบุไว้ในจุด กับผลที่เกิดจากการปฏิบัติงานโครงการว่าบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ ได้แก่รูปแบบการประเมินของไทเลอร์ (Tyler) ครอนบาค (Cronbach) และเคิร์กแพทริก (Kirkpatrick) 2) รูปแบบการประเมินที่เน้นการตัดสินคุณค่า เป็นรูปแบบการประเมินที่มีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลสารสนเทศสำหรับกำหนด และวินิจฉัยคุณค่าของโครงการ ได้แก่ รูปแบบการประเมินของสแตค (Stake) สคริฟเวน (Scriven) โพรวิส (Provis) 3) รูปแบบการประเมินที่เน้นการตัดสินใจ เป็นรูปแบบการประเมินที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลและข่าวสารเพื่อช่วยให้ผู้บริหารในการตัดสินใจเลือกทางเลือกได้อย่างถูกต้อง ได้แก่ รูปแบบการประเมินของเวลช์ (Welch) สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) และอัลคิน (Alkin)

พิชิต ฤทธิ์จรรยา (2557: 20-35) กล่าวว่า รูปแบบการประเมินแบ่งออกเป็น 3 รูปแบบคือ 1) รูปแบบการประเมินที่เน้นจุดมุ่งหมายของไทเลอร์ กล่าวว่า การพัฒนารูปแบบการประเมินแบบโครงการใหม่ แบ่งการประเมินออกเป็น 6 ส่วนคือ การประเมินวัตถุประสงค์ การประเมินแผนการเรียนรู้ การประเมินเพื่อแนะแนวในการประเมินโครงการ การประเมินเพื่อนำโครงการไปปฏิบัติ ประเมินผลผลลัพธ์ของโครงการทางการศึกษา การติดตาม การประเมินผลกระทบของเคิร์กแพทริก 2) รูปแบบประเมินที่เน้นการตัดสินคุณค่าของสแตค กล่าวว่า การประเมินโครงการผู้ประเมินจะต้องรวบรวมข้อมูลที่ต้องการ คือ ข้อมูลที่นำมาใช้เพื่ออธิบายและการตัดสินรูปแบบการประเมินได้จำแนกสิ่งที่จะต้องพิจารณาในการประเมินออกเป็น 3 ส่วนคือ สิ่งนำหรือปัจจัยเบื้องต้น หมายถึง สภาพเงื่อนไขหรือปัจจัยในการดำเนินโครงการ กระบวนการหรือการปฏิบัติ หมายถึง กิจกรรมดำเนินตามกิจกรรมที่ปฏิบัติ พฤติกรรมระหว่างบุคคล ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับอาจารย์ นักเรียนกับนักเรียน และผลลัพธ์หรือผลดำเนินงาน หมายถึง ผลผลิตที่ได้จากโครงการในการเก็บข้อมูล 3) รูปแบบการประเมินที่เน้นการตัดสินใจของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) กล่าวว่า การประเมิน เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องมีจุดมุ่งเน้นคือใช้คู่กับการบริหารโครงการ เพื่อใช้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เหมาะสมซึ่งในการประเมินเพื่อให้ได้สารสนเทศที่สำคัญมุ่งประเมิน 4 ด้าน คือ ด้านการประเมินสภาพแวดล้อม (Context Evaluation) ด้านการประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) ด้านการประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) และด้านการประเมินผลผลิต (Product Evaluation)

เอกชัย ศรีวิไล (2560: 72) รูปแบบการประเมินโครงการ เป็นกระบวนการของผู้ที่ต้องการประเมินเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลประกอบการตัดสินใจ เป็นการประเมินที่เน้นจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจสอบผลการประเมินที่เน้นการตัดสินคุณค่า และรวมไปถึงรูปแบบที่เน้นการตัดสินใจ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการตัดสินใจเลือกทางเลือก

สุมาลัย บุญรักษา (2562: 39) กล่าวว่า รูปแบบการประเมินโครงการ การจัดกลุ่มของรูปแบบการประเมินโครงการขึ้นอยู่กับให้นำผลการประเมินโครงการไปใช้ประโยชน์อย่างไร โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่เน้นจุดมุ่งหมาย กลุ่มที่เน้นการตัดสินใจคุณค่าและกลุ่มที่เน้นการตัดสินใจ

Tyler (1959: 57) กล่าวว่า รูปแบบการประเมินโครงการ คือการเปรียบเทียบพฤติกรรมที่เกิดขึ้นกับจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้ โดยมีความเชื่อว่า จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้อย่างชัดเจน วัตถุประสงค์และจำเพาะเจาะจงแล้วจะเป็นแนวทางช่วยในการประเมินได้เป็นอย่างดีในภายหลัง เขาได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการประเมิน โดยเสนอเป็นกรอบความคิด ครั้งแรกในปี ค.ศ.1943 โดยเน้นการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการให้อยู่ในรูปของวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม แล้วประเมินความสำเร็จของวัตถุประสงค์เหล่านั้น แนวคิดลักษณะนี้เรียกว่า แบบจำลองที่ยึดความสำเร็จของจุดมุ่งหมายเป็นหลัก ไทเลอร์ มีความเห็นว่าจุดมุ่งหมายของการประเมินเพื่อตัดสินว่าจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่ตั้งไว้ในรูปของจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมนั้นประสบความสำเร็จหรือไม่ มีส่วนใดบ้างที่ต้องปรับปรุงแก้ไข และถือว่าการประเมินโครงการเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน ลำดับขั้นของการประเมินการเรียนการสอนมีดังนี้ กำหนดจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมด้วยข้อความที่ชัดเจน เฉพาะเจาะจงกำหนดเนื้อหาหรือประสบการณ์ทางการศึกษาที่ต้องการให้บรรลุตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้ เลือกวิธีการเรียนการสอนที่เหมาะสม เมื่อจบบทเรียนจึงประเมินผลโครงการโดยการทดสอบผลสัมฤทธิ์

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า รูปแบบการประเมินโครงการขึ้นอยู่กับให้นำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ แบ่งเป็นกลุ่มที่เน้นจุดมุ่งหมาย กลุ่มที่เน้นการตัดสินใจคุณค่า และกลุ่มที่เน้นการตัดสินใจรูปแบบเชิงสำรวจ การประเมินเชิงทดลอง

นอกจากนี้ในการประเมินโครงการนั้น มีนักวิชาการหลายท่านได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการประเมินหลายรูปแบบ แต่ละรูปแบบจะมีแนวคิด ทฤษฎี เหตุผล และวิธีการประเมินที่แตกต่างกัน ดังนี้

2.2.1 รูปแบบการประเมินของ (Tyler, Ralph W.)

ศูนย์ทดสอบและประเมินเพื่อพัฒนาการศึกษาและวิชาชีพ กล่าวถึง Tyler (1950: 38) เป็นผู้นำที่สำคัญในการประเมินโครงการ ได้ให้ความหมายของการประเมินว่า การประเมิน คือ การเปรียบเทียบพฤติกรรมที่เกิดขึ้นกับจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้โดยมีความเชื่อว่า จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้อย่างชัดเจน วัตถุประสงค์ และจำเพาะเจาะจงแล้ว จะเป็นแนวทางในการประเมินได้เป็นอย่างดีในภายหลัง เขาได้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับการประเมินโดย เสนอเป็นกรอบความคิดครั้งแรกในปี ค.ศ. 1943 โดยเน้นการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการให้อยู่ในรูปของวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมแล้ว ประเมินความสำเร็จของวัตถุประสงค์เหล่านั้น โดยมีแนวความคิดว่าโครงการประสบความสำเร็จหรือไม่ดูได้จากผลผลิตของโครงการว่าตรงตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้แต่แรกหรือไม่เท่านั้น แนวคิดลักษณะนี้เรียกว่า แบบจำลองยึดความสำเร็จของจุดมุ่งหมายเป็นหลัก ไทเลอร์มีความเห็นว่าจุดมุ่งหมายของการประเมินเพื่อตัดสินว่าจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่ตั้งไว้ในรูปของจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมนั้นประสบความสำเร็จหรือไม่ มีส่วนใดบ้างต้องปรับปรุง แก้ไขและถือว่าการประเมินโครงการเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน ลำดับขั้นของการประเมินการเรียนการสอนมีดังนี้ กำหนดจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมด้วยข้อความที่ชัดเจนเฉพาะเจาะจง กำหนดเนื้อหาหรือประสบการณ์ทางการศึกษาที่ต้องการให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ เลือกวิธีการเรียนการสอนที่เหมาะสม เมื่อจบ

บทเรียนจึงประเมินผลโครงการโดยการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตัวอย่างการประยุกต์ใช้แนวความคิดของไทเลอร์มาใช้ในการประเมินโครงการ

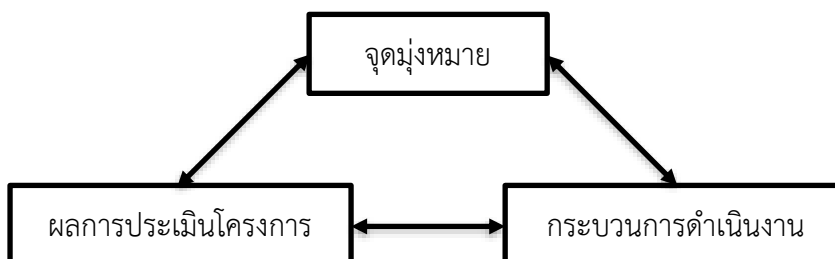
จากคำจำกัดความของการประเมิน ดังกล่าวแล้วนี้จะเห็นได้ว่า มีแนวความคิดเห็นว่าโครงการจะประสบผลสำเร็จหรือไม่ ดูได้จากผลผลิตของโครงการว่าตรงตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้แต่แรกหรือไม่เท่านั้น แนวความคิดในลักษณะดังกล่าวนี้ เรียกว่า “แบบจำลองที่ยึดความสำเร็จของจุดมุ่งหมายเป็นหลัก ‘Tyler’ Goal Attainment Model” ซึ่งต่อมาปี 1950 ได้มีรูปแบบมาใช้เป็นกระบวนการตัดสินการบรรลุวัตถุประสงค์ของสิ่งที่ทำการประเมิน (Tyler, Ralph W. 1950) เรียกว่า “Triple Ps Model” ดังนี้

P-Philosophy & Purpose ปรัชญา/จุดมุ่งหมาย

P-Process กระบวนการ

P-Product ผลผลิต

ในการประยุกต์ใช้ในการประเมินโครงการทางการศึกษาได้โดยการประเมิน ความสัมพันธ์ของทั้ง 3 ว่า ปรัชญาหรือจุดมุ่งหมายของโครงการมีความสัมพันธ์กับกระบวนการและผลผลิตหรือไม่ ถ้าประเมินเป็นส่วน ๆ ก็ จะประเมินในด้านประสิทธิภาพของปรัชญาหรือจุดมุ่งหมาย และกระบวนการประเมินประสิทธิผลของผลผลิตว่าตรงกับปรัชญาหรือจุดมุ่งหมายหรือไม่มีประสิทธิภาพเพียงใด แสดงดังรูปที่ 2.1

รูปที่ 2.1 รูปแบบการประเมินของ Tyler

จากโมเดลดังกล่าว จะเห็นว่าหัวลูกศรชี้ไปยังสองทิศทางขององค์ประกอบ มีความหมายว่า ในการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามทัศนะของไทเลอร์แล้ว องค์ประกอบทั้ง 3 คือ 1) จุดมุ่งหมาย 2) กระบวนการดำเนินงาน 3) ผลประเมินโครงการ จะต้องดำเนินการให้ประสานสัมพันธ์กันเสมอ และจากแนวคิดพื้นฐานด้านหลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการประเมินดังกล่าว เป็นการยึดจุดมุ่งหมายหลักในการประเมินความสำเร็จของโครงการ โดยการตรวจสอบผลผลิตของโครงการว่าได้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่

ดลนภา การักษ์ (2556: 20) ได้กล่าวถึงการประเมินโดยใช้รูปแบบของไทเลอร์ดังนี้ รูปแบบการประเมินของไทเลอร์ มีจุดมุ่งหมายดังนี้ คือ

1) เพื่อตัดสินว่าจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่ตั้งไว้ในรูปของจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมนั้น ประสบผลสำเร็จหรือไม่ ส่วนใดที่ประสบผลสำเร็จก็อาจเก็บไว้ ส่วนใดที่ไม่ประสบ ความสำเร็จก็ทำการปรับแก้ไขหรือตัดทิ้ง

2) เพื่อประเมินความก้าวหน้าทางการศึกษาของกลุ่มประชากรขนาดใหญ่ เพื่อให้สาธารณชนได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือไปช่วยในการแก้ไขปัญหาและความต้องการทางการศึกษาได้

วิธีการประเมินของ Tyler มีลำดับขั้นตอนดังนี้

1) มีการระบุหรือกำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจนลงไปว่าเมื่อสิ้นสุดการจัดการโครงการแล้ว ผู้เข้าร่วมโครงการเกิดพฤติกรรม หรือการกระทำใดขึ้นบ้าง ลักษณะวัตถุประสงค์ดังกล่าว ควรมีจุดเน้นที่กำหนดพฤติกรรมซึ่งสังเกตเห็นได้โดยชัดเจน

2) ระบุต่อไปว่าจากวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ดังกล่าวนี้ มีเนื้อหาใดบ้างที่ ผู้เข้าร่วมโครงการต้องเรียนรู้ หรือมีสาระใดบ้างที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามวัตถุประสงค์ที่ระบุไว้ตามขั้นตอนที่ 1

3) หารูปแบบและวิธีการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับเนื้อหาซึ่งผู้เรียนต้องเรียนรู้ตามที่ระบุไว้ในขั้นตอนที่ 2

4) หามาตรการตรวจสอบหลังจากการสิ้นสุดโครงการว่าผู้เข้าร่วมเกิดการเรียนรู้และบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในข้อใดบ้าง

ในปี 1986 ไทเลอร์ ได้นำเสนอกรอบความคิดของการประเมินโครงการใหม่ (New Tyler: 1986) โดยแบ่งการประเมินออกเป็น 6 ส่วนคือ

- 1) การประเมินวัตถุประสงค์ (Appraising Objectives)
- 2) การประเมินแผนการเรียนรู้ (Evaluating the learning Plan)
- 3) การประเมินเพื่อแนะแนวในการพัฒนาโครงการ (Evaluation to Guide การพัฒนาโปรแกรม)
- 4) การประเมินเพื่อนำโครงการไปปฏิบัติ (Evaluating Program Implement)
- 5) การประเมินผลลัพธ์ของโครงการทางการศึกษา (Evaluating the Outcome of โปรแกรมการศึกษา)
- 6) การติดตาม (Follow up) และการประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation)

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า รูปแบบการประเมินของ Tyler มีแบ่งการประเมินออกเป็น 6 ส่วน ได้แก่ 1) การประเมินวัตถุประสงค์ของโครงการที่ตั้งไว้ 2) การประเมินแผนโครงการว่ามีส่วนไหนที่ต้องปรับเปลี่ยน สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือไม่ 3) การประเมินเพื่อแนะแนวในการบริหารโครงการ 4) การประเมินเพื่อนำโครงการไปปฏิบัติ 5) การประเมินผลลัพธ์ของโครงการทางการศึกษา 6) การติดตามและประเมินผลกระทบ

2.2.2 รูปแบบการประเมินของ Alkin

ศูนย์ทดสอบและประเมินเพื่อพัฒนาการศึกษาและวิชาชีพ กล่าวถึง Marvin C. Alkin (1969) ได้เสนอรูปแบบการประเมินเรียกว่า CSE (Center for the Study of Evaluation Approach) จุดเน้นของการประเมินตามแนวความคิดของ Alkin คือ การประเมินเพื่อการตัดสินใจ และได้ให้ความหมายของการประเมินว่า เป็นกระบวนการกำหนดขอบเขตของสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ การเลือกข้อมูลข่าวสารที่เหมาะสม การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำไปสู่การจัดทำรายงานสรุปให้กับผู้มีอำนาจในการตัดสินใจในการเลือกแนวทางที่เหมาะสมกับการดำเนินงานของโครงการ

จากความหมายของการประเมินตามความคิดของ Alkin นั้น การประเมินความต้องการจำเป็นต้องประเมินในเรื่องต่าง ๆ 5 ด้าน ดังนี้

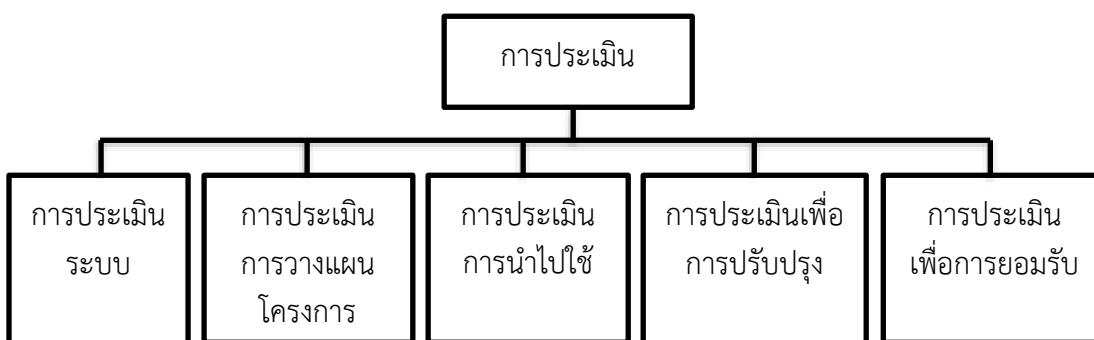
1) การประเมินระบบ (System Assessment) เป็นการอธิบายหรือพรรณาสภาพของระบบเพื่อเปรียบเทียบสภาพที่แท้จริงและความคาดหวังที่จะให้เกิดขึ้น การประเมินระบบจะช่วยให้เราสามารถกำหนดขอบเขตและวัตถุประสงค์ที่เหมาะสม สิ่งที่จะต้องศึกษาได้แก่ ความต้องการของประชาชน ชุมชนและสังคมที่มีต่อสภาพการณ์ปัจจุบัน สำหรับการประเมินระบบแต่ละส่วนจำเป็นต้องใช้เทคนิคต่าง ๆ กัน

2) การประเมินการวางแผนโครงการ (Program Planning) เป็นการประเมินก่อนที่จะมีการดำเนินโครงการ เพื่อหาข้อมูลข่าวสารมาใช้ในการตัดสินใจ พิจารณาทางเลือกที่เหมาะสมของโครงการ นักประเมินต้องหาข้อมูลที่แสดงความคาดหวังที่จะบรรลุเป้าหมายพร้อมกับประเมินผลที่ได้รับ

3) การประเมินการนำไปใช้หรือดำเนินโครงการ (Program Implementation) เป็นการประเมินขณะที่กำลังดำเนินโครงการ เพื่อตรวจสอบดูว่า การดำเนินของโครงการนั้นได้เป็นไปตามขั้นตอนต่างๆ ที่ได้วางแผนไว้หรือไม่ ผลที่เกิดขึ้นมีความสอดคล้องกับสิ่งที่วางแผนไว้ หรือคาดหวังไว้เพียงใด

4) การประเมินเพื่อการปรับปรุงโครงการ (Program Improvement) เป็นการประเมินเพื่อหาข้อมูลที่นำมาใช้ในการดำเนินโครงการให้บรรลุจุดมุ่งหมาย และมีผลที่ไม่คาดคิดมาก่อน ดังนั้น ประเมินจึงมีบทบาทสำคัญในการที่จะหาข้อมูลเกี่ยวกับความสำเร็จหรือความล้มเหลวในทุก ๆ ด้านของโครงการ ตลอดจนผลกระทบของโครงการที่มีต่อโครงการอื่น เพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงโครงการต่อไป

5) การประเมินเพื่อการยอมรับและศักยภาพในการสรุปโครงการ (Program Certification) ขั้นตอนนี้ นักประเมินต้องหาข้อมูลข่าวสารรายงานต่อผู้มีอำนาจตัดสินใจ เพื่อใช้ข้อมูลในการพิจารณา ตัดสินคุณค่าของโครงการ อ้างอิงไปสู่สถานการณ์อื่นๆ ในขั้นนี้ ข้อมูลที่ได้จากนักประเมินจะทำให้ผู้บริหารได้ตัดสินใจว่า ควรจะดำเนินการกับโครงการในลักษณะใด อาจจะยกเลิกปรับปรุงใหม่ หรืออาจขยายโครงการออกไปอีก เป็นต้น สรุปรูปแบบการประเมินของ Alkin แสดงดังรูปที่ 2.2

รูปที่ 2.2 การประเมินโครงการของ Alkin (ศูนย์ทดสอบและประเมินเพื่อพัฒนาการศึกษาและวิชาชีพ: 31)

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า จากแนวคิดหลักตามรูปแบบการประเมินของ Alkin นั้น จะเห็นว่าเป็นการประเมินเพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจโดยมีนักประเมินทำหน้าที่เป็นผู้เชี่ยวชาญในการหาและเตรียมข้อมูล รวมทั้งสรุปและรายงานให้ผู้มีอำนาจในการตัดสินใจได้ทราบเพื่อหาทางเลือกที่เหมาะสม นับว่าเป็นการประเมินที่มีระบบ คือมีการประเมินการวางแผนโครงการเพื่อช่วยให้ได้วิธีการที่บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ มีการประเมินการดำเนินโครงการเพื่อหาทางปรับปรุงจากการตรวจสอบและสุดท้ายคือการประเมินเพื่อรับรองโครงการ

2.2.3 รูปแบบการประเมินของ Provus

ศูนย์ทดสอบและประเมินเพื่อพัฒนาการศึกษาและวิชาชีพ กล่าวถึง Provus (1969) ได้ให้ความหมายของการประเมินว่าเป็นการเปรียบเทียบผลการปฏิบัติกับมาตรฐาน เพื่อเป็นการค้นหาความไม่สอดคล้องระหว่างความคาดหวังกับผลปฏิบัติงานของแผนงาน เขาอธิบายว่ามีความไม่สอดคล้องกัน 5 ชนิด ที่สามารถศึกษาได้จากการใช้แผนงาน คือ ความไม่สอดคล้องที่ไม่สัมพันธ์กับขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

ขั้นที่ 1 การออกแบบโครงการ คือ การกำหนดปัจจัยที่ทำให้เกิดการดำเนินงานกำหนดกระบวนการดำเนินงาน และกำหนดผลที่คาดหวังจะได้รับจากการดำเนินงาน

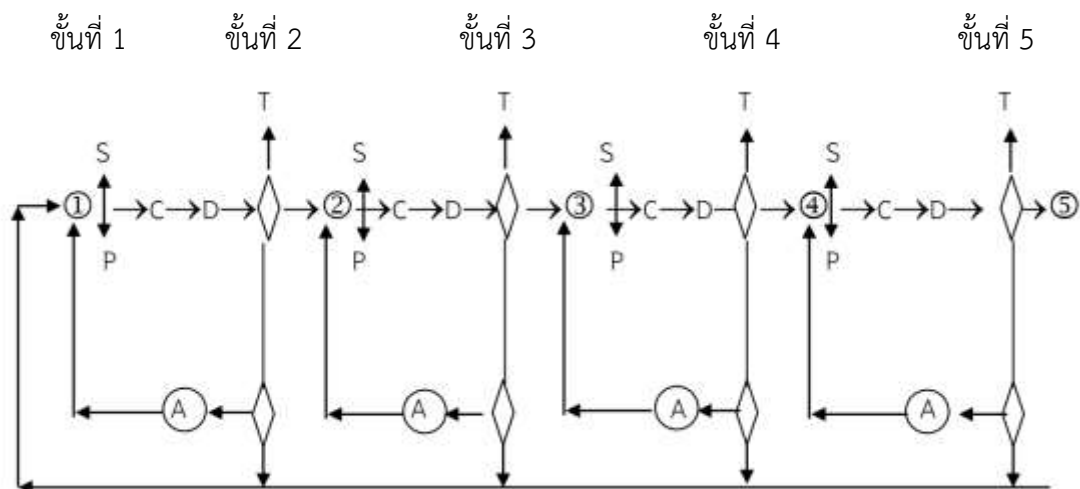
ขั้นที่ 2 การเตรียมพร้อม เป็นการนำปัจจัยที่ทำให้เกิดการดำเนินงานเข้าสู่กระบวนการ

ขั้นที่ 3 การดำเนินการตามแผน

ขั้นที่ 4 ผลผลิตที่เกิดจากโครงการ

ขั้นที่ 5 การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายและกำไร

ตามรูปแบบนี้การประเมินต้องทำโดยผู้ประเมินคนหนึ่งที่ได้วางมาตรฐานตามความคาดหวังของโครงการเอาไว้ ต่อจากนั้นการประเมินทุกอย่างต้องดำเนินไปโดยการหาข้อมูลใหม่และทำการตัดสินใจโดยใช้มาตรฐานที่วางไว้เป็นเกณฑ์ เป็นรูปแบบที่ช่วยให้หาข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ในทุกขั้นตอนของการประเมินดังกล่าวข้างต้นและตลอดโครงการอย่างต่อเนื่อง แสดงดังรูปที่ 2.3

รูปที่ 2.3 รูปแบบการประเมินความไม่สอดคล้องของ Provus (ศูนย์ทดสอบและประเมินเพื่อพัฒนาการศึกษาและวิชาชีพ: 32)

S หมายถึง มาตรฐาน (Standard)

T หมายถึง ยกเลิก (Terminate)

P หมายถึง การดำเนินการ (Program performance)

A หมายถึง การเปลี่ยนแปลง (Alteration เกี่ยวกับ T หรือ S)

C หมายถึง เปรียบเทียบ (Compare)

D หมายถึง ความไม่สอดคล้อง (Discrepancy information)

การประเมินในแต่ละขั้นตอน ถ้าหากพบข้อบกพร่องก็แก้ไขปรับปรุงในขั้นตอนนั้นๆ ด้วยวิธีการแก้ปัญหา (Problem Solving) ซึ่งประกอบด้วยคำถามตนเองเพื่อให้ได้คำตอบว่าทำไมจึงเกิดข้อบกพร่องนั้น ๆ มีอะไรเป็นสาเหตุและมีวิธีการใดที่สามารถแก้ไขข้อบกพร่องที่มาจากสาเหตุนั้น สำหรับขั้นตอนในการแก้ปัญหามีดังนี้

คำถาม → เกณฑ์ → ข้อมูลที่ตอบคำถาม → การตัดสินใจ
(Q) (C) (I) (D)

เมื่อผู้ประเมินทำการประเมินถึงขั้นที่ 5 แล้ว ถ้าจะดำเนินงานหรือเริ่มวงจรใหม่ ก็ต้องทำการออกแบบใหม่ โดยปรับปรุงให้สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์การลงทุน ซึ่งตั้งอยู่บนรากฐานของปัจจัยเบื้องต้นใหม่

2.2.4 รูปแบบการประเมินของ Scriven

ศูนย์ทดสอบและประเมินเพื่อพัฒนาการศึกษาและวิชาชีพ กล่าวถึง Micheal Scriven (1967) ได้ให้ความหมายของการประเมินคือ การเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับการปฏิบัติการตามระดับของเป้าหมายที่กำหนด นอกจากนี้ยังกล่าวถึงหน้าที่การประเมินว่ามี 2 ระดับ คือ

- 1) ระดับวิธีการ เน้นจุดมุ่งหมายของการประเมินเพื่อการตัดสินคุณค่า
- 2) ระดับการนำไปใช้ เน้นเรื่องบทบาทของการประเมินเพื่อการนำข้อมูลมาใช้

เหมาะสม

จุดมุ่งหมายของการประเมินที่สำคัญของการประเมินมี 2 ประการคือ

1) การประเมินความก้าวหน้า (Formative Evaluation) เป็นการประเมินระหว่างที่โครงการ กำลังดำเนินการอยู่ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงโครงการให้ดีขึ้นเพราะการประเมินจะช่วยให้ข้อมูลย้อนกลับที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนา

2) การประเมินผลสรุป (Summative Evaluation) เป็นการประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการ มีจุดมุ่งหมายเพื่อตัดสินคุณค่าของโครงการ ตลอดจนค้นหาสิ่งที่ดีของโครงการเพื่อนำไปใช้กับสถานการณ์อื่นที่คล้ายคลึงกันต่อไป

Scriven ได้เสนอแนะว่าในเรื่องการประเมินเพื่อการปรับปรุงหรือดูความก้าวหน้าของโครงการ โดยทำการประเมินความก้าวหน้า (Formative Evaluation) ควรที่จะใช้นักวิจัยมืออาชีพในการดำเนินการประเมินนั้น ควรจะได้แยกหน้าที่และความรับผิดชอบของบุคคลต่าง ๆ ให้ชัดเจน

รวมทั้งควรจะได้มีการปรึกษาหารือกันระหว่างนักประเมินกับผู้ดำเนินงานในโครงการด้วยวิธีการประเมิน ในการประเมินมีวิธีการที่สามารถนำมาใช้ได้ 2 วิธี คือ

1) การประเมินก่อนมีการปฏิบัติงาน หรือการประเมินคุณค่าภายใน (Intrinsic Evaluation) คือ การประเมินคุณค่าของเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เนื้อหา จุดมุ่งหมาย กระบวนการวิธีการ ให้ได้คะแนนและเจตคติของครู เป็นการประเมินก่อนที่จะได้มีการปฏิบัติงาน

2) การประเมินเมื่อมีการปฏิบัติงานแล้ว หรือการประเมินคุณค่าการปฏิบัติงาน (Pay-off Evaluation) เป็นการตัดสินคุณค่าจากผลที่เกิดขึ้น จากการใช้เครื่องมือกับนักเรียน เช่น การประเมินมีความแตกต่างระหว่างคะแนนการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน หรือคะแนนที่ได้จากกลุ่มทดลอง กับกลุ่มควบคุม

การประเมินโดยใช้การเปรียบเทียบ สคริฟเวนมีความคิดเห็นที่แตกต่างจากครอนบาค ในเรื่องของการใช้กลุ่มเปรียบเทียบมาใช้ในการประเมิน ซึ่งสคริฟเวนเป็นบุคคลที่เห็นว่าการใช้กลุ่มเปรียบเทียบมีข้อดีมากกว่าการไม่ใช้กลุ่มเปรียบเทียบ การใช้กลุ่มเปรียบเทียบจะเป็นการประหยัดกว่า ไม่ต้องทำการศึกษาในระยะยาวและใช้กลุ่มตัวอย่างมาก ไม่ต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่ายมาก นอกจากนี้แล้ว สคริฟเวนยังเชื่อว่าการศึกษากลุ่มย่อย (Micro-studies) ด้วยวิธีการเปรียบเทียบจะเป็นประโยชน์มากกว่าการศึกษาประชากรทั้งหมด (Cross studies) เพราะทำได้ง่ายและบ่อยครั้งกว่า

คุณค่าและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานสคริฟเวนเป็นนักประเมินที่ให้ความสำคัญของการประเมินค่าใช้จ่ายกับผลที่ได้ เขาเชื่อว่าการประเมินจะขาดความสมบูรณ์ ถ้านักประเมินไม่ได้พิจารณาในด้านคุณค่าที่ได้รับโดยการเปรียบเทียบกับค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของโครงการ สิ่งที่ต้องพิจารณามี 3 ประการคือ

1) ความเป็นประโยชน์ นักประเมินควรจะต้องพิจารณาดูว่าสิ่งที่ได้ลงทุนไปนั้น มีประโยชน์ มากน้อยเพียงใด คຸ້ມคຸ້ມกับค่าใช้จ่ายที่ต้องใช้ไปหรือไม่

2) ขวัญหรือกำลังใจหรือคุณธรรม เป็นสิ่งสำคัญมากในการดำเนินงานโครงการ ควรพิจารณาด้วยว่า ผลของโครงการจะทำให้ขวัญหรือกำลังใจหรือคุณธรรมของผู้ร่วมโครงการเป็นอย่างไร

3) ค่าใช้จ่าย เป็นเรื่องที่สำคัญมาก แต่นักประเมินไม่ค่อยให้ความสนใจ เนื่องจากมีความยุ่งยากในการประเมิน

การประเมินไม่ผูกพันกับจุดมุ่งหมาย (Goal-Free Evaluation) การประเมินโดยทั่วไป นักประเมินจะยึดจุดหมายของโครงการเป็นหลัก ดูความสอดคล้อง ผลการปฏิบัติงานกับจุดมุ่งหมายของโครงการ แต่สคริฟเวนมีความเห็นว่า นักประเมินไม่ควรจะให้ความสนใจเฉพาะจุดมุ่งหมายของโครงการที่ตั้งไว้เพียงอย่างเดียว แต่ควรจะให้ความสนใจกับผลที่เกิดขึ้นจากโครงการ ซึ่งนอกเหนือจากจุดมุ่งหมายของโครงการ ไม่ว่าผลอันนี้จะสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของโครงการหรือไม่ หรือผลบางอย่างอาจมีความสำคัญมากก็ได้ ตัวอย่างการนำแนวคิดของสคริฟเวนมาประยุกต์ใช้ในการประเมินผลการเรียนการสอน อาจดำเนินการได้ดังนี้

1) ศึกษาจุดมุ่งหมายที่แท้จริงของการเรียนการสอน

- 2) พิจารณาความสำคัญของจุดมุ่งหมายที่จะประเมิน
 - 3) กำหนดเกณฑ์ในการประเมินจุดมุ่งหมายแต่ละข้อ
 - 4) สร้างแบบทดสอบให้ครอบคลุมสิ่งที่ต้องการจะประเมิน
 - 5) ตรวจสอบจุดมุ่งหมาย เพื่อปรับปรุงให้สอดคล้องกับการเรียนการสอน
 - 6) ปรับปรุงแผนทดสอบที่จะใช้เก็บข้อมูลเพื่อให้มีความเที่ยงสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งควรตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างจุดมุ่งหมาย เนื้อหาของการเรียนการสอน และเนื้อหาของแบบทดสอบ
 - 7) แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมด้วยวิธีการสุ่ม และทำการทดสอบนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
 - 8) นำผลการทดสอบระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมาเปรียบเทียบกัน และพยายามศึกษาข้อบกพร่องเพื่อปรับปรุงแก้ไข และนำกลับไปใช้ในครั้งต่อไป
- ทั้งหมดที่กล่าวมาเป็นการประเมินความก้าวหน้าของกิจกรรมการเรียนการสอน สำหรับการประเมินผลรวมสรุปนั้นอาจให้นักประเมินภายนอกเป็นผู้ประเมิน โดยพิจารณาว่าจุดประสงค์ที่ตั้งไว้นั้นประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด

2.2.5 รูปแบบการประเมินของ Stake

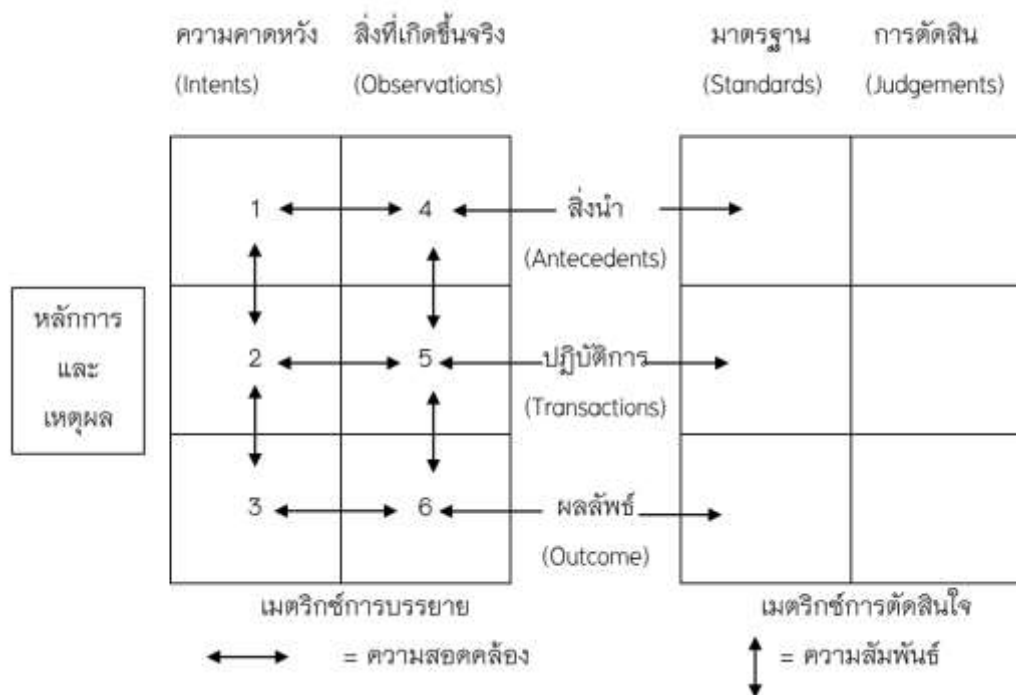
ศูนย์ทดสอบและประเมินเพื่อพัฒนาการศึกษาและวิชาชีพ กล่าวถึง Robert E. Stake (1975) ได้พัฒนารูปแบบการประเมินโดยใช้แนวคิดของครอนบาคและสคริฟเว่น เป็นพื้นฐานในการปฏิบัติรูปแบบการประเมินของ Stake ถือได้ว่าเป็นรูปแบบหนึ่งที่นักประเมินนำมาประยุกต์ได้อย่างกว้างขวางในการประเมินโครงการ การประเมินตามความคิดเห็นของ Stake หมายถึง กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการบรรยาย และการตัดสินคุณค่าของโครงการหรือเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำไปสู่การตัดสินใจ จุดมุ่งหมายของการประเมินมี 2 ประการคือ เพื่อต้องการได้ข้อมูลต่าง ๆ ที่นำมาบรรยายเกี่ยวกับโครงการนั้นและเพื่อต้องการได้ข้อมูลต่าง ๆ ที่สามารถนำมาใช้ในการตัดสินคุณค่าของโครงการ

วิธีการประเมิน

Stake ได้เสนอโครงสร้างของรูปแบบการประเมินเคาน์ทิแนนซ์ (Countenance Model) ซึ่งตามโครงสร้างของรูปแบบนี้ได้จำแนกข้อมูลการประเมินออกเป็น 2 ส่วน คือ เมตริกซ์บรรยาย (Description Matric) และเมตริกซ์การตัดสินคุณค่า (Judgement Matric) และได้เสนอว่าก่อนบรรยายหรือตัดสินคุณค่าของโครงการใด ๆ นักประเมินควรทำการวิเคราะห์หลักการและเหตุผลของโครงการนั้น ๆ ด้วย การประเมินโครงการตามแนวคิดของ Stake ผู้ประเมินจะต้องรวบรวมข้อมูลที่แท้จริงให้ได้ เนื่องจากแหล่งข้อมูลมีมากมายและวิธีการเก็บข้อมูลก็มีหลายวิธี ข้อมูลที่ต้องการคือข้อมูลที่นำมาใช้เพื่อการอธิบายและการตัดสินใจ ตามรูปแบบการประเมินนี้ได้จำแนกสิ่งที่ต้องพิจารณาในการประเมินออกเป็น 3 ส่วน คือ

- 1) สิ่งนำหรือปัจจัยเบื้องต้น (Antecedents) หมายถึง สภาพเงื่อนไขหรือปัจจัยต่าง ๆ ในการดำเนินโครงการ
- 2) กระบวนการหรือการปฏิบัติ (Transaction) หมายถึง กิจกรรมดำเนินตามกิจกรรมที่ปฏิบัติ พฤติกรรมระหว่างบุคคล ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับอาจารย์ นักเรียนกับนักเรียน เป็นต้น

- 3) ผลลัพธ์หรือผลการดำเนินงาน (Outcome) หมายถึง ผลผลิตที่ได้จากโครงการ ในการเก็บข้อมูลผู้ประเมินต้องบันทึกข้อมูลทั้งสามชนิดนี้ แบ่งออกเป็น 4 ประเภท คือ
- 1) ความคาดหวังหรือแผนงาน (Intents) หมายถึง สิ่งที่คาดหวังจำแนกเป็นความคาดหวัง เกี่ยวกับปัจจัยเบื้องต้น การปฏิบัติ และผลการดำเนินงานโครงการ
 - 2) สิ่งที่เกิดขึ้นจริง (Observations) หมายถึง สภาพที่เกิดขึ้นจริง ซึ่งจำแนกเป็นสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นจริงเกี่ยวกับปัจจัยเบื้องต้น การปฏิบัติและผลการดำเนินงาน
 - 3) มาตรฐาน (Standards) หมายถึง แนวทางการดำเนินงาน คุณลักษณะที่ควรจะมี ควร จะทำหรือควรจะได้รับ เกี่ยวกับปัจจัยเบื้องต้น การปฏิบัติและผลการดำเนินงาน
 - 4) การตัดสินใจ (Judgment) หมายถึง ผลการพิจารณาการตัดสินใจ เป็นการพิจารณาสรุปเกี่ยวกับปัจจัยเบื้องต้น การปฏิบัติและผลการดำเนินงาน
- ในการประเมิน ผู้ประเมินต้องพิจารณาข้อมูลเพื่อการบรรยายก่อน คือ ต้องมีการศึกษาความสอดคล้องระหว่างความคาดหวังกับสิ่งเกิดขึ้นจริง และความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเบื้องต้น การปฏิบัติและผลลัพธ์ เมื่อได้ผลอย่างไรแล้วจึงเปรียบเทียบกับมาตรฐานที่กำหนดไว้และมาตรฐานที่คาดว่าจะให้เกิดขึ้นแล้วตัดสินใจ แนวคิดของสแตคแสดงดังรูปที่ 2.4

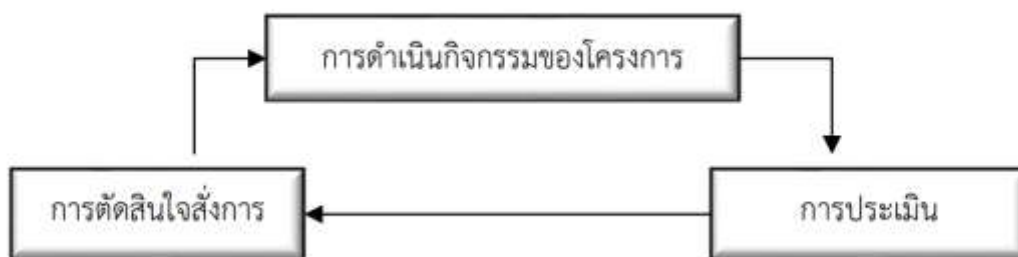

รูปที่ 2.4 โครงสร้างรูปแบบการประเมินของ Stake (ศูนย์ทดสอบและประเมินเพื่อพัฒนาการศึกษาและวิชาชีพ: 37)

2.2.6 รูปแบบการประเมินของ Stufflebeam

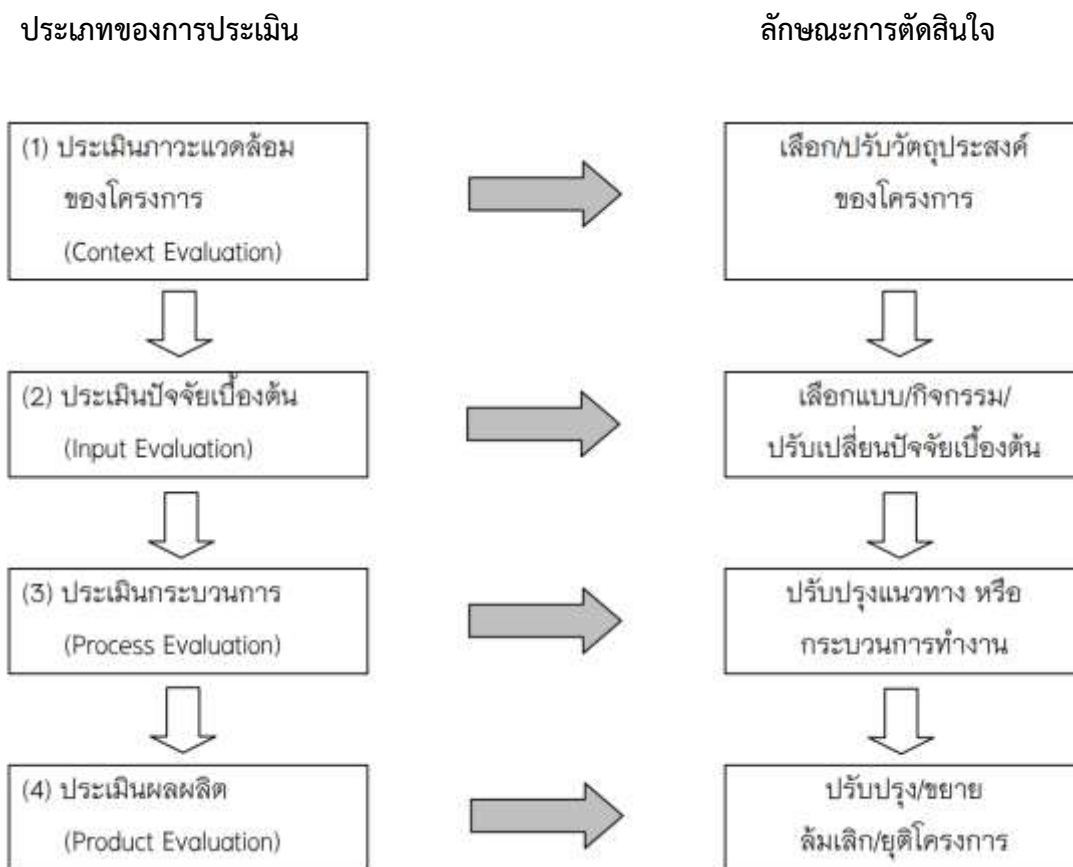
Stufflebeam ได้ให้นิยามคำว่า “การประเมิน” ไว้ว่าเป็นกระบวนการของการระบุหรือกำหนดข้อมูลที่ต้องการ รวมถึงการดำเนินการเก็บข้อมูลและนำข้อมูลที่เก็บมาแล้วนั้นมาจัดทำให้เกิด

สารสนเทศที่มีประโยชน์เพื่อนำเสนอสำหรับใช้เป็นทางเลือกในการประกอบการตัดสินใจจากนิยามดังกล่าว มีสาระสำคัญดังนี้ 1) การประเมินเป็นกิจกรรมที่มีลักษณะเป็นกระบวนการ คือมีความต่อเนื่องกันในการดำเนินงานอย่างครบวงจรและย้อนกลับมาสู่รอบใหม่ของวงจรด้วย 2) กระบวนการประเมินจะต้องมีการระบุหรือบ่งชี้ข้อมูลที่ต้องการ 3) กระบวนการประเมินจะต้องมีการเก็บรวบรวมข้อมูลตามที่ได้ระบุหรือบ่งชี้ไว้ 4) กระบวนการประเมินจะต้องมีการนำเอาข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาแล้วนั้นมาจัดทำให้เป็นสารสนเทศ 5) สารสนเทศที่ได้มานั้นจะต้องมีความหมายและมีประโยชน์ 6) สารสนเทศดังกล่าวจะต้องได้รับการนำไปเสนอเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในการกำหนดทางเลือกใหม่หรือแนวทางการดำเนินการใด ๆ ต่อไป แนวคิดของสตัฟเฟิลบีมมีลักษณะที่จะแบ่งแยกบทบาทของการทำงานระหว่างฝ่ายประเมินกับฝ่ายบริหารออกจากกันอย่างเด่นชัด กล่าวคือ ฝ่ายประเมินมีหน้าที่ระบุจัดหาและนำเสนอสารสนเทศให้กับฝ่ายบริหารส่วนฝ่ายบริหารมีหน้าที่เรียกหาและนำผลการประเมินที่ได้นั้นไปใช้ประกอบการตัดสินใจ เพื่อดำเนินกิจกรรมใดๆ ที่เกี่ยวข้องตามควรแก่กรณี ทั้งในส่วนที่เป็นรายละเอียดของการประเมินตามนิยามของสตัฟเฟิลบีม นั้นสามารถถ่ายทอดออกมาเป็นโมเดลพื้นฐาน แสดงดังรูปที่ 2.5

รูปที่ 2.5 โมเดลพื้นฐานของ Stufflebeam's CIPP Model) (ประทีป ไชยเมือง: 40)

Daniel L. Stufflebeam (1967) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการประเมินเรียกว่า ชิปปโมเดล (CIPP Model) เป็นการประเมินที่เป็นกระบวนการต่อเนื่องโดยมีจุดมุ่งเน้นที่สำคัญคือ ใช้ควบคู่กับการบริหารโครงการเพื่อหาข้อมูลประกอบการตัดสินใจอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา วัตถุประสงค์ของการประเมิน คือการให้สารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้อง มีรายละเอียดที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ คำว่า CIPP เป็นคำที่ย่อมาจาก Context, Input, Process, และ Product สตัฟเฟิลบีม ได้ให้ความหมายว่า การประเมินเป็นกระบวนการของการ บรรยาย การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร เพื่อนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจเลือก ทางเลือกที่เหมาะสม ซึ่งในการประเมินเพื่อให้ได้สารสนเทศที่สำคัญมุ่งประเมิน 4 ด้าน คือ การ ประเมินสภาพแวดล้อม (Context Evaluation) การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) การประเมินกระบวนการ(Process Evaluation) และการประเมินผลผลิต (Product Evaluation) ประเภทของการประเมินและลักษณะการตัดสินใจตามกรอบความคิดของรูปแบบการประเมินชิป แสดงได้ดังรูปที่ 2.6

รูปที่ 2.6 ความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินกับการตัดสินใจในแบบจำลองซิป (ศูนย์ทดสอบและประเมินเพื่อพัฒนาการศึกษาและวิชาชีพ: 39)

แนวทางการประเมินในด้านต่าง ๆ มีรายละเอียด ดังนี้

1) การประเมินสภาพแวดล้อม (Context Evaluation: C) เป็นการประเมินเพื่อให้ได้ข้อมูลสำคัญ เพื่อช่วยในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ ความเป็นไปได้ของโครงการ เป็นการตรวจสอบเพื่อตอบคำถามต่างๆ เช่น

- 1.1 เป็นโครงการที่สนองปัญหาหรือความต้องการจำเป็นที่แท้จริงหรือไม่
- 1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการชัดเจน เหมาะสม สอดคล้องกับนโยบายขององค์กรหรือนโยบายของหน่วยเหนือหรือไม่
- 1.3 เป็นโครงการที่เป็นไปได้ในแง่ของโอกาสที่จะได้รับการสนับสนุนจากองค์กรต่างๆ หรือไม่

2) ประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation: I) เป็นการประเมินเพื่อใช้ข้อมูลตัดสินใจปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการเหมาะสมหรือไม่ โดยดูว่าปัจจัยที่ใช้จะมีส่วนช่วยให้บรรลุจุดมุ่งหมายของโครงการหรือไม่ เป็นการตรวจสอบเพื่อตอบคำถามที่สำคัญ เช่น

- 2.1 ปัจจัยที่กำหนดไว้ในโครงการมีความเหมาะสมเพียงพอหรือไม่

2.2 กิจกรรม/แบบ/ทางเลือกที่ได้เลือกสรรแล้วที่กำหนดไว้ในโครงการมีความเป็นไปได้และเหมาะสมเพียงใด

3) ประเมินกระบวนการ (Process Evaluation: P) เป็นการประเมินระหว่างการทำดำเนินงานโครงการเพื่อหาข้อดีและข้อบกพร่องของการดำเนินงานตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ และเป็นการรายงานผลการปฏิบัติงานของโครงการนั้น ๆ ด้วย ซึ่งเป็นการตรวจสอบเพื่อตอบคำถามที่สำคัญ เช่น

3.1 การปฏิบัติงานเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้หรือไม่ กิจกรรมใดทำได้หรือทำไม่ได้ เพราะเหตุใด

3.2 เกิดปัญหา อุปสรรค ไม่ราบรื่น ไม่คล่องตัวหรือไม่ อย่างไร

3.3 มีการแก้ไขปัญหาอย่างไร

4) การประเมินผลผลิต (Product Evaluation: P) เป็นการประเมินเพื่อดูว่าผลที่เกิดขึ้นเมื่อสิ้นสุดโครงการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ หรือตามที่คาดหวังไว้หรือไม่ โดยอาศัยข้อมูลจากรายงานผลที่ได้จากการประเมินสภาพแวดล้อม ปัจจัยเบื้องต้น และกระบวนการร่วมด้วย ซึ่งเป็นการตรวจสอบเพื่อตอบคำถามที่สำคัญๆ เช่น

4.1 เกิดผล/ได้ผลลัพธ์ตามวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่

4.2 คุณภาพของผลลัพธ์เป็นอย่างไร

4.3 เกิดผลกระทบอื่นใดบ้างหรือไม่

มีนักการศึกษา นักวิชาการ และนักวิจัย ได้กล่าวถึงรูปแบบจำลองชิป (CIPP Model) ดังนี้ รัตนะ บัวสนธ์ (2556: 10-16) กล่าวว่า รูปแบบการประเมิน CIPP เป็นการนำตัวอักษรตัวแรกของมิติการประเมิน 4 ด้านมาประกอบกัน ได้แก่ การประเมินบริบท (Context Evaluation) ปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) กระบวนการ (Process Evaluation) และผลผลิต (Product Evaluation) ซึ่งสตีฟเฟิลบีม พัฒนานำเสนอขึ้นโดยมีพื้นฐานมาจากการเรียนรู้หรือประสบการณ์การกระทำการประเมินโครงการทางการศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกาตั้งแต่กลางปี 1960 โดยต้องการที่จะแก้ไขข้อผิดพลาดหรือข้อจำกัดของรูปแบบการประเมินแบบดั้งเดิม อาทิ การออกแบบการทดลอง การประเมินอิงวัตถุประสงค์และการทดสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรูปแบบหรือวิธีการประเมินแบบดั้งเดิมมีข้อจำกัดในการศึกษาหาคำตอบเกี่ยวกับโครงการทางการศึกษาในสมัยนั้น จึงทำให้เกิดการพัฒนาการประเมินใหม่ ๆ เพื่อหาคำตอบเกี่ยวกับโครงการทางการศึกษาอย่างรอบด้านหลายแง่มุมมากขึ้น ซึ่งรูปแบบการประเมิน CIPP เป็นหนึ่งในรูปแบบการประเมินที่นักประเมินในยุคนี้พัฒนานำเสนอไว้ รูปแบบการประเมิน CIPP ปรากฏขึ้นเป็นลายลักษณ์ชัดเจนในหนังสือชื่อ Educational Evaluation and Decision Making ตีพิมพ์ในปี 1971 และปรับปรุงอีกครั้งในปี 2007 ในหนังสือ Evaluation Theory Models and Applications โดยมีรายละเอียดดังนี้ 1) การประเมินบริบท: Context Evaluation หมายถึง การประเมินเกี่ยวกับความต้องการจำเป็น (Need) ปัญหา (Problem) คุณสมบัติที่มีค่า (Assets) และโอกาส (Opportunities) ที่จะเกิดขึ้นภายใต้เงื่อนไขแวดล้อมหนึ่งที่กำหนด การประเมินบริบท 4 ส่วนนี้มีความสำคัญที่จะนำไปสู่การออกแบบโครงการแผนงานและการให้บริการที่มีความเหมาะสมเป็นไปได้

ทั้งนี้การประเมินบริบทมีวัตถุประสงค์ที่จะ 1.1) กำหนดขอบเขตและบรรยายเกี่ยวกับความตั้งใจให้บริการ 1.2) จำแนกผู้รับผลประโยชน์ที่ตั้งใจให้บริการ (หรือกลุ่มเป้าหมาย) และประเมินความต้องการจำเป็นของกลุ่มบุคคลดังกล่าว 1.3) ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เป็นบ่อเกิดของความต้องการจำเป็นของกลุ่มผู้รับประโยชน์หรือกลุ่มเป้าหมายนั้น 1.4) จำแนกความเกี่ยวข้องระหว่างคุณสมบัติที่มีค่าและโอกาสการได้รับทุนอุดหนุนที่สามารถนำไปใช้กำหนดเป้าหมายความต้องการจำเป็นนั้น 1.5) จัดเตรียมข้อมูลพื้นฐานสำหรับการกำหนดเป้าหมายมุ่งการปรับปรุง 1.6) ประเมินความชัดเจนและความเหมาะสมเป็นไปได้ของเป้าหมายมุ่งการปรับปรุง 1.7) จัดเตรียมข้อมูลพื้นฐานสำหรับการตัดสินใจของเป้าหมายมุ่งการปรับปรุงหรือความพยายามในการให้บริการ 2) การประเมินปัจจัยนำเข้า: Input Evaluation จุดมุ่งเน้นหลักของการประเมินปัจจัยนำเข้า เพื่อช่วยจัดลำดับโครงการที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความต้องการจำเป็น โดยการศึกษาและตรวจสอบอย่างถี่ถ้วนเกี่ยวกับแนวทางที่มีศักยภาพหรือมีความเป็นไปได้มากที่สุดในอันที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว การประเมินปัจจัยนำเข้าจะเป็นตัวบ่งบอกล่วงหน้าถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวหรือประสิทธิผลของความพยายามเปลี่ยนแปลงที่โครงการหรือสิ่งแทรกแซงนั้นต้องการให้เกิด จุดมุ่งเน้นประการที่สองของการประเมินปัจจัยนำเข้า เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับแนวทางที่เป็นทางเลือกต่าง ๆ และเพราะเหตุใดจึงเลือกแนวทางนั้นเช่นนี้สารสนเทศที่ได้จากการประเมินปัจจัยนำเข้าจะมีความสำคัญเป็นอย่างมากสำหรับบ่งบอกให้เห็นถึงความรับผิดชอบ (Accountability) ของผู้พัฒนาโครงการที่พยายามออกแบบและปรับปรุงงบประมาณใด ๆ ของโครงการหรือสิ่งแทรกแซงดังกล่าว

นอกจากนี้แล้วการประเมินปัจจัยนำเข้า จะช่วยจำแนกและจัดลำดับแนวทางที่เกี่ยวข้องให้แก่ผู้มีหน้าที่ตัดสินใจได้ใช้เป็นทางเลือกสำหรับการดำเนินงานต่อไป โดยสรุปการประเมินปัจจัยนำเข้า เพื่อช่วยผู้ทำหน้าที่ตัดสินใจเลือกกลยุทธ์ต่าง ๆ ที่จะช่วยให้บรรลุเป้าหมายตอบสนองความต้องการจำเป็นให้แก่ผู้รับประโยชน์ก่อให้เกิดปฏิบัติได้จริงและใช้งบประมาณได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งการบันทึกและสร้างสำนักรับผิดชอบเกี่ยวกับการได้มาซึ่งทรัพยากรและวิธีการดำเนินงานในแผนงานนั้น นอกจากนี้แล้วหน้าที่ประการหนึ่งของการประเมินปัจจัยนำเข้าก็เพื่อช่วยให้ผู้นำโครงการหลีกเลี่ยงความสูญเสียเปล่าที่อาจจะเกิดขึ้นจากการใช้วัตรกรรมหรือโครงการที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าถึงทรัพยากรที่จะต้องสูญเสียไป นักประเมินสามารถทำการประเมินปัจจัยนำเข้าได้หลายขั้นตอนโดยไม่จำเป็นต้องกระทำตามลำดับต่อเนื่องกัน นักประเมินอาจเริ่มจากการทบทวนปฏิบัติงานที่จะนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์และตอบสนองความต้องการจำเป็นที่เฉพาะเจาะจง ซึ่งทำได้ตามขั้นตอนหรือวิธีการ ได้แก่ 1. การทบทวนวรรณกรรมหรือเอกสารที่เกี่ยวข้อง 2. การตรวจเยี่ยมโครงการตัวอย่างหรือโครงการที่มีลักษณะคล้ายกัน 3. การปรึกษาผู้เชี่ยวชาญและตัวแทนจากรัฐบาล 4. สืบค้นสารสนเทศเกี่ยวกับการให้บริการจากแหล่งสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต 5. ทบทวนเอกสารบทความเกี่ยวกับรายงานผู้บริโภคหรือเอกสารอื่นที่ตีพิมพ์เรื่องราวที่คล้ายคลึงกันเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์และการให้บริการ และ 6. การชี้ชวนให้ผู้ปฏิบัติงานจัดทำข้อเสนอ

นักประเมินอาจจัดสารสนเทศเหล่านี้อย่างเป็นทางการในหัวข้อวางแผนโดยเฉพาะและจัดกลุ่มที่ศึกษาเฉพาะเพื่อทำหรือดำเนินการจัดทำแผนสัมมนาโดยตรงเกี่ยวกับการวิเคราะห์วัสดุอุปกรณ์ที่ต้องใช้ในโครงการ นักประเมินต้องใช้สารสนเทศที่ได้ทั้งหมดเพื่อนำไปสู่การได้กลยุทธ์หรือ

แนวทางการดำเนินงานที่มีแนวโน้มศักยภาพก่อให้เกิดการยอมรับได้ต่อการนำไปใช้ ทั้งนี้โดยอาจจัดลำดับแนวทางการดำเนินงานดังกล่าวโดยอาศัยหรือพิจารณาจากเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องต่อไปนี้ 2.1) ตอบสนองการบรรลุความต้องการจำเป็นของกลุ่มผู้รับประโยชน์ 2.2) ตอบสนองต่อเป้าหมายที่เป็นปัญหาขององค์กร 2.3) ศักยภาพของประสิทธิผล 2.4) ต้นทุนที่ต้องใช้ 2.5) สอดคล้องมีอยู่จริงในทางการเมือง 2.6) มีความเป็นไปได้ในการบริหารจัดการ 2.7) มีศักยภาพเพียงพอที่จะก่อให้เกิดผลกระทบภายนอกพื้นที่หนึ่ง ต่อจากนั้นนักประเมินสามารถที่จะให้คำแนะนำแก่ผู้ทำหน้าที่ตัดสินใจว่าควรจะเลือกหรือค้นหาแนวทางการดำเนินงานหรือไม่อย่างไร ในกรณีที่เป็นการค้นหาวัตรกรรมหรือแนวทางการดำเนินงานใหม่ นักประเมินและผู้รับบริการอาจจัดทำเกณฑ์อย่างเป็นเอกสารชัดเจนที่วัตรกรรมนั้นต้องบรรลุและจัดลำดับข้อเสนอแนวทางตามเกณฑ์ที่ต้องการบรรลุซึ่งเลือกไว้แล้ว ลำดับต่อไปนักประเมินอาจจัดลำดับข้อเสนอหรือแนวทางที่มีศักยภาพแก่การยอมรับได้แนวทางหรือคุณลักษณะที่ดีที่สุดให้แก่องค์กรหรือหน่วยงานว่าควรจะดำเนินการอย่างไร

นอกจากนี้นักประเมินอาจทำได้โดยการจัดให้มีการรับฟังเพื่อให้ได้สารสนเทศเพิ่มเติมจากผู้ปฏิบัติหรือผู้บริหารเกี่ยวกับข้อเสนอหรือแนวทางที่ดีที่สุดสำหรับเป็นทางเลือกการตัดสินใจให้แก่หน่วยงานองค์กรนั้น การประเมินปัจจัยนำเข้านำไปประยุกต์ใช้ได้หลายกรณี อาทิ ผู้บริหารใช้สำหรับจัดทำข้อเสนอเพื่อขอรับเงินลงทุนสนับสนุนการดำเนินงานจากคณะกรรมการกำหนดนโยบายในหน่วยงานหนึ่ง โรงเรียนหรือหน่วยงานทางการศึกษาใช้สำหรับจัดทำข้อเสนอเพื่อขอรับงบประมาณสนับสนุนแผนงานโครงการทางการศึกษา ในขณะที่เดียวกันผู้กำหนดนโยบายหรือผู้ทำหน้าที่ตัดสินใจทางการศึกษาใช้สำหรับการพิจารณาตัดสินใจเกี่ยวกับความคุ้มค่าหรือประสิทธิผลจะได้รับเมื่อเปรียบเทียบกับต้นทุนหรืองบประมาณที่ต้องจัดสรรให้กับโครงการหรือวัตรกรรมทางการศึกษาใหม่

3) การประเมินกระบวนการ: Process Evaluation เป็นการตรวจสอบการนำแผนงานหรือโครงการไปใช้หรือตรวจสอบการดำเนินงานการใช้แผนงาน โครงการ วัตถุประสงค์ที่สำคัญประการหนึ่งของการประเมินกระบวนการก็คือ การให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้จัดการและผู้ปฏิบัติงานในโครงการนั้นเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการว่าเป็นไปตามตารางเวลาที่กำหนดหรือไม่การใช้งบประมาณ และประสิทธิภาพเป็นอย่างไรสำหรับวัตถุประสงค์อีกประการหนึ่งเพื่อชี้แนะแนวทางให้แก่ผู้ปฏิบัติงานในการปรับปรุงการใช้งบประมาณและแนวทางการดำเนินงานของโครงการให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น เพราะโดยปกติแล้วเมื่อมีการเริ่มต้นการดำเนินงานของโครงการหรือแผนงาน ผู้ปฏิบัติงานย่อมไม่สามารถที่จะกำหนดสิ่งต่าง ๆ ได้ทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการจัดกิจกรรม การใช้บุคลากร งบประมาณ หรืออื่น ๆ

ดังนั้นการได้รับสารสนเทศจากการประเมินกระบวนการ ก็สามารถนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจปรับปรุงสิ่งต่าง ๆ ในโครงการให้สามารถดำเนินการต่อไปและมีความเป็นไปได้ที่จะทำให้อัตราการบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการในการประเมินกระบวนการนั้น ควรทำการเปรียบเทียบระหว่างกิจกรรมและค่าใช้จ่ายจริง กับกิจกรรมในแผนงานโครงการ และงบประมาณที่กำหนดไว้ว่ามีความแตกต่างกันมากน้อยเพียงไร รวมทั้งบรรยายปัญหาเกี่ยวกับการนำโครงการไปใช้ และท้ายที่สุดควรจัดทำรายงานที่ผู้ร่วมโครงการหรือผู้ทำการสังเกตได้ตัดสินใจคุณภาพของกระบวนการใช้โครงการ แผนงานดังกล่าว นักประเมินกระบวนการจำเป็นต้องดำเนินการค่อนข้างมากในการควบคุมกำกับและจัดทำเอกสารเกี่ยวกับกิจกรรมของโครงการหรือตัวแทรกแซง ซึ่งอาจเริ่มจากการทบทวนกลยุทธ์ที่

เกี่ยวข้องกับแผนการปฏิบัติงานงบประมาณและการประเมินภูมิหลังของโครงการหรือสิ่งที่แทรกแซง เพื่อที่จะพิจารณาว่ากิจกรรมอะไรที่ควรต้องกำกับในโครงการหรือสิ่งแทรกแซงดังกล่าว การพิจารณา ตัวอย่าง ที่เป็นไปได้ในการให้บริการกลุ่มผู้รับประโยชน์ การฝึกอบรมให้คำปรึกษาที่ผู้ปฏิบัติงาน การจัดประชุมที่ผู้ปฏิบัติงาน การควบคุมกำกับผังงาน (Work Flow) การบำรุงรักษาตรวจสอบ เครื่องอุปกรณ์การจัดลำดับ และแจกจ่ายวัสดุ การควบคุมค่าใช้จ่าย การจัดการสารสนเทศของ โครงการเหล่านี้ เป็นต้น เทคนิควิธีที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศในการประเมินกระบวนการนั้น นักประเมินควรใช้วิธีการที่ไม่ก่อให้เกิดการรบกวน (Unobtrusive) แก่ผู้ปฏิบัติงานให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ในขณะที่เดียวกันก็ต้องสร้างสัมพันธภาพที่ดีแก่ผู้ปฏิบัติงานในโครงการ แผนงานหรือสิ่งแทรกแซงนั้น ๆ ด้วยเช่นกันนักประเมินอาจพิจารณาภาพรวม ว่ากิจกรรมหรือการดำเนินงานของโครงการดังกล่าวเป็นอย่างไร โดยการตรวจเยี่ยมและสังเกตที่ศูนย์ของกิจกรรมนั้นการทบทวน วิเคราะห์เอกสารที่ปรากฏ การเข้าร่วมประชุมกับทีมปฏิบัติงาน และการสัมภาษณ์บุคคลหลัก หลังจากนั้นนักประเมินต้องจัดทำรายงานสรุปเกี่ยวกับแผนการเก็บรวบรวมข้อมูลข้อค้นพบและ ประเด็นการสังเกตนักประเมินควรแสดงให้เห็นเกี่ยวกับปัญหาของกระบวนการอย่างชัดเจนตามที่ได้ จากผู้ปฏิบัติงาน พร้อมทั้งนำเสนอรายงานนี้ในการประชุมที่ผู้ปฏิบัติงาน และเชิญผู้อำนวยการ ของทีมปฏิบัติงานให้เป็นผู้ดำเนินการอภิปรายเกี่ยวกับข้อค้นพบ ซึ่งปรากฏในรายงานที่ทีมงานของ โครงการจะใช้รายงานเพื่อการตัดสินใจให้เหมาะกับการปฏิบัติงานของตนต่อไป

ต่อจากนั้นนักประเมินควรทบทวนเกี่ยวกับแผนงานการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งต่อไป รวมทั้งการจัดทำรายงานตามลำดับโดยการสอบถามความคิดเห็นข้อเสนอแนะจากทีมผู้ปฏิบัติงานถึง ช่วงเวลาที่เหมาะสมเพื่อที่จะทำให้ได้สารสนเทศที่มีประโยชน์มากที่สุด ในการจัดประชุมนำเสนอ รายงานให้กับทีมผู้ปฏิบัติงานในครั้งต่อไป ซึ่งทีมผู้ปฏิบัติงานก็อาจจะให้ข้อเสนอแนะที่ดีเกี่ยวกับการ เก็บรวบรวมข้อมูลในการประเมินว่าควรจะทำอย่างไร เช่น อาจใช้การสังเกต บันทึกการปฏิบัติงาน ประจำวันของทีมผู้ปฏิบัติงานการสัมภาษณ์และการใช้แบบสอบถาม เป็นต้น

นอกจากนี้นักประเมินก็ควรจะสอบถามผู้ปฏิบัติงานถึงช่วงเวลาที่เหมาะสมหรือดีที่สุด สำหรับการให้ประโยชน์จากรายงานการประเมินช่วงถัดไปนักประเมินกระบวนการควรจัดลำดับ รายงานโดยพิจารณาว่าจะก่อให้เกิดผลดีที่สุดแก่ทีมผู้ปฏิบัติงานในการนำไปใช้ในแผนปฏิบัติงานและ บูรณาการเข้ากับสิ่งแวดล้อมโดยรอบโครงการหรือสิ่งแทรกแซงนั้น นักประเมินควรจะต้องบรรยายให้ เห็นถึงสิ่งที่เบี่ยงเบนออกไปจากแผนงานที่กำหนดและควรชี้ให้เห็นถึงความผันแปรเหล่านี้ว่ามีลักษณะ อย่างไรเมื่อพิจารณาจากความแตกต่างระหว่างบุคคลกลุ่มบุคคลหรือสถานที่ที่แตกต่างเบี่ยงเบนไป จากแผนงานนั้นผลการประเมินกระบวนการนำไปใช้ประโยชน์ได้หลายคล้ายๆ กันนี้ ยกตัวอย่าง เช่น สมาชิกในทีมงานใช้สำหรับชี้แนะแนวทางการดำเนินกิจกรรมแก้ไขผิดพลาดและจัดทำบันทึกความ รับผิดชอบ ผู้จัดการบางคนใช้ตารางหรือปฏิทินสะท้อนผลกลับผลการประเมินกระบวนการที่จัดทำ ตามปกติหรือสม่ำเสมอเพื่อทำให้ทีมผู้ปฏิบัติงานรักษาหน้าที่และความรับผิดชอบของตน การประเมิน กระบวนการยังช่วยให้บุคคลภายนอกได้เรียนรู้ว่าอะไรคือสิ่งสำคัญที่ต้องทำและอะไรคือต้นทุน ค่าใช้จ่ายที่ต้องเสียในกรณีที่พวกตนต้องการกระทำในลักษณะที่ 4) การประเมินผลผลิต: Product Evaluation วัตถุประสงค์หลักของการประเมินผลผลิต เพื่อสอบวัด ความสำเร็จ และตัดสินผลสัมฤทธิ์ของ โครงการแผนงานหรือสิ่งแทรกแซงว่าตอบสนองบรรลุลักษณะความต้องการจำเป็นของกลุ่มผู้รับประโยชน์หรือไม่

นอกจากนั้นการประเมินผลผลิตยังต้องประเมินผลลัพธ์ (Outcomes) ทั้งที่ตั้งใจและไม่ตั้งใจ ทั้งที่เป็นไปในทางบวกและทางลบอีกด้วย ยิ่งไปกว่านั้นบ่อยครั้งที่นักประเมินยังขยายขอบเขตการประเมินผลผลิตไปสู่การประเมินในสิ่งที่เรียกว่า ผลลัพธ์ระยะยาวอีกด้วย การประเมินผลผลิตควรดำเนินการโดยอาศัยการรวบรวมและวิเคราะห์การตัดสินใจของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อโครงการหรือสิ่งที่ได้รับการประเมินนั้น ในบางครั้งอาจทำการเปรียบเทียบผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับโครงการหรือสิ่งที่ได้รับการประเมินอื่นซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกันและอยู่บ่อยที่ผู้รับบริการจากโครงการต้องการจะรู้ว่าโครงการดังกล่าวได้ผลสัมฤทธิ์เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดหรือไม่ และมีประโยชน์คุ้มกับการลงทุนดำเนินการเพียงใดดังนั้นในทางที่เหมาะสมแล้วนักประเมินก็ควรที่จะวิเคราะห์ ความสำเร็จให้เห็นว่าจุดอ่อนของการใช้โครงการหรือแผนปฏิบัติงานส่วนใดที่เป็นสาเหตุทำให้ได้ผลลัพธ์อ่อนด้อยลงไปด้วยเทคนิควิธีการที่ใช้ประเมินผลผลิตมิได้กำหนดไว้อย่างเป็นแบบแผนตายตัว แต่นักประเมินอาจต้องใช้วิธีการอย่างหลากหลายร่วมกัน เพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจในการศึกษาผลลัพธ์ทั้งหมดของสิ่งที่ได้รับการประเมิน รวมทั้งยังช่วยในการตรวจสอบข้ามกันไปมาระหว่างข้อค้นพบที่หลากหลายอีกด้วยในการประเมินผลการปฏิบัติที่เกิดขึ้นนอกเหนือจากวัตถุประสงค์ที่กำหนดนั้น นักประเมินจำเป็นต้องศึกษา ค้นหาผลลัพธ์ที่ได้คาดหมายด้วย ทั้งผลลัพธ์ในเชิงบวกและเชิงลบโดยการรับฟังความหรือสัมภาษณ์กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับสิ่งที่ได้รับการประเมินเพื่อที่จะทำการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับผลลัพธ์ให้ครอบคลุมทุกด้าน และสืบหาข้อเท็จจริงอย่างรอบคอบสำหรับยืนยันหรือไม่ยืนยันสมมติฐานเกี่ยวกับผลลัพธ์ดังกล่าว

นอกจากนี้แล้วนักประเมินอาจใช้วิธีการศึกษารายกรณีโดยเลือกบุคคลที่ได้รับการประสบความสำเร็จจากโครงการหรือสิ่งที่ได้รับการประเมินเพื่อทำการสัมภาษณ์ระดับลึกเกี่ยวกับผลที่เกิดจากโครงการดังกล่าว หรือนักประเมินอาจใช้วิธีการสำรวจความคิดเห็นทางโทรศัพท์หรือทางจดหมายของกลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการเพื่อให้ตัดสินใจเกี่ยวกับการได้รับบริการตามมุมมองของแต่ละคนทั้งที่เป็นภาพบวกและภาพลบ ยิ่งไปกว่านั้นนักประเมินก็อาจจะให้ผู้เข้าร่วมโครงการหรือสิ่งที่ได้รับการประเมิน เขียนเสนอตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมเกี่ยวกับการได้รับบริการและก่อให้เกิดผลดีต่อการปฏิบัติงานของตน เช่น ผลผลิตของงานที่เพิ่มขึ้น หรือตำแหน่งหน้าที่การงานใหม่ที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งนักประเมินอาจใช้การสังเกตเพื่อจำแนกและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของกลุ่มบุคคลโดยเปรียบเทียบตามรายการตรวจสอบผลลัพธ์กับโครงการให้บริการอื่นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันกับโครงการที่ได้รับการประเมินการจัดทำรายงานข้อค้นพบจากการประเมินผลผลิตอาจทำให้แตกต่างกันขึ้นตอน กล่าวคือนักประเมินอาจจัดทำรายงานผลผลิตที่เกิดขึ้นในแต่ละวงรอบของรายงานดังกล่าวนี้ควรจะต้องแสดงให้เห็นว่าโครงการหรือสิ่งแทรกแซงได้บรรลุเป้าหมายความต้องการจำเป็นเพียงไร ในขณะที่รายงานเมื่อสิ้นสุดวงรอบทั้งหมดของโครงการ ควรเป็นรายงานที่นำเสนอให้เห็นถึงผลสัมฤทธิ์สรุปรวมทั้งหมดของโครงการดังกล่าว

ดังนั้นรายงานผลการประเมินผลผลิต จึงต้องเป็นการสรุปตีความให้เห็นถึงผลที่ชัดเจนในการตอบสนองความต้องการจำเป็น ต้นทุนใช้ดำเนินการและผลตอบแทนหรือผลการปฏิบัติทั้งหมดที่ได้รับในแผนงานโครงการนั้น นักประเมินยังต้องจัดทำรายงานการศึกษาติดตามเพื่อแสดงให้เห็นถึงผลลัพธ์ระยะยาวที่เกิดขึ้นอีกด้วย นอกจากนั้นบางกรณีอาจต้องจัดทำรายงานวิเคราะห์และบูรณาการผลที่ได้รับทั้งหมดเข้าด้วยกัน เพื่อเสนอต่อกลุ่มย่อยแต่ละกลุ่มหรือแต่ละบุคคลผลการประเมินผลผลิตนั้น ประชาชนทั่วไปนำมาใช้เพื่อประกอบการตัดสินใจว่าโครงการ แผนงาน หรือสิ่งแทรกแซงนั้นมี

คุณประโยชน์เพียงพอต่อการนำไปดำเนินการต่อเนื่องต่อไป หรือควรดำเนินการซ้ำอีกหรือควรขยายขอบเขตการนำไปใช้ในสถานการณ์หรือสถานที่อื่นต่อไป ในขณะที่เดียวกันสถาบันและหน่วยงานก็ยังคงใช้สำหรับปรับเปลี่ยนหรือแทนที่แผนการปฏิบัติในการที่จะทำให้เกิดประสิทธิผลได้มากกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับต้นทุนและตอบความต้องการจำเป็นของสมาชิกทั้งหมดที่เน้นประชากรเป้าหมาย ผลจากการประเมินผลผลิตมีความสำคัญในทางจิตวิทยาเป็นอย่างมาก เมื่อผลจากการประเมินแสดงให้เห็นถึงความงอกงามที่เกิดขึ้นจากแนวทางที่ชาญฉลาดในการดำเนินโครงการ ผลการประเมินเช่นนี้นับเป็นสิ่งเสริมแรงที่ดีที่สุดสำหรับทั้งทีมปฏิบัติงานในโครงการและผู้รับบริการจากโครงการหรืออาจจะเป็นสิ่งที่ทำลาย ลดทอนแรงจูงใจก็ได้ ถ้าหากผลที่ได้จากการประเมินผลผลิตนั้น มีความอ่อนด้อยหรือไม่แสดงถึงความงอกงามที่จะพึงได้รับจากโครงการนั้นเลยประเด็นสำคัญสุดท้ายที่ต้องพึงระวังในการจัดทำรายงานการประเมินผลผลิต ก็คือ นักประเมินไม่ควรเร่งรีบประเมินผลผลิตและจัดทำรายงานสู่สาธารณะอย่างทันทีทันใด เพราะเหตุว่าการดำเนินโครงการต้องการระยะเวลาพอสมควรที่จะทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์บรรลุตามความรับผิดชอบ (Accountability) ที่ระบุไว้การจัดทำรายงานการประเมินผลผลิตที่ยังไม่มีวุฒิภาวะสุกงอม (Premature) อย่างเพียงพอ อาจนำไปสู่ความไม่สามารถตัดสินใจได้เกี่ยวกับความต่อเนื่องของโครงการเพราะเหตุว่าทำให้ไม่พบผลลัพธ์ใดๆ เกิดขึ้นเลย

ทั้งนี้เนื่องจากผลลัพธ์ของโครงการต้องใช้ระยะเวลาพอสมควรในการศึกษาติดตาม ดังนั้นถ้าหากการจัดทำรายงานการประเมินผลผลิตสู่สาธารณะได้มีการหน่วงเวลาอย่างสมเหตุสมผลแล้ว นักประเมินอาจจะพบผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นภายหลังและมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับใช้สนับสนุนการดำเนินงานโครงการอย่างต่อเนื่องต่อไป แต่อย่างไรก็ตามนักประเมินก็สามารถจะตอบสนองข้อเรียกร้องของทีมงานปฏิบัติงานในโครงการได้อย่างเหมาะสมเกี่ยวกับการแสดงผลข้อค้นพบหรือผลการประเมินผลผลิตเป็นระยะ เพื่อช่วยให้บรรลุความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามโครงการ โดยการแลกเปลี่ยนข้อค้นพบให้แก่สมาชิกปฏิบัติงานในโครงการนั้น โดยตรงถูกกำบังหลักสำหรับนักประเมินนั้นคือ ควรลดความสำคัญในการประเมินผลผลิตของโครงการในระยะแรก และไม่ควรเร่งรีบจัดทำรายงานสู่สาธารณะควรเสนอข้อค้นพบจากการประเมินผลผลิตเป็นระยะให้แก่ทีมงานปฏิบัติงานได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้เท่านั้น นักประเมินควรแจกจ่ายข้อค้นพบจากการประเมินผลผลิตให้กับผู้มีสิทธิ์รับรู้ภายหลังจากโครงการนั้นมีระยะเวลาพอสมควรและมีวุฒิภาวะสุกงอมที่จะทำให้เกิดผลลัพธ์แล้วหรือกล่าวอย่างถึงที่สุดได้ว่า จำเป็นต้องแสดงให้เห็นถึงความเป็นมืออาชีพในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินการจัดทำรายงานข้อค้นพบการประเมินผลผลิตสาเหตุที่ได้จากการประเมินผลผลิตเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่งที่แสดงถึงความรับผิดชอบของสถาบันหรือหน่วยงานที่ดำเนินโครงการ แผนงานหรือสิ่งแทรกแซง เมื่อใดก็ตามที่รายงานนั้นแสดงให้เห็นความมีนัยสำคัญของผลสัมฤทธิ์อย่างเด่นชัดจะถูกนำไปใช้ในมน้ำวชุมชนและหน่วยงานให้ทุนสนับสนุนเพื่อให้เพิ่มเติมงบประมาณและขอรับการสนับสนุนทางการเงินได้เป็นอย่างดี แต่ถ้าหากผู้มีอำนาจตัดสินใจรู้ว่าสิ่งแทรกแซงหรือโครงการนั้นไม่ทำให้ได้ผลตอบแทนที่มีความสำคัญอื่นใดเลยจะทำให้ยกเลิกการลงทุนดำเนินการอีกต่อไป

เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี (2556: 56-59) กล่าวว่า แนวคิดของสตีฟเฟิลบีมมีลักษณะที่จะแบ่งแยกบทบาทของการทำงานระหว่างฝ่ายประเมินกับฝ่ายบริหารออกจากกันอย่างเด่นชัด กล่าวคือฝ่ายประเมินทำหน้าที่ระบุ จัดหา และนำเสนอสารสนเทศให้กับฝ่ายบริหาร ส่วนฝ่ายบริหารมีหน้าที่เรียกหา และนำผลการประเมินที่ได้ขึ้นไปใช้ประกอบการตัดสินใจ เพื่อดำเนินการต่อไป สตีฟเฟิลบีม และคนอื่นแบ่งการประเมินออกเป็น 4 ประเภท คือ 1) การประเมินบริบท หรือสภาพแวดล้อม เป็นการประเมินก่อนที่จะลงมือดำเนินการที่มีจุดมุ่งหมาย เพื่อกำหนดหลักการและ

เหตุผลรวมทั้งเพื่อพิจารณาความจำเป็นที่จะต้องจัดทำโครงการดังกล่าว การชี้ประเด็นปัญหา ตลอดจนการพิจารณาความเหมาะสมของเป้าหมายของโครงการ 2) การประเมินตัวป้อนเข้า เป็นการประเมิน เพื่อพิจารณาถึงความเหมาะสม ความเพียงพอของทรัพยากรที่จะใช้ในการดำเนินโครงการ ตลอดจนเทคโนโลยี และแผนของการดำเนินงาน 3) การประเมินกระบวนการ ส่วนนี้เป็นการประเมิน เพื่อหาข้อบกพร่องของการดำเนินโครงการ เพื่อทำการแก้ไขให้สอดคล้องกับข้อบกพร่องนั้น ๆ หาข้อมูลประกอบการตัดสินใจที่สั่งการเพื่อพัฒนางาน โดยบันทึกภาวะของเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นไว้ เป็นหลักฐาน 4) การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้นเป็นการประเมิน เพื่อเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นจากการ ทำโครงการกับเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ของโครงการที่กำหนดไว้แต่ต้นรวมทั้งพิจารณาประเด็น ของการยุบ เลิก ขยาย หรือปรับเปลี่ยนโครงการ

พนิดา หาญตระกูล (2561: 29) กล่าวว่า จุดเด่นของตัวแบบการประเมินแบบ CIPP นั้น เป็นตัวแบบการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโครงการหรือโปรแกรมการศึกษาในหลาย รูปแบบ รวมถึงยังให้ข้อมูลจากการประเมินผลทั้งปัจจัยและเงื่อนไขที่สำคัญต่อการพัฒนาโครงการ หรือโปรแกรมที่จัดทำให้สามารถพัฒนาได้ดีขึ้น เป็นประโยชน์สำหรับผู้มีอำนาจในการตัดสินใจโดย ประเด็นสำคัญของการ ใช้ตัวแบบการประเมินแบบ CIPP เป็นเครื่องมือในการประเมิน คือ การ วิเคราะห์และคัดเลือก ตลอดจนปรับตัวแปรและเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องที่จะนำมาเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ ตามกรอบการประเมิน คือ บริบท (Context) ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการดำเนิน (Process) และ ผลผลิต (Product) เพื่อตอบเป้าหมายของการศึกษาให้ตรงเป้าหมายของการศึกษา

จตุพร รัตนชัยฤทธิ์ (2563: 32) กล่าวว่า การประเมินโครงการโดยใช้รูปแบบชิปโมเดล เป็นการประเมินเพื่อให้ได้ข้อมูลเพื่อช่วยให้ผู้บริหารตัดสินใจเลือกทางเลือกได้อย่างถูกต้อง โดยมีการ ประเมิน 4 ด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการและด้านผลลัพธ์ โดย การประเมิน บริบท กระทำก่อนเริ่มโครงการ เพื่อนำข้อมูลมากำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ ประเมินปัจจัยเบื้องต้น ประเมินก่อนนำโครงการไปปฏิบัติเพื่อนำข้อมูลไปใช้ออกแบบกิจกรรมในขั้น กระบวนการและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ของโครงการ การประเมินกระบวนการ กระทำในระหว่างดำเนินโครงการ เพื่อเป็นการประเมินหาข้อบกพร่องของการดำเนินโครงการเพื่อทำ การแก้ไขให้สอดคล้องกับข้อบกพร่อง รวบรวมข้อมูลประกอบการตัดสินใจที่สั่งการเพื่อการพัฒนา งานต่าง ๆ และบันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นไว้เป็นหลักฐาน ส่วนการประเมินผลผลิตเป็นการประเมินเมื่อ สิ้นสุดโครงการ เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นจากการทำโครงการกับเกณฑ์มาตรฐาน หรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้แต่ต้น

Stufflebeam (1990: 326) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการประเมิน เรียกว่า ชิป โมเดล (CIPP Model) เป็นการประเมินที่เป็นกระบวนการต่อเนื่อง โดยมีจุดมุ่งเน้นที่สำคัญคือใช้ควบคู่ กับการบริหารโครงการ เพื่อหาข้อมูลประกอบการตัดสินใจอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา วัตถุประสงค์ของ การประเมิน คือ การให้สารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ Stufflebeam กล่าวว่า การประเมินเป็น กระบวนการของการบรรยาย การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร เพื่อนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ ในการตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เหมาะสม ซึ่งในการประเมิน เพื่อให้ได้ สารสนเทศที่สำคัญมุ่งประเมิน 4 ด้าน คือ 1) การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation) 2) การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) 3) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) และ 4) การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) ซึ่งแนวทางการประเมินในด้านต่าง ๆ มีรายละเอียดดังนี้ 1) การประเมิน

สถานะแวดล้อม (Context Evaluation: C) เป็นการประเมินเพื่อให้ได้ข้อมูลสำคัญ เพื่อช่วยในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ ความเป็นไปได้ของโครงการ การประเมินสถานะแวดล้อม เป็นการประเมินเกี่ยวกับนโยบาย ปรัชญา เป้าหมาย แรงกดดันทางเศรษฐกิจและสังคม ความต้องการของบุคคล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตลอดจนแรงกดดันทางการเมืองซึ่งเป็นการตรวจสอบเพื่อตอบคำถาม เช่น เป็นโครงการที่สนองปัญหาหรือความต้องการจำเป็นที่แท้จริงหรือไม่ วัตถุประสงค์ของโครงการชัดเจน เหมาะสม สอดคล้องกับนโยบายขององค์กรหรือนโยบายของหน่วยเหนือหรือไม่ เป็นโครงการที่เป็นไปได้ในแง่ของโอกาสที่จะได้รับการสนับสนุนจากองค์กรต่าง ๆ หรือไม่ 2) ประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation: I) เป็นการประเมินเพื่อให้ได้สารสนเทศสำหรับการตัดสินใจเกี่ยวกับวิธีการและกลวิธีดำเนินโครงการเป็นการตรวจสอบความพร้อมของปัจจัยนำเข้าต่าง ๆ เช่น บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์สถานที่ และการบริหารจัดการ เป็นการประเมินเพื่อมุ่งเน้นว่ามีปัจจัยนำเข้าพร้อมมูลที่จะดำเนินการหรือไม่ แผนหรือโครงการที่เสนอเหมาะสมหรือไม่ ควรปรับปรุงส่วนใด สารสนเทศที่ได้ใช้ประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงสร้างเพื่อเลือกแผนการจัดโครงการหรือแผนการดำเนินงานที่เหมาะสมที่สุด เพื่อให้ได้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ซึ่งเป็นการตรวจสอบเพื่อตอบคำถามที่สำคัญ เช่น ปัจจัยที่กำหนดไว้ในโครงการมีความเหมาะสมเพียงพอหรือไม่ กิจกรรม แบบ ทางเลือกที่ได้เลือกสรรแล้วที่กำหนดไว้ในโครงการมีความเป็นไปได้และเหมาะสมเพียงใด 3) ประเมินกระบวนการ (Process Evaluation: P) เป็นการประเมินเพื่อให้ได้สารสนเทศสำหรับการตัดสินใจเกี่ยวกับการนำโครงการไปปฏิบัติเพื่อให้บังเกิดผลสำเร็จ ซึ่งเป็นการประเมินขณะดำเนินงานหรือประเมินในเชิงความก้าวหน้า เพื่อปรับปรุงกระบวนการบริหารหรือการดำเนินโครงการ รวมทั้งศึกษาปัญหา และอุปสรรค จุดเด่นจุดด้อย และข้อบกพร่องของการดำเนินงานตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ และเป็นการรายงานผลการปฏิบัติงานของโครงการนั้น ๆ ด้วยซึ่งเป็นการตรวจสอบ เพื่อตอบคำถามที่สำคัญ เช่น การปฏิบัติงานเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้หรือไม่ กิจกรรมใดทำได้ หรือทำไม่ได้เพราะเหตุใด เกิดปัญหาอุปสรรค ไม่ราบรื่นไม่คล่องตัวหรือไม่อย่างไร มีการแก้ไขปัญหาอย่างไร 4) การประเมินผลผลิต (Product Evaluation: P) เป็นการประเมินเพื่อดูว่าผลที่เกิดขึ้นเมื่อสิ้นสุดโครงการ เป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือตามที่คาดหวังไว้หรือไม่ โดยอาศัยข้อมูลจากการรายงานผลที่ได้จากการประเมินสถานะแวดล้อม ปัจจัยนำเข้า และกระบวนการ ซึ่งเป็นการตรวจสอบเพื่อตอบคำถามที่สำคัญ ๆ เช่น เกิดผล/ได้ผลลัพธ์ตามวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ คุณภาพของผลลัพธ์เป็นอย่างไร เกิดผลกระทบอื่นใดบ้างหรือไม่ มโนทัศน์สำคัญของรูปแบบการประเมินคือ จะต้องเป็นการประเมินเพื่อให้ได้สารสนเทศสำหรับการตัดสินใจตามช่วงระยะเวลาของการบริหารโครงการ กล่าวคือ การประเมินสถานะแวดล้อม เพื่อการตัดสินใจก่อนริเริ่มจัดทำโครงการ การประเมินปัจจัยนำเข้า เพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนดำเนินโครงการ การประเมินกระบวนการ เป็นการประเมินเพื่อตัดสินใจปรับปรุงกิจกรรมและวิธีดำเนินโครงการ และเมื่อโครงการสิ้นสุดลงจึงประเมินผลผลิตของโครงการ เพื่อตัดสินใจคุณค่าและอนาคตของโครงการว่าจะดำเนินงานต่อไปหรือยุติโครงการ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การประเมินโดยประยุกต์ใช้ชิปโมเดล (CIPP Model) แบ่งการประเมินออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านบริบท (Context Evaluation) หมายถึง การประเมินเกี่ยวกับบริบท ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการสถานประกอบการและชุมชนท้องถิ่น ความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติและความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการ 2) ด้านปัจจัยเบื้องต้น

(Input Evaluation) หมายถึง การประเมินเกี่ยวกับความรู้ ความสามารถ และความเหมาะสมของบุคลากร ความเพียงพอ งบประมาณ ระยะเวลา และวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ 3) ด้านกระบวนการ (Process Evaluation) หมายถึง การประเมินเกี่ยวกับการวางแผนการดำเนินโครงการ การปฏิบัติตามแผน/การดำเนินโครงการ การนิเทศ กำกับ ติดตาม การสรุปรายงาน และการนำผลการดำเนินงานไปใช้ของการจัดกิจกรรม การวัดผลและประเมินผล การใช้สื่อและเทคโนโลยีต่าง ๆ ในกิจกรรมและสภาพการดำเนินงานตามกิจกรรมต่าง ๆ 4) ด้านผลผลิต (Product Evaluation) หมายถึง การประเมินเกี่ยวกับด้านคุณธรรม จริยธรรม ส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ด้านสุขภาพและบุคลิกภาพที่ดี ด้านอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความรับผิดชอบ ต่อสังคม และด้านการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ มีความรู้และทักษะเกี่ยวกับวิชาชีพสาขาที่เรียน มีความสามารถคิดวิเคราะห์ มีทักษะในการแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น มีทักษะด้านการติดต่อสื่อสาร มีความสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยี

2.1.7 รูปแบบการประเมินโครงการโดยใช้ CIPPIEST Model

รัตน์ บัวสนธ์ (2556: 7-14) ได้กล่าวถึงรูปแบบการประเมินแบบ CIPPIEST ไว้ว่า เป็นส่วนปรับขยายรูปแบบการประเมินมาจาก CIPP โดยปรับขยายการประเมินผลผลิต (Product Evaluation) ออกเป็นการประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation) การประเมินประสิทธิผล (Effectiveness Evaluation) การประเมินความยั่งยืน (Sustainability Evaluation) และการประเมินการถ่ายทอดส่งต่อ (Transportability Evaluation) ของสิ่งที่ได้รับการประเมิน ได้แก่ โครงการ แผนงาน หรือสิ่ง แทรกแซงต่าง ๆ โดยที่ส่วนขยายของมิติการประเมินที่เพิ่มขึ้นนี้มีความหมายครอบคลุมรวมถึง การประเมินผลผลิตเดิมและการประเมินผลลัพธ์นั่นเอง ทั้งนี้ความหมายของมิติการประเมินที่เพิ่มขึ้น พิจารณาจากการตั้งคำถามการประเมิน (Evaluation Questions) แต่ละมิติ ดังนี้

1) การประเมินผลกระทบ เป็นการประเมินโดยตั้งคำถามว่าสิ่งที่ผู้รับประโยชน์ได้รับเกินไปกว่าเป้าหมายความต้องการจำเป็นนั้นคืออะไรบ้าง คำถามนี้ชี้ให้เห็นว่าสิ่งที่ได้รับเกินไปกว่าที่กำหนดไว้วันนั้นจะเป็นไปในทางบวกหรือทางลบก็ล้วนแต่เป็นผลกระทบทั้งสิ้น

2) การประเมินประสิทธิผล เป็นการประเมินโดยตั้งคำถามว่า โครงการหรือสิ่งแทรกแซงบรรลุตอบสนองความต้องการจำเป็นของกลุ่มผู้รับประโยชน์ได้อย่างครอบคลุมหรือไม่

3) การประเมินความยั่งยืน เป็นการประเมินโดยตั้งคำถามว่าแนวทางปฏิบัติอย่างเป็นระบบหรือเป็นทางการเกี่ยวกับการนำโครงการไปใช้ให้ประสบผลสำเร็จอย่างยั่งยืนคืออะไร คำถามดังกล่าวมุ่งพิจารณาประเมินความคงอยู่หรือความต่อเนื่องในการทำโครงการที่ประสบผลสำเร็จไปใช้ รวมถึงวิธีการในการรักษาไว้ซึ่งวิธีการดังกล่าว

4) การประเมินการถ่ายทอดส่งต่อ เป็นการประเมินโดยตั้งคำถามว่า มีการนำโครงการหรือสิ่งแทรกแซงที่ประสบผลสำเร็จไปประยุกต์หรือปรับปรุงใช้ในที่อื่น ๆ หรือไม่ จะเห็นว่ามิติการประเมินที่เพิ่มขึ้นทั้ง 4 ด้าน จากการขยายการประเมินผลผลิตตามรูปแบบการประเมิน CIPP เดิม นั้น แท้ที่จริงก็คือ การประเมินในสิ่งที่สตีฟเฟิลบีม เรียกว่า ผลลัพธ์ของโครงการนั่นเอง เพียงแต่เป็นการจำแนกและตั้งคำถามให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ดังนั้นวิธีการนำรูปแบบการประเมิน CIPPIEST ไปใช้จึงยังมี

ลักษณะเช่นเดียวกับการใช้รูปแบบการประเมิน CIPP ที่กล่าวมาไม่ว่าจะเป็นเรื่องของคุณค่าของรูปแบบประเมิน ทั้งที่เป็นการประเมินเป็นระยะ ๆ และการประเมินสรุปรวม เหล่านี้

ประภัสสร วงษ์ดีและคณะ (2554: 84-90) กล่าวว่า กระบวนการดำเนินงานของ CIPPIEST Model มีรายละเอียดดังนี้

1) การเริ่มต้นออกแบบการประเมิน คณะผู้ประเมินโครงการต้องศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับโครงการจนรู้และเข้าใจโครงการ รวมทั้งสมาชิกในโครงการและสภาพแวดล้อมของโครงการเป็นอย่างดีก่อนที่จะทำการออกแบบการประเมินโครงการและก่อนที่จะตกลงทำสัญญาประเมินโครงการ ในการวางแผน ดังกล่าวนี้อาจทำให้ผู้ประเมินและบุคคลที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจตรงกัน มีความสามัคคี และมีความเห็นพ้องต้องกันในงานที่จะทำการประเมิน แต่อย่างไรก็ตามแผนในการประเมินอาจมีการปรับเปลี่ยนในระยะเวลาหลังได้ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเหมาะสม

2) วัตถุประสงค์ของการประเมิน วัตถุประสงค์ของการประเมินในรูปแบบ CIPPIEST Model สามารถแบ่งเป็น 4 ส่วนประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 เพื่อจัดหาข้อมูลสารสนเทศ เพื่อช่วยให้สมาชิกของโครงการทำการตรวจสอบหรือเพื่อประเมินองค์ประกอบหรือสิ่งที่มีอยู่ และปรับปรุงให้เหมาะสมเพื่อใช้ดำเนินโครงการต่อไป

ส่วนที่ 2 เพื่อให้คณะกรรมการบริหารโครงการช่วยตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อให้คณะกรรมการบริหารโครงการได้นำเอาผลการประเมินการดำเนินงานไปปรับแผนการดำเนินงาน

ส่วนที่ 3 เพื่อศึกษาข้อมูลที่จะนำไปสู่การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน กระบวนการ และผลลัพธ์ของโครงการ เพื่อที่จะช่วยส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจในทิศทางที่ต้องการ

ส่วนที่ 4 การประเมินเป็นกุญแจหลักที่จะให้ข้อมูลกับคณะกรรมการบริหารโครงการเพื่อแจ้งให้กับนักพัฒนาและกลุ่มบุคคลอื่น ๆ ของโครงการ ในด้านพันธกิจ วัตถุประสงค์โครงการ กระบวนการดำเนินงาน และผลลัพธ์ ซึ่งจะช่วยให้กลุ่มบุคคลดังกล่าวได้พิจารณาถึงความเป็นไปได้เกี่ยวกับรูปแบบของโครงการ เพื่อปรับปรุงให้เกิดประโยชน์ทั้งกับองค์กรอื่นด้วย ดังนั้นวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ คือ เพื่อปรับปรุงแก้ไข เพื่อการพร้อมรับการตรวจสอบเพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องและเพื่อการเผยแพร่โครงการ

3) การออกแบบและคำถามการประเมินโครงการ การประเมินแบบ CIPPIEST Model มีการออกแบบที่ต่อยอดจากการประเมินแบบ CIPP Model ในการประเมินแบบ CIPP Model เริ่มจากการประเมินบริบทก่อนที่จะเริ่มดำเนินโครงการ ทั้งนี้เพื่อใช้ในการประเมินเป้าหมาย เมื่อประเมินแล้วตัดสินใจว่าไม่เปลี่ยนแปลงโครงการก็สามารถดำเนินโครงการต่อไปได้ แต่หากต้องมีการเปลี่ยนแปลงโครงการเพราะพบปัญหาอุปสรรค ก็ต้องมีการชี้แจงให้เห็นปัญหาและแนวทางแก้ไข ในขั้นต่อไปที่ต้อง พิจารณาคือการประเมินปัจจัยหรือทรัพยากร เป้าหมายหลักเพื่อประเมินแผนว่ามีความสอดคล้อง และเหมาะสมเพียงพอต่อการดำเนินโครงการต่อไปเพียงใดถ้าปรับปรุงแก้ไขได้ควรแก้ไขก่อนที่จะเริ่ม ดำเนินโครงการ ในขั้นถัดไปคือประเมินกระบวนการ เพื่อประเมินการกระทำหรือปฏิบัติ และตามด้วย การประเมินผลผลิต เพื่อประเมินผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นว่ามีประสิทธิภาพเพียงใด อาจกล่าวได้ว่า การประเมินแบบ CIPP Model มีจุดเน้นเพื่อการปรับปรุง มิได้มีจุดเน้นเพื่อการพิสูจน์หน้าที่ที่สำคัญในการประเมินเพื่อผลระยะยาว คือ การกระตุ้นช่วยเหลือ ส่งเสริมให้กิจกรรมที่ทำมีความเข้มแข็ง ได้รับการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Stufflebeam D. L. and Shinkfield A.

J, 2007: 25) ถ้าผลการประเมินพบว่าโครงการไม่มีประสิทธิภาพ ควรมีการตรวจสอบซ้ำหรือยุติโครงการสำหรับ CIPPIEST นั้นเป็นการประเมินโครงการที่ต่อยอดจากการประเมินแบบ CIPP Model คือ ในส่วนที่เป็นการประเมินผลลัพธ์นั้น มีการประเมินแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ประกอบด้วยผลกระทบ ประสิทธิภาพ ความยั่งยืน และการถ่ายทอดส่งต่อ รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 ความสำคัญของการประเมินแบบ CIPPIEST Model

มิติการประเมิน	คำถามการประเมิน
1. บริบท (Context)	โครงการได้กำหนดเป้าหมายที่มีความสำคัญต่อสังคมมากน้อยเพียงใด และสนองความต้องการในการใช้ประโยชน์แก่สังคมมากน้อยเพียงใด
2. ปัจจัยเบื้องต้น (Input)	นโยบาย โครงสร้าง และแผนการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ มีความสามารถของทรัพยากรบุคคล ในการวางแผนตำแหน่ง มีความเป็นไปได้และมีความพอเพียงต่อการที่จะบรรลุเป้าหมายที่ต้องการไว้มากน้อยเพียงใด
3. กระบวนการ (Process)	การดำเนินงานโครงการประกอบด้วย ดำเนินตามแผน การได้ดำเนินงานตามความรับผิดชอบ และประสิทธิผลเป็นประโยชน์ตามที่ต้องการมากน้อยเพียงใด
4. ผลผลิต (Product)	ผลผลิตที่เกิดขึ้นประโยชน์ตามที่กลุ่มเป้าหมายต้องการมากน้อยเพียงใด
4.1 ผลกระทบ (Impact)	กิจกรรมหรือผลการปฏิบัติได้ถึงผู้ที่ควรได้รับประโยชน์มากน้อยเพียงใด
4.2 ประสิทธิภาพ (Effectiveness)	โครงการได้เกิดประโยชน์ตามที่กลุ่มเป้าหมายต้องการมากน้อยเพียงใด
4.3 ความยั่งยืน (Sustainability)	ประโยชน์ที่เกิดจากการบริหารจัดการโครงการมีความยั่งยืนมากน้อยเพียงใด
4.4 การถ่ายทอดส่งต่อ (Transportability)	โครงการที่ประสบความสำเร็จสามารถนำไปปรับหรือประยุกต์ไปใช้ให้เกิดประสิทธิผลในที่อื่นได้มากน้อยเพียงใด

4) หลักเกณฑ์ในการตัดสินโครงการ ถ้าการประเมินนี้ได้คำตอบในเชิงบวกจากทุกคำถามข้างต้น แสดงว่าโครงการที่ประเมินมีคุณค่าและเป็นโครงการที่ดีอย่างมีนัยสำคัญ ถ้าได้คำตอบเชิงลบ อาจเป็นจุดชี้ให้เห็นว่ามีข้อบกพร่องที่ทำให้คุณภาพของการดำเนินโครงการลดน้อยลงไปหรือไม่สามารถเชื่อถือได้ คำถามการประเมินข้างต้นนี้เป็นการแสดงเกณฑ์การประเมินคุณภาพของการดำเนินโครงการ ถ้าโครงการไม่ประสบความสำเร็จในเกณฑ์เหล่านี้มันแสดงว่าโครงการไม่ประสบผลสำเร็จ

5) การเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการประเมินผลแบบ CIPPIEST Model นั้น ควรมีหลากหลายมุมมองที่ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ในการประเมินแต่ละด้านนั้นสามารถเลือกใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลได้หลายรูปแบบ ควรใช้วิธีการที่แตกต่างกัน สำหรับการประเมินในแต่ละด้านไม่ต่ำกว่า 3 วิธี แสดงดังตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 การเลือกใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการศึกษา	บริบท	ปัจจัยนำเข้า	กระบวนการ	ผลผลิต			
				ผลกระทบ	ประสิทธิผล	ยั่งยืน	การถ่ายทอด
การวิเคราะห์วัตถุประสงค์	✓		✓				
การศึกษาลักษณะของโครงการ		✓				✓	
การสัมภาษณ์	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
การสอบถาม	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
การสังเคราะห์/การเสนอรายงานฉบับสมบูรณ์	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

ศิริพร ศิริรัตน์ (2557: 70) ได้สรุปรูปแบบการประเมิน CIPPIEST Model ดังนี้

รูปแบบการประเมิน CIPPIEST Model เป็นการขยายแนวคิดมาจาก CIPP Model โดยมีการขยายแนวคิดออกเป็น IEST (CIPPIEST Model) ซึ่งผลจากการขยายแนวคิดทำให้การประเมินโครงการในด้านผลกระทบ (Impact) เพื่อพิจารณาผลที่นอกเหนือจากวัตถุประสงค์ของโครงการที่กำหนดไว้ว่าจะมีผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบ และการนำไปถ่ายทอดขยายผล

- 1) ด้านผลกระทบ: I (Impact) เป็นผลกระทบที่นอกเหนือจากผลผลิตที่ต้องการให้เกิด
- 2) ประสิทธิภาพ: E (Effectiveness) เป็นประสิทธิภาพที่เกิดขึ้น
- 3) ความยั่งยืน: S (Sustainable) เป็นความยั่งยืนของผลที่เกิดขึ้น
- 4) การถ่ายโอนความรู้: T (Transportation) เป็นผลที่สามารถถ่ายทอดขยายผลต่อเนื่อง

ได้

จากที่ผู้ประเมินได้ศึกษารูปแบบการประเมิน CIPPIEST Model สรุปได้ว่า รูปแบบการประเมิน CIPPIEST Model เป็นแนวทางในการประเมินโครงการที่ครอบคลุมองค์ประกอบทุกด้านของโครงการอย่างมีเหตุผลและเป็นระบบไม่เน้นการวิเคราะห์จุดใดจุดหนึ่งแต่เป็นการประเมินที่มีความต่อเนื่องทำให้ได้ข้อมูลครบถ้วน ซึ่งจะนำไปสู่การตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินโครงการและทราบเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาส่งเสริมความสำเร็จของโครงการ

สรุปได้ว่าการประเมินโครงการทุกครั้ง ผู้ประเมินควรทำความเข้าใจให้ชัดเจนในโครงการที่จะประเมิน แล้วจึงเลือกรูปแบบการประเมินที่เหมาะสม สามารถตอบคำถามที่มุ่งประเมินได้ โดยผู้ประเมินต้องเข้าใจในรูปแบบที่เลือกมาประเมินโครงการเป็นอย่างดี รวมทั้งมีความสามารถในด้านการประเมินตั้งแต่การวางแผนการประเมินให้ถูกต้องตามหลักการประเมินในรูปแบบที่เลือกนั้น เพราะการวางแผนการประเมิน และจะส่งผลให้ได้ผลการประเมินที่ถูกต้องเชื่อถือได้ สามารถนำไปเป็นข้อมูลสารสนเทศในการตัดสินใจว่าโครงการได้อย่างสมเหตุสมผล สำหรับรูปแบบการประเมินโครงการ แบบ CIPP Model หรือ CIPPIEST Model เป้าหมายเพื่อให้ได้สารสนเทศจากการประเมินเพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจว่าโครงการควรจะดำเนินต่อไป ควรปรับปรุงแก้ไขบางสิ่งในโครงการ หรือควรยุติโครงการนั้นหากไม่สามารถปรับแก้ไขได้ โดยผลจากการประเมินสามารถได้สารสนเทศเพื่อการปรับปรุงแก้ไขทุกด้านของการดำเนินโครงการ ตั้งแต่การปรับบริบท ปรับปัจจัยนำเข้า ปรับกระบวนการ เพื่อให้สอดคล้องกับผลลัพธ์ที่เปรียบเทียบกับเป้าหมายที่กำหนดไว้แล้วมีการประเมินโครงการที่มีการปรับแก้ปัจจัยด้านต่าง ๆ เพื่อให้ได้สารสนเทศในการปรับแก้ต่อเนื่องไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งผลลัพธ์เป็นไปตามที่ตั้งเป้าหมายไว้

จากที่ได้ศึกษารูปแบบการประเมิน ผู้ประเมินได้เลือกรูปแบบการประเมิน CIPPIEST Model เพื่อประเมินโครงการส่งเสริมผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง ของวิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี โดยมีรายละเอียดการประเมินดังนี้

1) ด้านบริบท (Context) ประเมินเกี่ยวกับบริบทที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของสถานประกอบการและชุมชนท้องถิ่น ความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติและความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการส่งเสริมผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง ของวิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี กับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของวิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี

2) การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) ประเมินเกี่ยวกับความรู้ ความพร้อม ความสามารถ ความเพียงพอ ความเหมาะสมของบุคลากร งบประมาณ ระยะเวลา และวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์

3) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) ประเมินเกี่ยวกับการวางแผนการดำเนินโครงการ การปฏิบัติตามแผน/การดำเนินโครงการ การนิเทศ กำกับ ติดตาม การสรุปรายงาน และการนำผลการดำเนินงานไปใช้ของการจัดกิจกรรม การวัดผลและประเมินผล การใช้สื่อและเทคโนโลยีต่าง ๆ ในกิจกรรมและสภาพการดำเนินงานตามกิจกรรมต่าง ๆ

4) การประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation) ประเมินเกี่ยวกับด้านคุณธรรม จริยธรรม ส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ด้านสุขภาพและบุคลิกภาพที่ดี ด้านอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความรับผิดชอบต่อสังคม และด้านการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ มีความรู้และทักษะเกี่ยวกับวิชาชีพสาขาที่เรียน มีความสามารถคิดวิเคราะห์ มีทักษะในการแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น มีทักษะด้านการติดต่อสื่อสาร มีความสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยี โดยประเมินจากผลการดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง ของวิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี ใน 4 ด้านได้แก่ ด้าน

ผลกระทบ (Impact) ด้านประสิทธิผล (Effectiveness) ด้านความยั่งยืน (Sustainability) และด้านการถ่ายทอดส่งต่อ (Transportability)

4.1 ด้านผลกระทบ (Impact) ที่นอกเหนือจากผลผลิตที่ต้องการให้เกิดจากการดำเนินโครงการว่าสิ่งที่ผู้รับผลประโยชน์ (จากโครงการหรือสิ่งแทรกแซง) ได้รับเกินไปกว่าเป้าหมายความต้องการหรือผลกระทบที่เกินกว่าที่กำหนด จะเป็นไปได้ในทางบวกหรือทางลบก็ล้วนแต่เป็นผลกระทบทั้งสิ้น

4.2 ด้านประสิทธิผล (Effectiveness) ประเมินผลสำเร็จของโครงการที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ สามารถบรรลุและตอบสนองความต้องการจำเป็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

4.3 ด้านความยั่งยืน (Sustainability) ประเมินแนวทางการปฏิบัติอย่างเป็นระบบที่เกี่ยวกับการนำโครงการไปใช้ให้ประสบผลสำเร็จอย่างยั่งยืน หรือประเมินความคงอยู่ ความต่อเนื่องในการนำโครงการที่ประสบผลสำเร็จไปใช้รวมถึงวิธีการในการรักษาไว้ซึ่งความสำเร็จของโครงการ

4.4 ด้านการถ่ายทอดส่งต่อ (Transportability) การประเมินการนำความรู้ด้านคุณธรรมไปถ่ายทอดขยายผล ประยุกต์ ปรับปรุงใช้ในที่อื่น ๆ

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นคนดี และคนเก่ง

การพัฒนาองค์กรให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน ต้องมีการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยจำเป็นต้องมีการสร้างและรักษาคนดี คนเก่ง เป็นต้นทุนที่มีคุณค่า การบริหารจัดการคนดี คนเก่งจึงเป็นการแสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญต่อกลุ่มคนที่มีส่วนสำคัญในการสร้างผลการปฏิบัติงานที่ดีขององค์กรและสร้างเสริมความก้าวหน้าให้แก่องค์กร เพื่อเตรียมพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและสร้างรายได้เปรียบในการแข่งขัน ผู้บริหารจะต้องมีความสนใจและมีความสามารถในการบริหารจัดการทุนมนุษย์ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากทุนมนุษย์ต้องใช้เวลาในการสร้างพัฒนา และการรักษาให้ก้าวหน้าเติบโตใหญ่ไปพร้อมกับองค์กรมีผู้ให้ความหมายของคนดี คนเก่ง ดังนี้

2.3.1 ความหมายของคนดี

คุณลักษณะความเป็นคนดี คือพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความมีคุณธรรมจริยธรรมมีความประพฤติดี ปฏิบัติตนในโอกาสต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ดังความหมายที่จะนำเสนอต่อไปนี้

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2553: 26) ให้คำอธิบายผู้เรียนเป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ไว้ว่าหมายถึง ผู้เรียนเป็นลูกที่ดีของพ่อแม่หรือผู้ปกครองเป็นนักเรียนที่ดีของโรงเรียนและเป็นคนดีของสังคม

ภคพร บุญเคล้า (2555: 13) กล่าวว่า การเป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ หมายถึง นักเรียนแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน มีความรับผิดชอบ มีความกตัญญูกตเวทิตีเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

ชนัดดา คล้ายสุข (2557: 4) กล่าวว่า คนดี หมายถึง คุณลักษณะหรือพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกทางด้านจิตใจในเรื่องของความมีวินัย และค่านิยมประชาธิปไตย

สุทธิชัย ผ่านสุวรรณ (2558: 66) กล่าวว่า คนดี หมายถึง นักเรียนมีความคิดและการกระทำในสิ่งที่ดีงาม ถูกต้องตามความมุ่งหวังของสังคม เช่น ความรับผิดชอบการรู้รับผิด ความซื่อสัตย์ ความกล้าแข็งจริยธรรม การตัดสินใจเชิงจริยธรรม ความกล้าเสี่ยงและความกระตือรือร้น

ไสว แก้วจันทร์ (2558: 24) คนดี คือ คนที่ดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพที่สังคมยอมรับว่ามีจิตใจที่ดีงาม มีคุณธรรม มีจริยธรรมที่มีพฤติกรรมการแสดงออกทั้งกาย วาจาและจิตใจที่เอื้อเพื่อเผื่อแผ่ มีจิตใจที่หนักแน่นมีเหตุผลมีความรับผิดชอบ มีความซื่อสัตย์ รู้จักเสียสละ รู้จักการเวลาที่เหมาะสมในการแสดงออก มีจิตใจที่เป็นประชาธิปไตย เคารพต่อความคิดเห็นและเคารพต่อสิทธิของผู้อื่น รู้จักรักษาสีงแวดล้อม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสันติสุข

วิศนี จุลไทย (2558: 7) กล่าวว่า คนดี หมายถึง เป็นบุคคลที่เป็นที่ยอมรับว่าเป็นคนมีน้ำใจ ใฝ่หาความรู้ มีวิริยะอุตสาหะมีความเป็นธรรม เห็นแก่ส่วนรวม รู้หน้าที่ในงานของตน มีทัศนคติที่ดีมีวินัย มีเหตุผล และเป็นผู้ที่รักษาชื่อเสียงของทั้งตนเองและองค์กร

บัณฑิตย สิงห์ช่างชัย (2558: 8) กล่าวว่า คนดีหมายถึงบุคคลที่มีบุคลิกภาพที่ดีมีวินัยและรับผิดชอบต่อสังคม มีจิตใจดีงาม และเป็นประชาธิปไตย มีคุณธรรม จริยธรรม อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้และทำงานเพื่อส่วนรวม

อรัญญา ชนะเพียร (2559: 46) กล่าวว่า คนดี หมายถึง ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ผู้เรียนปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานศึกษา เข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน มีความรับผิดชอบต่อสังคมมีความกตัญญูกตเวทีต่อบุพการีและผู้มีพระคุณ เป็นลูกที่ดีของพ่อแม่หรือผู้ปกครอง มีความเอื้ออาทรต่อผู้อื่น มีพฤติกรรมการใช้เวลา เงิน ทรัพย์สินทั้งส่วนตนและส่วนรวมตามความจำเป็นอย่างสมเหตุสมผล และเกิดประโยชน์คุ้มค่า มีความตระหนักรู้คุณค่า ร่วมอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม ปฏิบัติตนตามประเพณี วัฒนธรรมไทย และเป็นคนดีของสังคม

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การเป็นคนดี หมายถึง ผู้เรียนพยายามทำงานที่มอบหมายอย่างสม่ำเสมอ ดำเนินชีวิตความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย ประพฤติตนตรงต่อเวลาและต่อหน้าที่ ประพฤติตนอยู่ในกฎระเบียบของวิทยาลัย เป็นผู้อ่อนน้อมถ่อมตน ช่วยกันรักษาความสะอาดอยู่เสมอ รู้รักสามัคคีในกลุ่มหรือหมู่คณะ เป็นผู้เสียสละแก่คนอื่นหรือส่วนรวม

2.3.2 องค์ประกอบของคนดี

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554: 4) กล่าวว่า องค์ประกอบของคุณภาพผู้เรียนคือ คุณลักษณะของผู้เรียน ทั้งด้านการเป็น คนดี การเป็นคนเก่ง และการเป็นคนมีความสุข ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้คือ ผู้เรียนเป็นคนดี ประกอบด้วย ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ หมายถึง ผู้เรียนมีวินัย มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความกตัญญูกตเวที มีความเมตตากรุณา โอบอ้อมอารี เอื้อเพื่อเผื่อแผ่ และไม่เห็นแก่ตัว มีความประหยัด และใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และมีจิตสาธารณะ

กฤติน กุลเพ็ง (2555: 65) กล่าวว่า องค์ประกอบของคนดี (Noble) มีดังนี้ 1) คนที่มีน้ำใจ (Considerate) 2) ใฝ่หาความรู้ (In Constant Search of Knowledge) 3) มีวิริยะอุตสาหะ (Persevering) 4) มีความเป็นธรรม (Fair) 5) เห็นแก่ส่วนรวม (Concern for Others as a Whole) 6) รู้หน้าที่ในงานในครอบครัวและในสังคม (Mindful of Duties Toward Family) 7) มีทัศนคติที่ดี (Right Attitude) 8) มีวินัยและมีสัมมาคารวะ (Well-disciplined and Courteous) 9) มีเหตุผล (Logical) 10) รักษาชื่อเสียงทั้งตัวเองและบริษัท (Upholding Own and Company's Image) ซึ่งจากคำจำกัดความของคนดีในข้างต้น นำไปสู่การบริหารจัดการคนดี คนเก่งให้เกิดประสิทธิภาพโดยนำทฤษฎีการบริหารจัดการรูปแบบต่าง ๆ มาช่วยในการทำให้เกิดคนเก่งที่มีประสิทธิภาพสูงสุด

ชนิดดา คล้ายสุข (2557: 52) กล่าวว่า องค์ประกอบของคนดีคือ คนที่ดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพ มีจิตใจดีงามมีคุณธรรมจริยธรรม มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้งทางด้านจิตใจและพฤติกรรมที่แสดงออกมาเช่น มีวินัย ประหยัด มีความเอื้อเฟื้อเกื้อกูล มีเหตุผล รู้หน้าที่ ซื่อสัตย์ พากเพียร ขยัน ใฝ่รู้ใฝ่เรียนตลอดชีวิต รักประเทศรักชาติ มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย เคารพความคิดเห็นและสิทธิของผู้อื่น มีความเสียสละรักษาสิ่งแวดล้อม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างสันติสุข

วิศนี จุลไทย (2558: ง) กล่าวว่า องค์ประกอบของคนดีต้อง มีความซื่อสัตย์ เป็นสิ่งสำคัญ ต้องเป็นคนมีน้ำใจกับเพื่อนร่วมงาน ต้องมีจรรยาบรรณ มีทัศนคติทางด้านบวก

จรินทร์ ผลนา (2558: 15) กล่าวว่า องค์ประกอบของคนดี คือ ความดีต่อตนเอง ความดีต่อผู้อื่นและความดีต่อสังคม

Lewis and Heckman (2006: 139-154) กล่าวว่า คนเก่งและคนดีคือ อะไรในมุมมองของคนสรรหา คำว่าคนเก่ง คือ พนักงานบุคคลที่เก่งและดีที่มีทั้งความรู้ ทักษะ ความสามารถ และประสบการณ์ในตัวเองที่ตรงกับตำแหน่งงานที่สรรหา ส่วนคำว่า คนดี คือคนที่มีบุคลิกภาพ ทัศนคติ แรงจูงใจ สไตล์การทำงานที่เหมาะสม และเข้ากับวัฒนธรรมองค์กรได้

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า องค์ประกอบของคนดี ประกอบด้วยหลายส่วนคือ มีวินัยและมีสัมมาคารวะ มีความรับผิดชอบ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความกตัญญูกตเวที มีความเมตตากรุณา โอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และไม่เห็นแก่ตัว มีความประหยัด และใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และมีจิตสาธารณะ ประหยัด มีเหตุผล รู้หน้าที่ พากเพียร ขยัน ใฝ่รู้ใฝ่เรียนตลอดชีวิตรักประเทศรักชาติ มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย เคารพความคิดเห็นและสิทธิของผู้อื่น มีความเสียสละรักษาสิ่งแวดล้อม

2.3.3 ความหมายของคนเก่ง

คุณลักษณะความเป็นคนเก่งคือ บุคคลมีความเกี่ยวข้องกับผลการปฏิบัติงาน และศักยภาพกล่าวคือ เป็นผู้ที่มีผลปฏิบัติงานเกินหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เมื่อเทียบกับมาตรฐานที่ได้กำหนดตั้งความหมายต่อไปนี้

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2553: 39) กล่าวว่า คนเก่ง หมายถึง ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับดี และมีพัฒนาการทางการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

สำนักทดสอบทางการศึกษา (2553: 30) กล่าวว่า คนเก่ง หมายถึง ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยทั้ง 8 กลุ่มสาระ มีผลการประเมินสมรรถนะสำคัญตามหลักสูตรและมีผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน เป็นไปตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด รวมทั้งมีผลการทดสอบระดับชาติเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

ภักพร บุญเกล้า (2555: 14) กล่าวว่า คนเก่ง หมายถึง ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และมีทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาไทย ภาษาอังกฤษได้

ชนิดดา คล้ายสุข (2557: 5) กล่าวว่า คนเก่ง หมายถึง ลักษณะหรือความประพฤติที่นักเรียนแสดงออกในด้านการเรียนรู้ที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้ที่จะทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่น

สุทธิชัย ผ่านสุวรรณ (2558: 65) กล่าวว่า คนเก่ง หมายถึง นักเรียนมีผลการเรียนผ่านเกณฑ์ทุกวิชาตามหลักสูตร รวมทั้งสามารถนำความรู้จากเรื่องที่เรียนไปประยุกต์ใช้ได้ในด้านสุขภาพ ความเป็นพลเมือง จิตสำนึกต่อโลกและสิ่งแวดล้อม

ไสว แก้วจันทร์ (2558: 24-25) กล่าวว่า คนมีความรู้หรือคนเก่งคือ คนที่มีสมรรถภาพในการดำเนินชีวิตขั้นสูง โดยมีความรู้ความสามารถในด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้านเป็นพิเศษ เช่น มีทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ และสามารถควบคุมตนเองให้เป็นคนทันสมัยทันเหตุการณ์ ทันเทคโนโลยี ความเป็นไทย พัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ ทำประโยชน์ให้แก่ตนเอง ครอบครัว สังคม รวมทั้งประเทศชาติ

อริยัญญา ชนะเพียร (2558: 49) กล่าวว่า คนเก่ง หมายถึง ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ และมีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยทั้ง 8 กลุ่มสาระตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด และมีผลการทดสอบรายย่อยระดับชาติเฉลี่ยตามเกณฑ์ที่สถานศึกษาหรือเขตพื้นที่การศึกษาที่กำหนด รวมทั้งผู้เรียนมีพัฒนาการทางการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ สามารถสื่อความคิดใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร และใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ได้

วิชนี จุลไทย (2558: 7) กล่าวว่า คนเก่ง หมายถึง บุคคลที่มีความสามารถโดดเด่น มีศักยภาพสูงในการปฏิบัติงานสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงขององค์กรได้

บัณฑิตย์ สิงห์ช่างชัย (2558: 8) กล่าวว่า คนเก่ง หมายถึง บุคคลที่มีทักษะและสมรรถนะด้านวิชาชีพ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ มีความรู้ด้านภาษาต่างประเทศ ทันต่อเหตุการณ์และเทคโนโลยีเรียนรู้ด้วยตัวเองได้

กานดา เข้มศรี (2559: 7) กล่าวว่า คนเก่ง หมายถึง บุคคลที่มีทักษะในการทำงาน รักการทำงานสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจรรย์ญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง มีวิสัยทัศน์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตร มีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การเป็นคนเก่ง หมายถึง ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในสาขาที่เรียน มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์และมีทักษะในการแก้ปัญหา กำหนดขั้นตอนการทำงาน บริหารจัดการงานที่ได้รับมอบหมาย ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีได้ ทำงานร่วมกับผู้อื่น มีทักษะด้านการติดต่อสื่อสาร

2.3.4 องค์ประกอบของคนเก่ง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554: 4) ได้ให้องค์ประกอบของคุณภาพผู้เรียนคือ คุณลักษณะของผู้เรียนทั้งด้านการเป็นคนดี การเป็นคนเก่ง และการเป็นคนมีความสุข มีรายละเอียดดังนี้ 1) ผู้เรียนเป็นคนเก่ง ประกอบด้วย 1.1) ผู้เรียนมีทักษะในการทำงานรักการทำงานสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต หมายถึง ผู้เรียนสามารถวางแผนทำงานตามลำดับขั้นตอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รักการทำงานสามารถปรับตัวและทำงานเป็นทีมได้ มีความรู้สึกที่ดีต่ออาชีพสุจริต และหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่ตนเองสนใจ 1.2) ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจรรย์ญาณมีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ หมายถึง ผู้เรียนมีทักษะในการคิดวิเคราะห์คิดสังเคราะห์ สรุปความคิดอย่างเป็นระบบและมีการคิดแบบองค์รวม มีทักษะการคิดอย่างมีวิจรรย์ญาณ และคิดไตร่ตรอง มีทักษะการคิดสร้างสรรค์และ

จินตนาการ 1.3) ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตร หมายถึง ผู้เรียนมีผลการทดสอบระดับชาติในรายวิชาต่าง ๆ เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ได้แก่ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ และเทคโนโลยี และกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ 1.4) ผู้เรียนมีมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รัก การเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง หมายถึง ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน สนใจแสวงหาความรู้ จากแหล่งต่าง ๆ รอบตัว ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน สนุกกับการเรียน และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ใช้ห้องสมุด แหล่ง เรียนรู้และสื่อต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

ชนิดดา คล้ายสุข (2557: 52) กล่าวว่า องค์ประกอบของคนเก่ง คือ คนที่มีสมรรถภาพสูง ในการดำเนินชีวิตโดยมีความสามารถด้านใดด้านหนึ่งหรือรอบด้านหรือความสามารถพิเศษเฉพาะทาง เช่น ทักษะและกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ มีความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถด้านภาษา ศิลปะ ดนตรี กีฬามีภาวะผู้นำ รู้จักตนเองควบคุมตนเองได้ เป็นต้น เป็นคนทันสมัยทันเหตุการณ์ ทันโลก ทัน เทคโนโลยีสามารถใช้สติปัญญาในการเผชิญหน้าและพิชิตปัญหา พัฒนาการตนเองได้เต็มศักยภาพและทำ ให้เกิดประโยชน์แก่ตน สังคมและประเทศชาติได้

วิชนี จุลไทย (2558: ง) กล่าวว่า องค์ประกอบของคนเก่งต้องเป็นคนที่มีความสามารถใน ด้านต่าง ๆ มากที่สุดมีความโดดเด่น มีความรอบรู้ในการทำงาน

สันติชัย อินทรอ่อน (2559: 16) กล่าวว่า องค์ประกอบของคนเก่งต้องเป็นคนที่มีความ พิเศษหรือโดดเด่นเหนือกว่าบุคคลอื่น โดยสิ่งที่มีความโดดเด่น คือ ผลการปฏิบัติงานในอดีตจนถึง ปัจจุบัน และศักยภาพในการทำงานเพื่ออนาคตทั้งนี้ลักษณะโดดเด่นดังกล่าวจะต้องมีความสอดคล้อง กับทิศทางและเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ที่องค์กรต้องการ

Thorne and Pellant (2007: 19) กล่าวว่า องค์ประกอบของคนเก่งคือ 1) มีความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์ 2) มีความมั่นใจ 3) มีความสามารถในการปรับตัว 4) มีความสามารถทางด้านการ จัดการ 5) มีความสามารถทางด้านสติปัญญา 6) มีการมองโลกในแง่ดี 7) มีความโดดเด่น 8) มี ความสามารถที่แตกต่างจากผู้อื่น

Petty and Guthrie (2000: 155-176) กล่าวว่า คุณสมบัติของพนักงานบุคคลที่เก่งคือ สมรรถนะหรือลักษณะที่ทุกคนในองค์กรจำเป็นต้องมีเป็นพื้นฐานที่จะนำองค์กรไปสู่วิสัยทัศน์ที่กำหนด คุณสมบัติของคนเก่งจะสามารถมองเห็นได้ง่ายกว่าคนดีเพราะเป็นสิ่งที่อยู่เหนือน้ำ และคนดีคือคนที่ เหมาะสมกับองค์กร ไม่ว่าจะ เป็นบุคลิกภาพทัศนคติ ความชอบ สไตล์การทำงาน เป็นสิ่งที่ซ่อนอยู่ใต้น้ำ ทั้งสิ้น

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า คนเก่ง ประกอบด้วยหลายประการคือ เป็นคนที่มีทักษะในการ ทำงาน ทักษะในการแสวงหาความรู้ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความมั่นใจ มีความสามารถในการ ปรับตัว มีความสามารถทางด้านการจัดการ มีความสามารถทางด้านสติปัญญา มีการมองโลกในแง่ดี มีความโดดเด่น และมีความสามารถที่แตกต่างจากผู้อื่น

2.4 โครงการส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง ของวิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี

โครงการส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่งของวิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี ได้ดำเนินการในปีการศึกษา 2563 โดยมีรายละเอียดการดำเนินงานโครงการ ดังนี้

2.4.1 หลักการและเหตุผล

สังคมโลกปัจจุบันมีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ประกอบกับการพัฒนาด้านเทคโนโลยีมีความเจริญและอำนวยความสะดวกแก่มนุษย์มากขึ้น ทำให้สภาพสังคมปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา การที่ประชาชนในสังคมจะดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างสงบสุขนั้น จำเป็นอย่างยิ่งต้องรู้จักการปรับตัวเพื่อให้สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมนั้น ๆ ได้อย่างมีความสุข ประกอบกับปัจจุบันสังคมไทยมีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ วัฒนธรรม และการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการสื่อสารได้เข้ามามีบทบาทต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีการดำเนินชีวิตของเด็กและเยาวชน ซึ่งส่งผลกระทบต่อสภาพทางด้านร่างกายและจิตใจ เนื่องจากมีการแข่งขันสูงทำให้เด็กและเยาวชน มีความสับสนในการรับและเลือกใช้ค่านิยม ขาดจิตสำนึกที่ดี ขาดการควบคุมตนเอง รวมทั้งขาดจิตสำนึก ในการรักษามรดกทางวัฒนธรรมของชาติ ทำให้เด็กต้องปรับตัวให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ซึ่งจำเป็นต้องมุ่งเน้นการพัฒนาและยกระดับคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ดี เก่งมีคุณภาพพร้อมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไปข้างหน้าได้อย่างเต็มศักยภาพ คนไทยในอนาคตจะต้องมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่รอบด้าน มีสุขภาพที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ 3 อนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตสู่การเป็นคนไทย ที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกร นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง (ราชกิจจานุเบกษา, 2561: 30)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) ถือเป็นแผนแม่บทหลักในการพัฒนาประเทศที่มีหลักการสำคัญคือ “ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” โดยได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นเครื่องมือนำทางในการพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่อง มีเป้าหมายที่ให้คนไทยทุกช่วงอายุได้มีทักษะและศักยภาพ เพื่อสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560: 3) และสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560: จ) ได้กำหนดวิสัยทัศน์คือ “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21” ในยุทธศาสตร์ที่ 2 การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัยและนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การศึกษาชาติท่ามกลางบริบทที่มีความท้าทาย เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดนั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกำลังคนที่เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนงานด้านการศึกษาของประเทศ ซึ่งได้แก่ ครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษา เป็นผู้ที่มิบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณภาพประชากร

ของชาติให้มีศักยภาพและก้าวทันต่อความเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 มีความสามารถในการแข่งขันในระดับนานาชาติ

วิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี มีวิสัยทัศน์คือ ผลิตและพัฒนากำลังคนด้านวิชาชีพให้ได้คุณภาพมาตรฐานอาชีวศึกษา โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีพันธกิจคือ จัดการเรียนการสอนและการฝึกอบรมวิชาชีพด้วยหลักสูตรที่หลากหลายเหมาะสมกับผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งในและต่างประเทศ เพื่อให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนงานวิจัย นวัตกรรมและใช้เทคโนโลยี เพื่อพัฒนาวิชาการ วิชาชีพ และการบริการชุมชน ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ ส่งเสริมการปกครองของระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข อนุรักษ์และสืบสานศิลปะวัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่น (วิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี, 2564: 38-44) วิทยาลัยฯ ได้ดำเนินการส่งเสริมผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรม และวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามสังคมมุ่งหวังโดยผ่านกระบวนการทางการศึกษา ซึ่งนอกจากจะดำเนินการด้วยการส่งเสริม สนับสนุนผู้เรียนแล้ว การป้องกันและการช่วยเหลือแก้ไข ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนนับเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งของการส่งเสริมผู้เรียนให้มีคุณภาพในทุกด้าน

จากความสำคัญดังกล่าว วิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี จึงจัดกิจกรรมโครงการส่งเสริมผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง ของวิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี โดยใช้โครงการกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาความเป็นเลิศด้านอาชีวศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่งและมีความสุข คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ปรับตัวเข้ากับชุมชน หรือสังคมที่เปลี่ยนแปลง มีทักษะความชำนาญตามมาตรฐานวิชาชีพ และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยแบ่งกิจกรรมหลักออกเป็น 2 เป้าหมาย ดังนี้

เป้าหมายที่ 1 การส่งเสริมผู้เรียนให้เป็นคนดี ประกอบด้วยแผนพัฒนา 5 แผนดังนี้

- 1) แผนการจัดกิจกรรมเสริมสร้างบุคลิกภาพและความรับผิดชอบต่อสังคม
- 2) แผนการจัดกิจกรรมเสริมสร้างสุขภาพ กีฬาและนันทนาการ
- 3) แผนการจัดกิจกรรมเสริมสร้างพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม
- 4) แผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม
- 5) แผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เป้าหมายที่ 2 การส่งเสริมผู้เรียนให้เป็นคนเก่ง ประกอบด้วยแผนพัฒนา 5 แผนดังนี้

- 1) แผนการจัดกิจกรรมพัฒนามาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ
- 2) แผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- 3) แผนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้แบบบูรณาการ
- 4) แผนการจัดกิจกรรมพัฒนาความรู้และความสามารถทางวิชาการ
- 5) แผนการจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียนนักศึกษาให้มีมาตรฐานสู่สากล

2.4.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

2.4.2.1 เพื่อให้ผู้เรียนตระหนักในคุณค่าและประโยชน์ของการส่งเสริมผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง ของวิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี

2.4.2.2 เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการวิทยาลัย ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ผู้แทนสถานประกอบการ และผู้เรียน มีความพึงพอใจในโครงการส่งเสริมผู้เรียน ให้เป็นคนดี คนเก่ง ของวิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี

2.4.3 เป้าหมายของโครงการ

2.4.3.1 ด้านปริมาณ มีรายละเอียด ดังนี้

1) ผู้เรียนทุกคนได้เข้าร่วมกิจกรรมโครงการส่งเสริมผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง ของวิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี

2) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในกิจกรรมโครงการส่งเสริมผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง ของวิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี

2.4.3.2 ด้านคุณภาพ มีรายละเอียด ดังนี้

1) ผู้เรียนได้รับการส่งเสริมให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเสริมสร้างศักยภาพ ให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุขในสังคมตามความสามารถของตนเองอย่างมีคุณค่าและมีความมั่นใจในตนเอง และการแสดงออกอย่างเหมาะสม

2) โครงการมีบริบทที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของสถานประกอบการและชุมชนท้องถิ่น ความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติและความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการส่งเสริมผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง ของวิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี กับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ และพันธกิจของวิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี

3) บุคลากรมีความรู้ ความพร้อม ความสามารถ ความเพียงพอ ความเหมาะสมของบุคลากร งบประมาณ ระยะเวลา และวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์

4) มีการวางแผนการดำเนินโครงการ การปฏิบัติตามแผน/การดำเนินโครงการ การนิเทศ กำกับ ติดตาม การสรุปรายงาน และการนำผลการดำเนินงานไปใช้ของการจัดกิจกรรม การวัดผล และประเมินผล การใช้สื่อและเทคโนโลยีต่าง ๆ ในกิจกรรมและสภาพการดำเนินงานตามกิจกรรมต่าง ๆ

5) ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ด้านสุขภาพและบุคลิกภาพที่ดี ด้านอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความรับผิดชอบต่อสังคม และด้านการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ มีความรู้และทักษะเกี่ยวกับวิชาชีพสาขาที่เรียน มีความสามารถคิดวิเคราะห์ มีทักษะในการแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น มีทักษะด้านการติดต่อสื่อสาร มีความสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยี

2.4.4 ระยะเวลาดำเนินการ

โครงการส่งเสริมผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่งของวิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี ได้เริ่มดำเนินกิจกรรมในปีการศึกษา 2563 เป็นต้นมา โดยกำหนดระยะเวลาการประเมินเป็น 3 ระยะ ได้แก่

1) การประเมินก่อนดำเนินโครงการ ประกอบด้วย การประเมินด้านบริบทและด้านปัจจัยนำเข้า ระหว่างวันที่ 1 มีนาคม – 30 เมษายน 2563 2) การประเมินระหว่างดำเนินโครงการ คือการประเมินด้านกระบวนการ ระหว่างวันที่ 1 พฤษภาคม – 31 ธันวาคม 2563 และ 3) การประเมินหลังดำเนินโครงการ ประกอบด้วย การประเมินด้านผลผลิตและความพึงพอใจที่มีต่อโครงการตามความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง ระหว่างวันที่ 1 มกราคม 2564 – 28 กุมภาพันธ์ 2564

2.4.5 วิธีการดำเนินการ

- 2.4.5.1 จัดประชุมสร้างความเข้าใจกับกลุ่มผู้ดำเนินโครงการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
- 2.4.5.2 กำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะทำงานและกำหนดปฏิทินปฏิบัติงาน
- 2.4.5.3 จัดทำรายละเอียดแผนการดำเนินงานโครงการย่อยรายด้าน พร้อมรายละเอียดกิจกรรมหลักประกอบการดำเนินงาน พร้อมทั้งให้ความรู้และชี้แจงให้ครูผู้สอนและผู้เรียนเห็นความสำคัญของการดำเนินงานตามโครงการ
- 2.4.5.4 ดำเนินงาน/กิจกรรมตามปฏิทินปฏิบัติงานโครงการ
- 2.4.5.5 ประเมินผลกิจกรรมโดยมีการประเมินผลเป็นระยะ คือ การประเมินก่อนดำเนินโครงการ การประเมินระหว่างดำเนินกิจกรรม และการประเมินผลหลังการจัดกิจกรรมในแต่ละโครงการย่อยและประเมินผลโครงการในภาพรวม
- 2.4.5.6 สรุปและรายงานผลการดำเนินโครงการ
- 2.4.5.7 นำผลการประเมินเสนอต่อที่ประชุมและหาแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาต่อไป

2.4.6 การประเมินผลโครงการ

รูปแบบการประเมิน CIPPIEST Model เพื่อประเมินโครงการส่งเสริมผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง ของวิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี โดยมีรายละเอียดการประเมินดังนี้

2.4.6.1 ด้านบริบท (Context) ประเมินเกี่ยวกับบริบทที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของสถานประกอบการและชุมชนท้องถิ่น ความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติและความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการส่งเสริมผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง ของวิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี กับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของวิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี

2.4.6.2 การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) ประเมินเกี่ยวกับความรู้ ความพร้อม ความสามารถ ความเพียงพอ ความเหมาะสมของบุคลากร งบประมาณ ระยะเวลา และวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์

2.4.6.3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) ประเมินเกี่ยวกับการวางแผนการดำเนินโครงการ การปฏิบัติตามแผน/การดำเนินโครงการ การนิเทศ กำกับ ติดตาม การสรุปรายงาน และการนำผลการดำเนินงานไปใช้ของการจัดกิจกรรม การวัดผลและประเมินผล การใช้สื่อและเทคโนโลยีต่าง ๆ ในกิจกรรมและสภาพการดำเนินงานตามกิจกรรมต่าง ๆ

2.4.6.4 การประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation) ประเมินเกี่ยวกับด้านคุณธรรม จริยธรรม ส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ด้านสุขภาพและบุคลิกภาพที่ดี ด้านอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความรับผิดชอบต่อสังคม และด้านการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ มีความรู้และทักษะเกี่ยวกับวิชาชีพสาขาที่เรียน มีความสามารถคิดวิเคราะห์ มีทักษะในการแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น มีทักษะด้านการติดต่อสื่อสาร มีความสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยี โดยประเมินจากผลการดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง ของวิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี ใน 4 ด้านได้แก่ ด้านผลกระทบ (Impact) ด้านประสิทธิผล (Effectiveness) ด้านความยั่งยืน (Sustainability) และด้านการถ่ายทอดส่งต่อ (Transportability)

1) ด้านผลกระทบ (Impact) ที่นอกเหนือจากผลผลิตที่ต้องการให้เกิดจากการดำเนินโครงการว่าสิ่งที่ผู้รับผลประโยชน์ (จากโครงการหรือสิ่งแทรกแซง) ได้รับเกินไปกว่าเป้าหมายความต้องการหรือผลกระทบที่เกินกว่าที่กำหนด จะเป็นไปได้ในทางบวกหรือทางลบก็ล้วนแต่เป็นผลกระทบทั้งสิ้น

2) ด้านประสิทธิผล (Effectiveness) ประเมินผลสำเร็จของโครงการที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ สามารถบรรลุและตอบสนองความต้องการจำเป็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

3) ด้านความยั่งยืน (Sustainability) ประเมินแนวทางการปฏิบัติอย่างเป็นระบบที่เกี่ยวกับการนำโครงการไปใช้ให้ประสบผลสำเร็จอย่างยั่งยืน หรือประเมินความคงอยู่ ความต่อเนื่องในการนำโครงการที่ประสบผลสำเร็จไปใช้รวมถึงวิธีการในการรักษาไว้ซึ่งความสำเร็จของโครงการ

4) ด้านการถ่ายทอดส่งต่อ (Transportability) การประเมินการนำความรู้ด้านคุณธรรมไปถ่ายทอดขยายผล ประยุกต์ ปรับปรุงใช้ในที่อื่น ๆ

2.4.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

2.4.7.1 ผู้เรียนได้รับการส่งเสริมให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเสริมสร้างศักยภาพให้เป็น คนดี คนเก่งและมีความสุขในสังคมตามความสามารถของตนเองอย่างมีคุณค่าและมีความมั่นใจในตนเอง และการแสดงออกอย่างเหมาะสม

2.4.7.2 ผู้เรียนสามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมและสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรมเป็นแบบอย่างที่ดี

2.4.7.3 ผลการประเมินโครงการส่งเสริมผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง ของวิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี จะเป็นข้อมูลสำหรับปรับปรุง พัฒนาการจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี และเป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงานตามโครงการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนเป็นคนดี และคนเก่ง สามารถไปประกอบอาชีพและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

2.4.7.4 ผลที่ได้จากการประเมินโครงการส่งเสริมผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง ของวิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี ถือเป็นองค์ความรู้ใหม่ที่สามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนา งานใหม่ได้

2.4.7.5 ผู้เกี่ยวข้องสามารถนำผลการประเมินโครงการส่งเสริมผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง ของวิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี ไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนา งานส่งเสริมให้ผู้เรียนวิทยาลัย เทคนิคนครอุบลราชธานีมีคุณภาพเพิ่มขึ้น

2.4.7.6 ผลที่ได้นำเสนอต่อผู้บังคับบัญชาหรือหน่วยงานต้นสังกัด สังคม และชุมชนเพื่อนำไปใช้ประโยชน์เพิ่มมากขึ้น และขอรับการส่งเสริมสนับสนุนเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสังคม ชุมชน และประเทศชาติต่อไป

2.5 บริบทของวิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี

2.5.1 ประวัติวิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี

วิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 35 พฤษภาคม 2513 กระทรวงศึกษาธิการ ประกาศจัดตั้ง “หน่วยฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่ 34” ขึ้น

ที่จังหวัดอุบลราชธานี ตั้งเลขที่ 35 ถนนจงกลนิธารณ์ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี 34000 บนเนื้อที่ 15 ไร่ 2 งาน 364/10 ตารางวา เปิดสอนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น 300 ชั่วโมง รวม 3 คณะวิชาคือ คณะวิชาอุตสาหกรรม คณะวิชาคหกรรม คณะวิชาพาณิชยกรรม วันที่ 14 กรกฎาคม 2513 กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศเปลี่ยนชื่อจากหน่วยอาชีพเคลื่อนที่ 34 เป็น “โรงเรียนฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่ 34” สังกัดกองส่งเสริมอาชีพ กรมอาชีวศึกษา วันที่ 15 พฤศจิกายน 2515 กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศเปลี่ยนชื่อโรงเรียนฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่ 34 เป็น “โรงเรียนสารพัดช่างอุบลราชธานี” สังกัดกองโรงเรียน กรมอาชีวศึกษา ต่อมาวันที่ 7 มิถุนายน 2534 โรงเรียนสารพัดช่างอุบลราชธานี ได้รับการปรับปรุงเป็น “วิทยาลัยสารพัดช่างอุบลราชธานี” สังกัดกองการศึกษาอาชีพ กรมอาชีวศึกษา และวันที่ 21 ธันวาคม 2564 วิทยาลัยสารพัดช่างอุบลราชธานี ได้รับการเปลี่ยนชื่อเป็น “วิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี” สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งการวิจัยนี้อยู่ในห้วงของการการเปลี่ยนชื่อวิทยาลัยฯ ซึ่งจะมีบางข้อความใช้คำว่าวิทยาลัยสารพัดช่างอุบลราชธานีและบางข้อความใช้คำว่าวิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี

2.5.2 ปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ประเด็นยุทธศาสตร์และกลยุทธ์

ปรัชญาคือ ถ้าเลิศคุณธรรม นวัตกรรมโดดเด่น มุ่งเน้นวิชาชีพเพื่อชุมชน ครองตนอย่างพอเพียง ก้าวทันเทคโนโลยี สถาบันชั้นนำสู่ประชาคมโลก วิสัยทัศน์คือ ผลิตและพัฒนากำลังคนด้านวิชาชีพให้ได้คุณภาพมาตรฐานอาชีวศึกษา โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พันธกิจคือ 1) จัดการเรียนการสอนและการฝึกอบรมวิชาชีพด้วยหลักสูตรที่หลากหลายเหมาะสมกับผู้เรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) สร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งในและต่างประเทศ เพื่อให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา 3) ส่งเสริมและสนับสนุนงานวิจัย นวัตกรรมและใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาวิชาการ วิชาชีพ และการบริการชุมชน 4) ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ ส่งเสริมการปกครองของระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข 5) อนุรักษ์และสืบสานศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่น

ประเด็นยุทธศาสตร์ 1) ยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและการฝึกอบรม 2) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งในและต่างประเทศ 3) พัฒนาระบบการบริหารจัดการด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ 4) พัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน 5) พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้และทักษะในศตวรรษที่ 21 6) พัฒนาคูณลักษณะผู้สำเร็จการศึกษาให้ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน

กลยุทธ์ของสถานศึกษา ได้แก่ 1) การจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการชั้นเรียน ผลงานนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานวิจัย การจัดการศึกษาระบบทวิภาคี การจัดการศึกษาหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น 2) เครือข่ายความร่วมมือ ประกอบด้วย การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม การระดมทรัพยากรเพื่อจัดการศึกษา การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย 3) การบริหารจัดการ ประกอบด้วย การบริหารจัดการระบบข้อมูลสารสนเทศ อาคารสถานที่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน แหล่งเรียนรู้ และศูนย์วิทยบริการ ระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง 4) การพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตรสรณะ การพัฒนารายวิชา 5) การพัฒนาบุคลากร ประกอบด้วย การยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา สวัสดิการและค่าตอบแทนที่เหมาะสม 6) คุณลักษณะผู้สำเร็จ

การศึกษา ประกอบด้วย ด้านความรู้ ผู้เรียนมีสมรรถนะในการเป็นผู้ประกอบการหรือประกอบอาชีพอิสระ ด้านทักษะและการประยุกต์ใช้ และด้านคุณธรรมจริยธรรมและคุณธรรมที่พึงประสงค์ ซึ่งในการจัดทำตามแผนยุทธศาสตร์วิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี พ.ศ.2564–2567 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้ร่วมกันกำหนดค่านิยมองค์กร (Core Value) โดยกำหนดเป็นโมเดล แสดงดังรูปที่ 2.7

รูปที่ 2.7 ค่านิยมองค์กร (Core Value) วิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี (งานวางแผนและงบประมาณ วิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี)

จากรูปที่ 2.7 ค่านิยมองค์กร (Core Value) วิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี คือ UPGC²: Together, We Create. หมายถึง U: Ultimate = เป็นเลิศ, U: Upgrade = ยกกระดับ, P: Participation = มีส่วนร่วม, P: Proactive = ทำงานเชิงรุก, C: Creative = คิดสร้างสรรค์

2.5.3 สภาพปัจจุบันของสถานศึกษา

วิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี เปิดทำการสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นที่หลากหลายคือ ประเภทวิชาที่เปิดทำการสอนในหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประกอบด้วย สาขาวิชาช่างไฟฟ้ากำลัง สาขาวิชาช่างยนต์ สาขาวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์ สาขาวิชาช่างกลโรงงาน สาขาวิชาการบัญชี สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ประเภทวิชาที่เปิดทำการสอนในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ประกอบด้วย สาขาวิชาเทคนิคเครื่องกล สาขาวิชาช่างไฟฟ้ากำลัง สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ ฮาร์ดแวร์ สาขางานเทคนิคการผลิต สาขาวิชาการบัญชี สาขาวิชาเทคโนโลยีดิจิทัล ประเภทวิชาที่เปิดทำการสอนในหลักสูตรระยะสั้นประกอบด้วย ประเภทวิชาผ้าและเครื่องแต่งกาย อาหารและโภชนาการ เสริมสวย นวดแผนไทย และฝึกขับรถยนต์ (วิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี, 2563)

วิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ.2562 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พ.ศ.2563 และหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น รายละเอียดข้อมูลผู้เรียนและข้อมูลบุคลากร แสดงดังตารางที่ 2.3 – 2.5

ตารางที่ 2.3 ข้อมูลผู้เรียนจำแนกตามหลักสูตร สาขางาน และระดับชั้น ปีการศึกษา 2563

ระดับชั้น / สาขาวิชา	ระดับชั้นปีที่				หมายเหตุ
	1	2	3	รวม	
หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปวช.					
- งานยานยนต์	78	113	119	310	
- งานยานยนต์ (ทวิภาคี)	-	-	-	-	
- งานเครื่องมือกล (ทวิภาคี)	17	31	21	69	
- งานไฟฟ้ากำลัง	32	52	32	116	
- งานไฟฟ้ากำลัง (เรียนจำ)	-	33	-	33	
- งานอิเล็กทรอนิกส์	14	22	22	58	
- งานการบัญชี	19	17	17	53	
- คอมพิวเตอร์ธุรกิจ	30	26	37	93	
- คอมพิวเตอร์ธุรกิจ (เรียนจำ)	-	53	58	111	
รวม				843	
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปวส.					
- เทคนิคยานยนต์ (ปกติ) สายตรง	14	12	-	26	
- เทคนิคยานยนต์ (ปกติ) สาย ม. 6	14	17	-	31	
- เทคนิคการผลิต (ทวิภาคี) สายตรง	2	4	-	6	
- เทคนิคการผลิต (ทวิภาคี) สาย ม. 6	6	10	-	16	
- ไฟฟ้ากำลัง (ปกติ) สายตรง	8	9	-	17	
- ไฟฟ้ากำลัง (ปกติ) สาย ม. 6	21	22	-	43	
- เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ (ทวิภาคี) สายตรง	11	8	-	19	
- เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ (ทวิภาคี) สาย ม. 6	14	6	-	20	
- การบัญชี (ปกติ) สายตรง	9	13	-	22	
- การบัญชี (ปกติ) สาย ม. 6	4	4	-	8	
- คอมพิวเตอร์ธุรกิจ (ทวิภาคี) สายตรง	-	8	-	8	
- คอมพิวเตอร์ธุรกิจ (ทวิภาคี) สาย ม. 6	-	8	-	8	
- เทคโนโลยีธุรกิจดิจิทัล (ทวิภาคี) สายตรง	13	-	-	13	
- เทคโนโลยีธุรกิจดิจิทัล (ทวิภาคี) สาย ม. 6	13	-	-	13	
รวม				250	
รวมทั้งสิ้น				1,093	

ที่มา: งานทะเบียน วิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี

ตารางที่ 2.4 ข้อมูลผู้เรียนหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น ปีการศึกษา 2563

หลักสูตร	รุ่นที่			
	126/1	126/2	127/1	127/2
อาหารไทย	51	-	52	68
ขนมไทยชาววัง	51	-	52	-
อาหารว่างยอดนิยม	-	48	-	68
ขนมอบยอดนิยม	-	48	-	-
เสื่อสมัยนิยม 1	21	-	-	-
เสื่อสมัยนิยม 2	31	-	-	-
ชุดติดกัน 1	20	-	-	-
ชุดติดกัน 2	30	-	-	-
สระผม เชีทผม 1	21	21	15	16
สระผม เชีทผม 2	21	21	15	16
การนวดหน้า-แต่งหน้าขั้นพื้นฐาน	15	15	19	22
เกล้าผม-ถักเปียสไตร์สมัยนิยม	15	15	20	23
ซอยผม ตัดผม Advance	-	-	20	23
เสริมสวยเบื้องต้น	42	62	19	-
ซอยผมขั้นพื้นฐาน	42	62	25	31
การทำเคมีและบำรุงรักษาเส้นผม	-	-	25	31
ตัดผมชายเบื้องต้น	48	60	60	64
ตัดผมชายสไตล์สมัยนิยม	48	60	60	64
เสื่อเบื้องต้น	-	-	-	36
ออกแบบเสื่อผ้าแฟชั่น	-	-	-	36
ภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนนวดแผนไทยและสปา	40	49	-	-
ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (ระดับต้น)	-	-	22	-
ภาษาอังกฤษสำหรับผู้เริ่มเรียน	-	-	-	23
การดูแลร่างกายหลังคลอดบุตร	-	-	-	31
นวดไทยเพื่อสุขภาพ	20	20	20	14
ฝึกขับรถยนต์	27	21	10	-
โครงการพิเศษ	-	-	262	174
ศูนย์ฝึกและอบรมเยาวชน เขต 5	744	666		468
สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดอุบลราชธานี	17	16	20	20
เสริมวิชาชีพ/แกนมัธยม	498	478	-	-
ร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ	181	426	-	-
รวม	1,983	2,088	1,408	1,410

ที่มา: งานทะเบียน วิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี

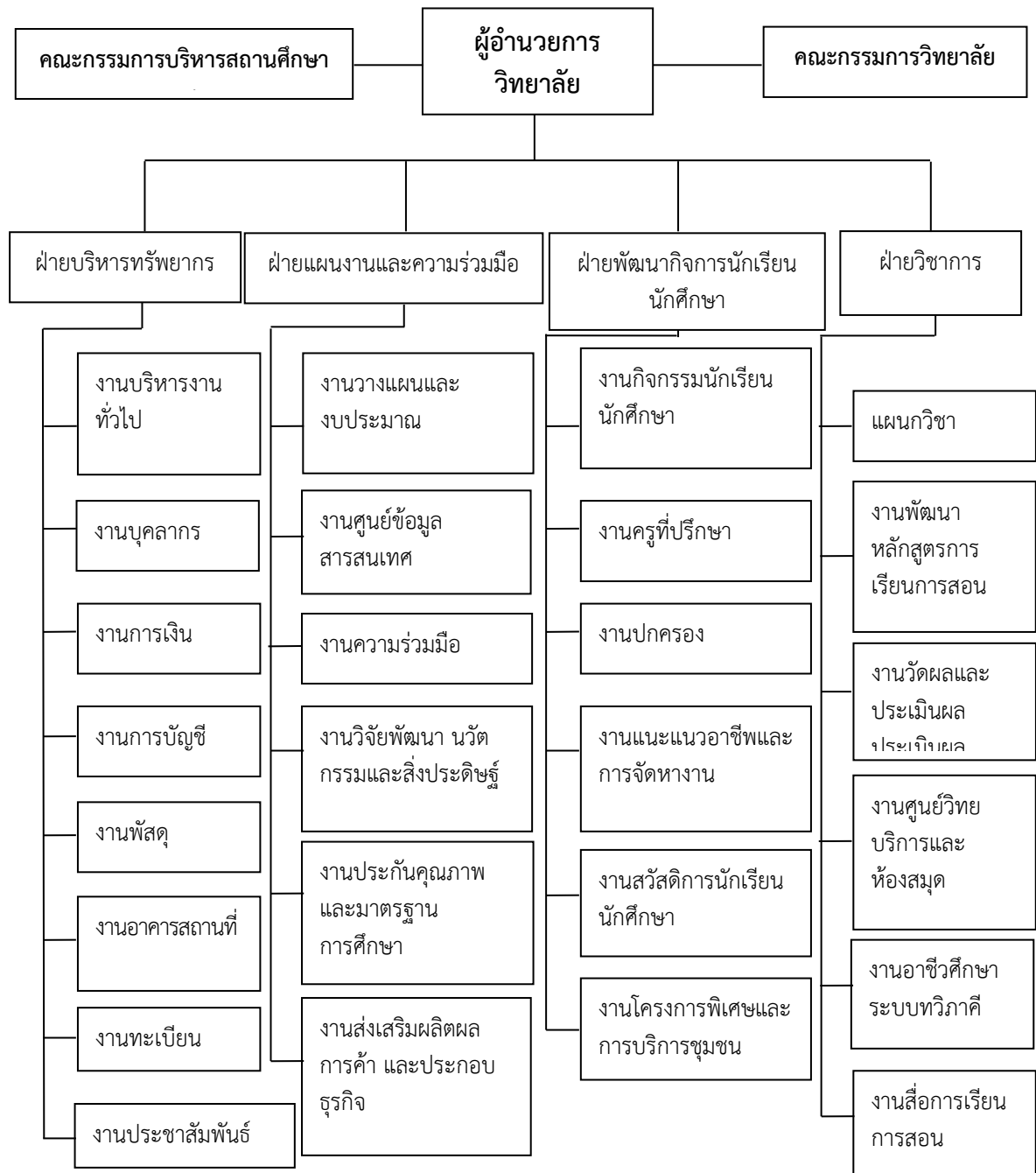
ตารางที่ 2.5 ข้อมูลจำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา ปีการศึกษา 2563

ข้อมูลบุคลากร	จำนวน (คน)	จำแนกตามวุฒิการศึกษา						หมายเหตุ
		ต่ำกว่าม.6	ปวช./ม.6	ปวส./อนุปริญญา	ป.ตรี	ป.โท	ป.เอก	
ข้าราชการครู								
- ผู้บริหาร	5	-	-	-	-	4	1	
- ข้าราชการครู	27	-	-	-	9	17	1	
รวม	32	-	-	-	9	21	2	
ลูกจ้างประจำ								
- ทัวไป/สนับสนุน	3	2	-	1	-	-	-	
รวม	3	2	-	1	-	-	-	
พนักงานราชการ								
- ทำหน้าที่สอน	10	-	-	-	8	2	-	
รวม	10				8	2	-	
ลูกจ้างชั่วคราว								
- ทำหน้าที่สอน	19	-	-	1	18	-	-	
- ทัวไป/สนับสนุน	24	3	-	11	10	-	-	
รวม	43	3	-	12	28	-	-	
รวมทั้งสิ้น	88	5	-	13	45	23	2	

ที่มา: งานบุคลากร วิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี

2.5.4 โครงสร้างการบริหารสถานศึกษา

ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ. 2552 ได้กำหนดโครงสร้างการบริหารสถานศึกษาและภาระงาน เพื่อให้การบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ วิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานีจึงกำหนดโครงสร้างการบริหารงานภายในสถานศึกษา แสดงดังรูปที่ 2.8

รูปที่ 2.8 โครงสร้างการบริหารสถานศึกษา (งานวางแผนและงบประมาณ วิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี)

2.5.5 ข้อมูลผลงานดีเด่นของสถานศึกษา

2.5.5.1 ความดีเด่นของสถานศึกษา

- 1) สถานศึกษาได้รับคัดเลือกเป็นสถานศึกษารางวัลพระราชทานระดับอาชีวศึกษาขนาดกลาง ปีการศึกษา 2563
- 2) สถานศึกษาได้รับรางวัลพระราชทานการจัดการศึกษา ระดับการศึกษาวิชาชีพได้อย่างมีคุณภาพดีเยี่ยมจนได้รับรางวัลพระราชทาน 3 ครั้ง ในเวลา 10 ปี ปีการศึกษา 2549, 2553, 2557
- 3) สถานศึกษาได้รับคัดเลือกเป็นสถานศึกษารางวัลพระราชทานระดับการศึกษาวิชาชีพขนาดใหญ่ ปีการศึกษา 2557
- 4) สถานศึกษาได้รับคัดเลือกเป็นสถานศึกษารางวัลพระราชทานระดับอาชีวศึกษาขนาดกลาง ปีการศึกษา 2556
- 5) สถานศึกษาได้รับคัดเลือกเป็นสถานศึกษารางวัลพระราชทานระดับการศึกษาวิชาชีพขนาดใหญ่ปีการศึกษา 2553
- 6) สถานศึกษาได้รับคัดเลือกเป็นสถานศึกษาพอเพียง ปีการศึกษา 2552
- 7) สถานศึกษาได้รับคัดเลือกเป็นสถานศึกษารางวัลพระราชทาน ปีการศึกษา 2549
- 8) สถานศึกษาได้รับคัดเลือกเป็นสถานศึกษาดีเด่น ปี พ.ศ. 2534

2.5.5.2 รางวัลนวัตกรรมและสิ่งประดิษฐ์

- 1) รางวัลชนะเลิศ เครื่องช่วยแช่ข้าวและบ่มข้าวด้วยวิธีการนึ่งด้วยไอน้ำเพื่อทำข้าวฮางนอก การประกวดคิดค้นทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา รอบแชมป์ชิงแชมป์ ประจำปี 2563 โดยกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
- 2) รางวัลชมเชยและรางวัล Popular Vote เครื่องช่วยแช่ข้าวและบ่มข้าวด้วยวิธีการนึ่งด้วยไอน้ำเพื่อทำข้าวฮางนอก การประกวดนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์พลังงานไฟฟ้า ภายใต้โครงการนักประดิษฐ์พิชิตโควิดเพื่อชุมชนปี 1 ประจำปี 2563
- 3) รางวัลเหรียญทอง เครื่องผลิตไข่ฝึ้งแบบใช้หม้อต้มประหยัดพลังงาน สำนักงานวิจัยแห่งชาติ I-NEW Gen Award 2020 ระดับอาชีวศึกษา ประจำปี 2563
- 4) รางวัลเหรียญทอง เครื่องช่วยมัดด้ามไม้กวาด สำนักงานวิจัยแห่งชาติ I-NEW Gen Award 2020 ระดับอาชีวศึกษา ประจำปี 2563
- 5) รางวัลชนะเลิศ เครื่องย้อมสีเส้นไหมและเส้นฝ้าย V.2 การประกวดคิดค้นทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา ภาคอีสาน ประจำปี 2563 โดยกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
- 6) รางวัลชมเชย รายการแข่งขันผลงานสิ่งประดิษฐ์ หนึ่งนวัตกรรมหนึ่งอาชีพ ระดับชาติ ประจำปี 2562
- 7) รางวัล INNO AWARDS ผลงานเครื่องช่วยบริหารแขนหัวไหล่ ระดับอาชีวศึกษา (ปวช.หรือเทียบเท่า) ประจำปี 2561 โดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

8) รางวัล INNO AWARDS ผลงานแก้อื้อช่วยบริหารขาและข้อเข่า ระดับอาชีวศึกษา (ปวช.หรือเทียบเท่า) ประจำปี 2561 โดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

9) รางวัลเหรียญทองระดับนานาชาติจากประเทศมาเลเซีย I-ENVEX 2561

10) รางวัลชนะเลิศระดับชาติการประกวดผลงานสิ่งประดิษฐ์ รางวัลนักคิด สิ่งประดิษฐ์รุ่นใหม่ ประจำปี 2561 โดยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

11) รางวัลระดับชาติสิ่งประดิษฐ์ด้านวิทยาศาสตร์การกีฬา Sport Science 2018 ประจำปี 2561 โดยสำนักวิทยาศาสตร์การกีฬา กรมพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

12) รางวัลสุดยอดสิ่งประดิษฐ์เพื่อการอนุรักษ์พลังงาน ประจำปี 2561 รางวัลยอดเยี่ยมด้านนำไปใช้จริง ผลงานเครื่องกักใหม่และปั่นหลอดด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ โดยกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน กระทรวงพลังงาน

13) รางวัลสุดยอดสิ่งประดิษฐ์เพื่อการอนุรักษ์พลังงาน ประจำปี 2561 รางวัลยอดเยี่ยมด้านนำไปใช้จริง ผลงานการออกแบบและสร้างเครื่องผลิตไข่ฝิ่งแบบใช้หม้อต้มประหยัดพลังงาน โดยกรมพัฒนาพลังงานทดแทน และอนุรักษ์พลังงาน กระทรวงพลังงาน

14) รางวัลสุดยอดสิ่งประดิษฐ์เพื่อการอนุรักษ์พลังงาน ประจำปี 2561 รางวัลยอดเยี่ยมด้านนำไปใช้จริง ผลงานเครื่องย้อมสีเส้นไหมและฝ้ายแบบใช้หม้อต้มประหยัดพลังงาน โดยกรมพัฒนา พลังงานทดแทน และอนุรักษ์พลังงาน กระทรวงพลังงาน

15) รางวัลชมเชยระดับประเทศ ผลงานเครื่องย้อมสีเส้นไหมและเส้นฝ้ายแบบใช้หม้อต้ม กิจกรรมการประกวดหนึ่งอาชีวะ หนึ่งนวัตกรรม เพื่อใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ ภายใต้โครงการเสริมสร้างศักยภาพ ประจำปี 2561

16) รางวัลระดับดีเด่น สุดยอดสิ่งประดิษฐ์เพื่อการอนุรักษ์พลังงานดีเด่น โครงการงานเครื่องผลิตไบโอดีเซลขนาดเล็ก วันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2559 ณ ห้องเมจิก 2 โรงแรมมิราเคิลแกรนด์ คอนเวนชั่น กรุงเทพมหานคร

2.5.5.3 รางวัลผู้บริหาร ครู บุคลากรและนักเรียนนักศึกษา

1) นายนิรันดร์ สมมุติ ได้รับการคัดเลือกเพื่อรับเครื่องหมายเชิดชูเกียรติ ครูสุดดี ประจำปี 2564 โดย ครูสภา

2) นายนิรันดร์ สมมุติ รับโล่รางวัลและเกียรติบัตร ผู้บริหารสถานศึกษาดีศรีอาชีวศึกษา ประจำปี พ.ศ.2564 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

3) นายนิรันดร์ สมมุติ รับโล่รางวัล ผู้บริหารการศึกษาดีเด่น ประจำปี พ.ศ.2564 โดยสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย

4) นายนิรันดร์ สมมุติ โล่เกียรติคุณ เป็นผู้บริหารสถานศึกษาต้นแบบในการดำเนินงานตามนโยบายสะพานเชื่อมโยงการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานกับการจัดการอาชีวศึกษา ประจำปี พ.ศ.2561

5) นายนิรันดร์ สมมุติ รับโล่รางวัลเชิดชูเกียรติ เป็นบุคคลต้นแบบตัวอย่างแห่งปี สาขาผู้บริหารสถานศึกษาดีเด่น โครงการเทิดพระเกียรติองค์ราชัน รัฐ ราษฎร์ ร่วมใจภักดิ์ ทำความดีคืนคุณแผ่นดิน ร้อยดวงใจถวายพ่อของแผ่นดิน ตามรอยพระยุคลบาท ประจำปี พ.ศ.2562

- 6) นายนิรันดร์ สมมุติ รับโล่รางวัลงานประกาศเกียรติคุณศิษย์เก่าดีเด่น ประจำปี 2562 ด้านความสำเร็จในอาชีพภาคราชการ โดยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี วิทยาเขตขอนแก่น
- 7) นายชลอ พลนิล ครูวิทยฐานะครูเชี่ยวชาญ ได้รับการคัดเลือกเพื่อรับเครื่องหมายเชิดชูเกียรติ ครูสุุดดี ประจำปี 2558 โดย ครูสภา
- 8) นางดาวเรือง ทองอันชา นักศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ได้รับรางวัลนักศึกษา รางวัลพระราชทาน ระดับการศึกษาวิชาชีพ ปีการศึกษา 2564
- 9) นายกฤษฎา บุญมาทน นักศึกษาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ได้รับรางวัลชนะเลิศ ระดับชาติ ทักษะการแต่งหน้าและเกล้าผมเจ้าสาว ประจำปีการศึกษา 2564
- 10) นายรณชัย พวงอินทร์ ได้รับรางวัลนักศึกษารางวัลพระราชทาน ระดับการศึกษา วิชาชีพ ปีการศึกษา 2563
- 11) นางสาวขจีวรรณ ดวงแก้ว ได้รับรางวัลเยาวชนสตรีไทยดีเด่น ในงานวันสตรีไทย ประจำปี 2563
- 12) นางสาวขจีวรรณ ดวงแก้ว ได้รับรางวัลชมเชยนักศึกษารางวัลพระราชทาน ระดับอาชีวศึกษา ปีการศึกษา 2563
- 13) นางสาวสุนันท์ บุญจอง ได้รับรางวัลเยาวชนสตรีไทยดีเด่น ในงานวันสตรีไทย ประจำปี 2562
- 14) นายสุทธิพงษ์ คำแก้ว และนางสาวขจีวรรณ ดวงแก้ว ได้รับรางวัลรองชนะเลิศ อันดับที่ 2 การแข่งขันกีฬาหมากล้อมคู่ผสมในการแข่งขันกีฬาอาวุโสเกมส์ ระดับชาติ ครั้งที่ 15 ประจำปี 2562
- 15) นางสาวสุนันท์ บุญจอง ได้รับรางวัลนักศึกษารางวัลพระราชทาน ระดับ อาชีวศึกษา ปีการศึกษา 2561
- 16) นายอิทธิกานต์ ไชยเดช ได้รับรางวัลนักศึกษารางวัลพระราชทาน ระดับ การศึกษาวิชาชีพ ปีการศึกษา 2560
- 17) นายวชิรวิทย์ ไชยเดช ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 2 การออกแบบทรงผม สุภาพสตรีบ๊อบเท ระดับชาติ ปีการศึกษา 2558
- 18) นายสิทธิศักดิ์ สุพร ได้รับรางวัลชนะเลิศอันดับ 1 การออกแบบเกล้าผมเจ้าสาว ระดับ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประจำปีการศึกษา 2558
- 19) นายอำนาจ ทิพอามาตร ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1 การออกแบบทรงผม สุภาพบุรุษ ทรงสูง ระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประจำปีการศึกษา 2558
- 20) นายชัชชนันท์ นามวิชา ได้รับรางวัลนักศึกษารางวัลพระราชทาน ระดับการศึกษา วิชาชีพ ประจำปีการศึกษา 2556
- 21) นายพรชัย การะนนท์ ได้รับรางวัลนักศึกษารางวัลพระราชทาน ระดับการศึกษา วิชาชีพ ปีการศึกษา 2555
- 22) นายอนุสิษฐ์ วงศ์คำ ได้รับรางวัลนักศึกษารางวัลพระราชทาน ระดับการศึกษา วิชาชีพ ปีการศึกษา 2554
- 23) นายอนุพงศ์ ฝ้ายลายทอง ได้รับรางวัลนักศึกษารางวัลพระราชทาน ระดับ การศึกษาวิชาชีพ ปีการศึกษา 2553

2.5.6 รายงานการประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ประจำปี 2563

สถานศึกษารายงานการประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ในแต่ละมาตรฐานและประเด็นการประเมิน ดังนี้

2.5.6.1 มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์

1) ด้านความรู้ สถานศึกษารายงานผลสัมฤทธิ์ในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ด้านความรู้ ตามรายการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ดังนี้

ผลสัมฤทธิ์

(1) ผลการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ

- จำนวนผู้ผ่านการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ (ปวช.3) จำนวน 85 คน คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 87.62 %
- จำนวนผู้ผ่านการประเมินมาตรฐานวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.2) จำนวน 115 คน คิดเป็นค่าเฉลี่ยเท่ากับ 96.63 %

(2) ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอาชีวศึกษา (V-NET)

- ตามหนังสือที่อ้างถึงสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่ ศธ 0606/3498 ลงวันที่ 27 พฤษภาคม 2564 นั้น ได้ยกเว้นการดำเนินการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ ประเด็นการประเมิน 1 ด้านความรู้ ข้อ 1.2 ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอาชีวศึกษา (V-NET) ตั้งแต่ปีการศึกษา 2563 เป็นต้นไป

2) ด้านทักษะและการประยุกต์ใช้ ให้สถานศึกษารายงานผลสัมฤทธิ์ในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ด้านทักษะและการประยุกต์ใช้ ตามรายการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ดังนี้

ผลสัมฤทธิ์

- (1) ผู้เรียนมีสมรรถนะในการเป็นผู้ประกอบการหรือการประกอบอาชีพอิสระ
 - ผู้เรียนที่ผ่านการพัฒนาศักยภาพเป็นผู้ประกอบการหรือประกอบอาชีพอิสระ จำนวน 99 คน และผู้เรียนที่สำเร็จสู่การเป็นผู้ประกอบการหรืออาชีพอิสระ จำนวน 50 คน
- (2) ผลการแข่งขันทักษะวิชาชีพ
 - จำนวนผู้เรียนที่ได้รับรางวัลจากการแข่งขันทักษะวิชาชีพ ระดับจังหวัด จำนวน 25 คน ระดับภาค จำนวน 8 คน

3) ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สถานศึกษารายงานผลสัมฤทธิ์ในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามรายการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ดังนี้

ผลสัมฤทธิ์

(1) การดูแลและแนะแนวผู้เรียน

- วิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานีมีระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน (S-MIS) จนมีผู้สำเร็จการศึกษาประจำปีการศึกษา 2563 ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) จำนวน 94 คน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) จำนวน 113 คน รวมทั้งสิ้น 207 คน

(2) ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

- จำนวนผู้เรียนที่มี คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ แบ่งเป็นระดับชั้น ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) จำนวน 119 คน ระดับชั้น ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) จำนวน 121 คน ที่สำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด

(3) การมีงานทำและศึกษาต่อของผู้สำเร็จการศึกษา

- จำนวนผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2562 ที่ผ่านมามีงานทำในสถานประกอบการ หน่วยงานองค์กรภาครัฐ และเอกชน การศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพอิสระ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) จำนวน 35 คน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) จำนวน 66 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 101 คน

4) จุดเด่น

(1) ผู้ผ่านการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ ระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

3) คิดเป็นร้อยละ 87.62

(2) ผู้ผ่านการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ ระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

(ปวส.2) คิดเป็นร้อยละ 96.63

(3) ผลการประเมินศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา ระดับจังหวัดมีผลการประเมินระดับ 3 ดาว

(4) ผลการแข่งขันทักษะวิชาชีพ ระดับจังหวัด จำนวน 10 ทักษะ ระดับภาค จำนวน 2 ทักษะ

(5) ผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ร้อยละ 79 ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ร้อยละ 93.4 รวมทั้งสิ้นร้อยละ 86.3 ที่สำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด

(6) ร้อยละ 85.99 ของผู้เรียนที่มี คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ จากผลการประเมินกิจกรรมองค์กรนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทย (อวท.) โดยได้รับผลการประเมินในระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ระดับเหรียญทอง

(7) วิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี มีผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษา ที่มีงานทำ ประกอบอาชีพอิสระและการศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ร้อยละ 27.34 ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ร้อยละ 67.34

5) จุดที่ควรพัฒนา

(1) จำนวนผู้ผ่านการประเมินมาตรฐานเพิ่มขึ้น

(2) ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

ด้วยสถานการณ์ปัจจุบันทำให้วิทยาลัยฯ ไม่สามารถจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ด้านความรู้ ด้านทักษะและการประยุกต์ใช้ และด้านคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามบริบทของสถานศึกษา

2.5.6.2 มาตรฐานที่ 2 การจัดการอาชีวศึกษา

1) ด้านหลักสูตรอาชีวศึกษา ให้สถานศึกษารายงานผลสัมฤทธิ์ในการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาด้านหลักสูตรอาชีวศึกษา ตามรายการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ดังนี้

ผลสัมฤทธิ์

(1) การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะอย่างเป็นระบบ
- วิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี มีประเพณีวิชาที่จัดการเรียนการสอนมีการพัฒนาให้เป็นหลักสูตรอย่างเป็นระบบ ของหลักสูตรทั้งหมด

(2) การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะหรือปรับปรุงรายวิชา หรือปรับปรุงรายวิชาเดิมหรือกำหนดรายวิชาเพิ่มเติม

- สาขาวิชาที่มีการพัฒนาพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะหรือปรับปรุงรายวิชาหรือปรับปรุงรายวิชาเดิม คือ ระดับชั้น (ปวช.) ได้แก่ สาขาวิชาไฟฟ้ากำลัง สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ สาขาการบัญชี ระดับชั้น (ปวส.) ได้แก่ สาขาไฟฟ้ากำลัง(สายตรง,สาย ม.6) สาขาคอมพิวเตอร์ฮาร์ดแวร์ (ทวิภาคีสายตรง,ทวิภาคีสาย ม.6) สาขาเทคนิคการผลิต (ทวิภาคีสายตรง,ทวิภาคีสาย ม.6) สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ (ทวิภาคีสายตรง,ทวิภาคีสาย ม.6) สาขาการบัญชี (สายตรง,สาย ม.6)

2) ด้านการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา ให้สถานศึกษารายงานผลสัมฤทธิ์ในการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา ตามรายการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ดังนี้

ผลสัมฤทธิ์

(1) คุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้สู่การปฏิบัติ
- วิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี มีแผนการจัดการเรียนรู้สู่การปฏิบัติที่มีคุณภาพ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ร้อยละ 100 แผนการจัดการเรียนรู้สู่การปฏิบัติที่มีคุณภาพ ด้านการกำหนดรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย ร้อยละ 100 แผนการจัดการเรียนรู้ที่มีการกำหนดการใช้สื่อเครื่องมือ อุปกรณ์ และเทคโนโลยี ร้อยละ 100 แผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดแนวทางการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ด้วยวิธีที่หลากหลาย ร้อยละ 100

(2) การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้สู่การปฏิบัติที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน

- จำนวนครูผู้สอนที่จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้สู่การปฏิบัติที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำนวน ร้อยละ 100 และนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน

(3) การจัดการเรียนการสอน

- วิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี มีครูผู้สอนที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาตรงตามสาขาวิชา จำนวน 55 คน ครูที่มีแผนการจัดการเรียนรู้ครบทุกรายวิชาที่สอน จำนวน 55 คน ครูที่จัดการเรียนการสอนตรงแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิควิธีสอนที่หลากหลาย จำนวน 55 คน ครูที่ใช้สื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีทางการศึกษาและแหล่งการเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน จำนวน

55 คน ครูผู้สอนที่ทำการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้และแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้ จำนวน 55 คน

(4) การบริหารจัดการชั้นเรียน

- วิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี มีครูที่จัดทำข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคล จำนวน 55 คน ครูผู้สอนที่มีข้อมูลสารสนเทศหรือเอกสารประจำชั้นเรียน และรายวิชาเป็นปัจจุบัน จำนวน 55 คน ครูผู้สอนที่ใช้เทคนิควิธีการบริหารจัดการชั้นเรียน จำนวน 55 คน ครูผู้สอนที่ใช้วิธีเสริมแรงให้ผู้เรียน จำนวน 55 คน และครูผู้สอนที่ดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเป็นรายบุคคล จำนวน 55 คน

(5) การพัฒนาตนเองและพัฒนาวิชาชีพ

- ครูผู้สอนที่จัดทำแผนการพัฒนาตนเองและเข้าร่วมการพัฒนาวิชาชีพ จำนวน 55 คน ครูที่ได้รับการพัฒนาตนเองอย่างน้อย 12 ชั่วโมงต่อปีจำนวน 55 คน ครูผู้สอนที่นำผลการพัฒนาตนเองและพัฒนาวิชาชีพมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน จำนวน 55 คน ครูผู้สอนที่มีผลงานจากการพัฒนาตนเองและพัฒนาวิชาชีพจำนวน 55 คน ครูผู้สอนที่มีนวัตกรรมจากการพัฒนาตนเอง และพัฒนาวิชาชีพได้รับการเผยแพร่ จำนวน 55 คน

ก. การเข้าถึงระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเพื่อการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน

- วิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี มีการพัฒนาระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน จำนวน 35 ห้อง

3) ด้านการบริหารจัดการ ให้สถานศึกษารายงานผลสัมฤทธิ์ในการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาด้านการบริหารจัดการ ตามรายการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษาดังนี้

ผลสัมฤทธิ์

(1) การบริหารจัดการระบบฐานข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษา

- วิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี มีการบริหารจัดการระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการตามโครงสร้างการทำงานที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด จำนวน 4 ฝ่าย ที่มีประสิทธิภาพ

(2) อาคารสถานที่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ โรงฝึกงานหรืองานฟาร์ม

- อาคารสถานที่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ โรงฝึกงานที่ได้รับการพัฒนา มีห้องเรียน-ห้องปฏิบัติการที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนทั้งหมดของสถานศึกษา 45 ห้อง ห้องเรียน-ห้องปฏิบัติการที่มีระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงในการจัดการเรียนการสอน 35 ห้อง และห้องเรียน-ห้องปฏิบัติการที่ได้รับการพัฒนาให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ 13 ห้อง ผลการประเมินคิดเป็นร้อยละ 100

(3) ระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน

- ระบบสาธารณูปโภค พื้นฐาน ประกอบด้วยระบบส่งกำลัง จำนวน 2 จุด ระบบควบคุม จำนวน 8 จุด ระบบไฟฟ้าภายในอาคารของห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ โรงฝึกงาน 50 จุด วัสดุอุปกรณ์ของระบบไฟฟ้าอยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน จำนวน 50 จุด ระบบประปา จำนวน 4

จุด จุดบริการน้ำดื่ม จำนวน 2 จุด ช่องทางเดินหรือระบบคมนาคม จำนวน 2 เส้นทาง ระบบระบายน้ำ จำนวน 3 จุด ระบบกำจัดขยะจำนวน 5 จุด ระบบการสื่อสารภายใน จำนวน 3 จุด และระบบรักษาความปลอดภัย จำนวน 8 จุด

(4) แหล่งเรียนรู้และศูนย์วิทยบริการ

- วิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี มีแหล่งเรียนรู้และศูนย์วิทยบริการในการค้นคว้า การศึกษาด้วยตัวเอง โดยมีผู้เข้ารับบริการเป็นจำนวนมาก ประกอบด้วยผู้เรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) จำนวน 1,328 คน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) จำนวน 248 คน ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 1,576 คน และผู้ที่สนใจ จำนวน 1,576 คน คิดเป็นร้อยละ 100

(5) ระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเพื่อการใช้งานด้านสารสนเทศภายในสถานศึกษา

- วิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี มีสัญญาณอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงที่การใช้งานของสถานศึกษาจำนวน 18 จุด และมีความเร็วอยู่ที่ 300 Mbps มีระบบสารสนเทศเชื่อมโยงการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา มีระบบสารสนเทศเชื่อมโยงการบริหารจัดการภายนอกจำนวน 8 จุด ได้แก่ ระบบ ศธ.02 ออนไลน์ ระบบรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา อาชีวศึกษา ระบบศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษาแบบครบวงจร GF, Fix if center, V-cop, ID Plan, ระบบรายงานผู้ติดตามผู้สำเร็จการศึกษาเข้าสู่ตลาดแรงงาน มีสัญญาณอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงที่การใช้งานได้

4) ด้านการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ ให้สถานศึกษารายงานผลสัมฤทธิ์ในการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาด้านการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ ตามรายการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ดังนี้

ผลสัมฤทธิ์

(1) การจัดการอาชีวศึกษาสู่ระบบทวิภาคี

- สาขาวิชาที่จัดการเรียนการสอนในระบบทวิภาคี จำนวน 4 สาขาวิชา คือ แผนกวิชาช่างยนต์ แผนกวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ แผนกวิชาคอมพิวเตอร์ฮาร์ดแวร์ แผนกวิชาเทคนิคการผลิต คิดเป็นร้อยละ 100 และผู้เรียนที่ศึกษาในระบบทวิภาคี จำนวน 170 คน

5) จุดเด่น

(1) วิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี มีผลการประเมินการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะอย่างเป็นระบบมีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอน คิดเป็นร้อยละ 100 ของหลักสูตรทั้งหมด

(2) สาขาวิชาที่มีการพัฒนาพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะหรือปรับปรุงรายวิชาหรือปรับปรุงรายวิชาเดิมหรือกำหนดรายวิชาเพิ่มเติม คิดเป็นร้อยละ 100

(3) วิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี มีผลการประเมินคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ ของครูผู้สอนให้สอดคล้องกับเหตุการณ์ในปัจจุบัน และอยู่ในระดับคุณภาพ ดี

(4) ครูผู้สอนที่จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้สู่การปฏิบัติที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ร้อยละ 100 และครูผู้สอนนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน

(5) ครูผู้สอนที่มีคุณภาพในการจัดการเรียนการสอน คิดเป็นร้อยละ 100
 (6) ครูผู้สอนที่มีคุณภาพในการบริหารจัดการชั้นเรียน คิดเป็นร้อยละ 100
 (7) ครูผู้สอนที่ได้รับการพัฒนาตนเองและพัฒนาวิชาชีพ คิดเป็นร้อยละ 100
 (8) วิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี มีการพัฒนาระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง
 เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน จำนวน 35 ห้อง

(9) ผลการประเมินการให้บริการ อาคารสถานที่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ โรงฝึกงานเพียงพอต่อความต้องการในการใช้งานของผู้เรียนและผู้รับบริการ

(10) ระบบสาธารณูปโภค พื้นฐาน ประกอบด้วยระบบส่งกำลัง จำนวน 2 จุด ระบบควบคุม จำนวน 8 จุด ระบบไฟฟ้าภายในอาคารของห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ โรงฝึกงาน 50 จุด วัสดุอุปกรณ์ของระบบไฟฟ้าอยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน จำนวน 50 จุด ระบบประปา จำนวน 4 จุด จุดบริการน้ำดื่ม จำนวน 2 จุด ช่องทางเดินหรือระบบคมนาคม จำนวน 2 เส้นทาง ระบบระบายน้ำ จำนวน 3 จุด ระบบกำจัดขยะจำนวน 5 จุด ระบบการสื่อสารภายใน จำนวน 3 จุด และระบบรักษาความปลอดภัย จำนวน 8 จุด

(11) ผู้เข้าใช้บริการแหล่งเรียนรู้และศูนย์วิทยบริการภายในวิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี มีความพึงพอใจในการให้บริการ มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการใช้บริการ มีวารสารและหนังสือที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้บริการ

(12) ผลการประเมินการใช้งานด้านสารสนเทศภายในสถานศึกษาในวิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครอบคลุมทุกพื้นที่

(13) วิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี ดำเนินการลงนามความร่วมมือกับสถานประกอบการในพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับกับความต้องการของตลาดแรงงาน ดำเนินการติดตามนิเทศนักศึกษาในสถานประกอบการและสรุปรายงานผลการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษานำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

6) จุดที่ควรพัฒนา

ในการจัดการเรียนการสอนและบริหารจัดการทรัพยากรของสถานศึกษา ให้มีความสำเร็จในการดำเนินการตามนโยบายสำคัญของหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษา

7) ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

การนำนโยบายสู่การปฏิบัติตามบริบทของสถานศึกษาให้มีความชัดเจน พร้อมกับเหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ในปัจจุบัน

2.5.6.3 มาตรฐานที่ 3 การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

1) ด้านความร่วมมือในการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ให้สถานศึกษารายงานผลสัมฤทธิ์ในการพัฒนาการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ด้านความร่วมมือในการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ตามรายการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ดังนี้

ผลสัมฤทธิ์

(1) การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม

- ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานของวิทยาลัยเทคนิค นครอุบลราชธานี มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการทำแผนปฏิบัติการประจำปี คณะกรรมการบริหารสถานศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษามีนวัตกรรมมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 100

(2) การระดมทรัพยากรเพื่อการจัดการเรียนการสอน

- สถานศึกษามีโครงการระดมทรัพยากรในการจัดการอาชีวศึกษากับเครือข่าย เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

(3) การบริการชุมชนและจิตอาสา

- วิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี ได้มีการดำเนินการส่งเสริมวิชาชีพ เพื่อสร้างประโยชน์ให้กับชุมชนและสังคม โดยการบริการชุมชนและจิตอาสา จำนวน 5 ครั้ง การบริการวิชาการ จำนวน 3 รายวิชา การบริการวิชาชีพ จำนวน 5 กิจกรรม การเข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสา จำนวน 15 ครั้ง

2) ด้านนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ งานวิจัย ให้สถานศึกษารายงานผลสัมฤทธิ์ในการพัฒนาการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ด้านนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ งานวิจัย ตามรายการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ดังนี้

ผลสัมฤทธิ์

(1) ผลงานของผู้เรียนด้านนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ หรืองานวิจัย

(2) ผลงานของผู้เรียนด้านนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ คิดร้อยละ 100 จำนวน 45 ผลงาน และการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนพัฒนานวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ หรืองานวิจัยเข้าร่วมแข่งขันในระดับจังหวัด จำนวน 13 ผลงาน

(3) ผลงานโครงการนักประดิษฐ์พิชิตโควิดเพื่อชุมชน ปี 2 ได้รับรางวัลชมเชย 1 รางวัล และรางวัล Popular Vote 1 รางวัลครูผู้สอนจัดทำงานวิจัยที่มีส่วนช่วยในการสนับสนุนหรือพัฒนาการจัดการเรียนรู้ จำนวน 55 ผลงาน

(4) ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานดีเด่น ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ จำนวน 55 คน

(5) เจ้าหน้าที่ด้านการสนับสนุนการศึกษาปฏิบัติงานดีเด่น ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ จำนวน 28 คน

(6) สถานศึกษาจัดทำนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ ร่วมกับบุคคล ชุมชน องค์กรต่าง ๆ และมีการเผยแพร่สู่สาธารณชน

3) จุดเด่น

(1) สถานศึกษาให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา จัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา และจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี คณะกรรมการสถานศึกษาและคณะกรรมการบริหารสถานศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษามีนวัตกรรม ให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสถานศึกษา

(2) วิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี ได้มีการระดมทรัพยากรเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนจากภาคส่วนต่างๆ ที่สนับสนุน และส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ประโยชน์ในด้านการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

(3) ผลการประเมินกิจกรรมการดำเนินการส่งเสริมวิชาชีพเพื่อสร้างประโยชน์ให้กับชุมชนและสังคมโดยการบริการชุมชน วิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี ได้ร่วมกับทุกภาคส่วนในการออกบริการวิชาชีพ และวิชาการกิจกรรมจิตอาสาต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี

(4) มีผลงานได้รับรางวัล “สุดยอดนวัตกรรมอาชีวศึกษา” การประกวดสิ่งประดิษฐ์ของคนรุ่นใหม่ ระดับอาชีวศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ประจำปีการศึกษา 2563 รางวัลชนะเลิศ จำนวน 3 ผลงาน รองชนะเลิศ 3 ผลงาน และรางวัล ชมเชย 7 ผลงาน

(5) ผลงานครูที่ได้รับรางวัลครูผู้สอนดีเด่น ประจำปีการศึกษา 2563 จำนวน 55 รางวัล

(6) ผลงานบุคลากรได้รับรางวัลการปฏิบัติงานดีเด่น 28 คน

4) จุดที่ควรพัฒนา

พัฒนาผลงานให้ได้มากยิ่งขึ้น และได้รับรางวัลในการเข้าร่วมแข่งขันต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น

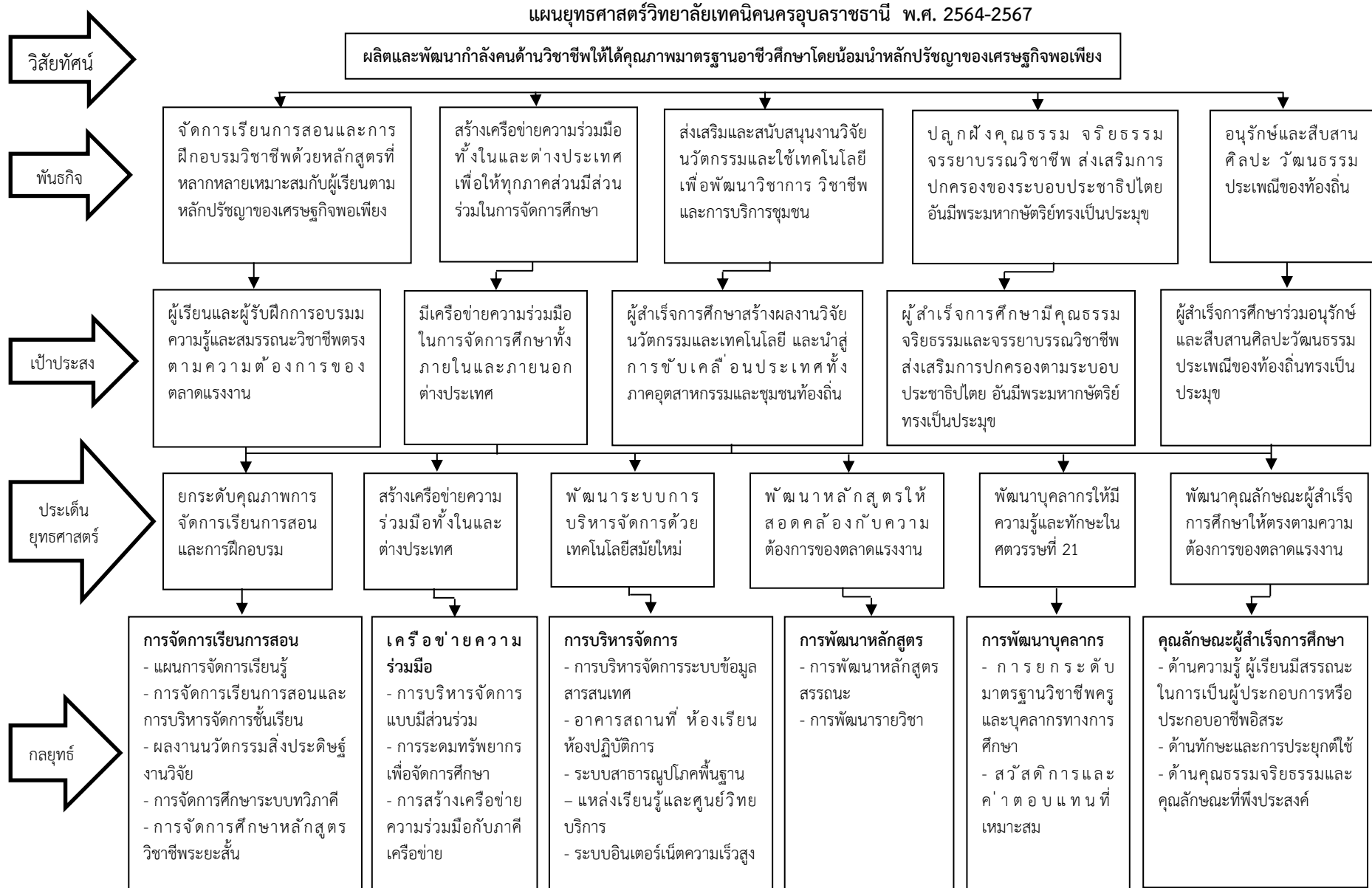
5) ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

ด้วยสถานการณ์ปัจจุบัน วิทยาลัยฯ และสถานศึกษาอื่นๆ ไม่สามารถจัดกิจกรรมการประกวดแข่งขันต่าง ๆ ได้

สรุปผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาโดยภาพรวม ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ.2563 มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ ร้อยละ 72.77 ประเด็นที่ 1.1 ด้านความรู้ ร้อยละ 60 ประเด็นที่ 1.2 ด้านทักษะและการประยุกต์ใช้ ร้อยละ 68 ประเด็นที่ 1.3 ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ร้อยละ 89.47 มาตรฐานที่ 2 การจัดการอาชีวศึกษา ร้อยละ 92.2 ประเด็นที่ 2.1 ด้านหลักสูตรอาชีวศึกษา ร้อยละ 64 ประเด็นที่ 2.2 ด้านการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา ร้อยละ 97.65 ประเด็นที่ 2.3 ด้านการบริหารจัดการ ร้อยละ 92.31 ประเด็นที่ 2.4 ด้านการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ ร้อยละ 100 มาตรฐานที่ 3 การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ร้อยละ 91.67 ประเด็นที่ 3.1 ด้านความร่วมมือในการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ร้อยละ 88.89 ประเด็นที่ 3.2 ด้านนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์ งานวิจัย ร้อยละ 100 สรุปผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาร้อยละ 83.00 ระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ยอดเยี่ยม (ร้อยละ 80 ขึ้นไป) ดีเลิศ (ร้อยละ 70.00 - 79.99) ดี (ร้อยละ 60.00 - 69.99) ปานกลาง (ร้อยละ 50.00 - 59.99) กำลังพัฒนา (น้อยกว่าร้อยละ 50.00) (วิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี, 2563)

2.5.6 แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาตามแผนยุทธศาสตร์วิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี พ.ศ.2564-2567

สถานศึกษากำหนดแนวทางการพัฒนาสถานศึกษา โดยกำหนดไว้ในตามแผนยุทธศาสตร์วิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี พ.ศ.2564-2567 แสดงดังรูปที่ 2.9

รูปที่ 2.9 แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาตามแผนยุทธศาสตร์วิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี พ.ศ.2564-2567

จากรูปที่ 2.9 สถานศึกษาได้กำหนดแผนงาน/โครงการ/และกิจกรรมที่สอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ และตัวชี้วัด แสดงดังตารางที่ 2.6–2.11

ตารางที่ 2.6 ประเด็นยุทธศาสตร์ระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและการฝึกอบรม

กลยุทธ์	วัตถุประสงค์	ตัวชี้วัด	แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม
1. การจัดการเรียนการสอน	เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและการฝึกอบรม	1. ระดับคุณภาพในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้	1. โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
		2. ระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและ การบริหารจัดการชั้นเรียน	1. โครงการส่งเสริมครูพัฒนาสื่อการเรียนรู้ทันสมัย 2. โครงการอบรมการปรับเปลี่ยนบทบาทครูมาเป็นโค้ชเป็นที่ปรึกษา 3. โครงการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนระบบดิจิทัล 4. โครงการเชิญผู้เชี่ยวชาญภายนอกให้ความรู้ 5. โครงการอบรมการวัดผลและประเมินผลการเรียนตามสภาพจริง
		3. ผลงานนวัตกรรมสิ่งประดิษฐ์ งานวิจัย	1. โครงการส่งเสริมการจัดทำนวัตกรรมและสิ่งประดิษฐ์ 2. โครงการขับเคลื่อนนวัตกรรมสิ่งประดิษฐ์สู่วิสาหกิจชุมชน 3. โครงการอบรมพัฒนางานวิจัยในชั้นเรียน

ที่มา: แผนยุทธศาสตร์วิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี พ.ศ. 2564–2567

ตารางที่ 2.6 ประเด็นยุทธศาสตร์ยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและการฝึกอบรม (ต่อ)

กลยุทธ์	วัตถุประสงค์	ตัวชี้วัด	แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม
		4. การจัดการศึกษาระบบ ทวิภาคี	1. แผนงานปรับแผนการเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง เป็นระบบทวิภาคี 2. โครงการสร้างความร่วมมือกับสถานประกอบการของ วิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี 3. โครงการพัฒนาการจัดการศึกษาโดยการมีส่วนร่วมกับสถาน ประกอบการ
		5. การจัดการศึกษา หลักสูตร วิชาชีพระยะสั้น	1. โครงการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นโดย การมีส่วนร่วมกับสถานประกอบการ 2. โครงการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนร่วมกับสถาน ประกอบการ 3. โครงการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนต่อคุณภาพการ จัดการเรียนการสอน

ที่มา: แผนยุทธศาสตร์วิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี พ.ศ. 2564–2567

ตารางที่ 2.7 ประเด็นยุทธศาสตร์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งในและต่างประเทศ

กลยุทธ์	วัตถุประสงค์	ตัวชี้วัด	แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม
2. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งในและต่างประเทศ	เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งในและต่างประเทศ	1. การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม	1. โครงการการร่วมแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นระหว่างผู้บริหารองค์กรในทางการศึกษากับผู้บริหารเครือข่าย 2. โครงการจัดหาและแลกเปลี่ยนความรู้ใหม่ด้านอาชีวศึกษาจากทั้งในและต่างประเทศ
		2. การระดมทรัพยากรเพื่อจัดการศึกษา	1. โครงการฝึกงานในสถานประกอบการ 2. โครงการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนร่วมกับสถานประกอบการ 3. โครงการส่งเสริมทักษะและสมรรถนะของผู้เรียนอาชีวศึกษาร่วมกับสถานประกอบการ
		3. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย	1. โครงการบันทึกลงนามความร่วมมือกับสถานประกอบการของวิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี 2. โครงการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสาขาวิชากับสถานประกอบการ

ที่มา: แผนยุทธศาสตร์วิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี พ.ศ. 2564–2567

ตารางที่ 2.8 ประเด็นยุทธศาสตร์พัฒนาระบบการบริหารจัดการด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่

กลยุทธ์	วัตถุประสงค์	ตัวชี้วัด	แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม
3. การบริหารจัดการ	เพื่อพัฒนาระบบการบริหารจัดการด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่	1. การบริหารจัดการระบบข้อมูลสารสนเทศ	1. โครงการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ 2. โครงการพัฒนาฐานข้อมูลสถานศึกษา
		2. อาคารสถานที่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ	1. โครงการพัฒนาสภาพแวดล้อม ภูมิทัศน์ อาคารสถานที่ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 2. โครงการพัฒนาห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ โรงฝึกงานทันสมัย
		3. ระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน	1. โครงการพัฒนาระบบไฟฟ้าภายนอกอาคาร 2. โครงการพัฒนาระบบน้ำประปาภายในวิทยาลัยฯ
		4. แหล่งเรียนรู้และศูนย์วิทยบริการ	1. โครงการพัฒนาห้องสมุดดิจิทัล (e-Library) 2. โครงการพัฒนาห้องสมุดในฝัน 3. โครงการพัฒนาภูมิทัศน์ภายในห้องสมุดที่เอื้อต่อการเรียนรู้
		5. ระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง	1. โครงการพัฒนาระบบเทคโนโลยีภายในสถานศึกษาให้มีความสมบูรณ์ทันสมัย 2. โครงการพัฒนาระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงครอบคลุมทุกพื้นที่ของสถานศึกษา

ที่มา: แผนยุทธศาสตร์วิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี พ.ศ. 2564–2567

ตารางที่ 2.9 ประเด็นยุทธศาสตร์พัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน

กลยุทธ์	วัตถุประสงค์	ตัวชี้วัด	แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม
4. การพัฒนาหลักสูตร	เพื่อพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน	1. การพัฒนาหลักสูตรฐาน สมรรถนะ	1. โครงการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะการเรียนการสอนระบบ ทวิภาคี 2. โครงการพัฒนาหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นร่วมกับสถาน ประกอบการ 3. โครงการจัดทำแผนการฝึกอาชีพ การวัดผลและการประเมินผล ร่วมกับสถานประกอบการ 4. โครงการประเมินหลักสูตรและการนำผลประเมินไปใช้ในการ พัฒนาหลักสูตร
		2. การพัฒนารายวิชา	1. โครงการพัฒนารายวิชาสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของชุมชน ที่ตั้งสถานศึกษา 2. โครงการสานสัมพันธ์กับชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการ เรียนการสอน 3. โครงการพัฒนารายวิชาตามยุคของการเปลี่ยนแปลงสอดคล้องกับ ความต้องการของตลาดแรงงาน

ที่มา: แผนยุทธศาสตร์วิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี พ.ศ. 2564–2567

ตารางที่ 2.10 ประเด็นยุทธศาสตร์พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้และทักษะในศตวรรษที่ 21

กลยุทธ์	วัตถุประสงค์	ตัวชี้วัด	แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม
5. การพัฒนาบุคลากร	เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ และทักษะในศตวรรษที่ 21	1. การยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา	1. โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา 2. โครงการพัฒนาครูมืออาชีพมีคุณลักษณะของครูในยุคดิจิทัล 3. โครงการพัฒนาครูฝึกในสถานประกอบการ 4. โครงการพัฒนาทักษะวิชาชีพนวัตกรรมการสอนของครู 5. โครงการพัฒนาครูร่วมกับสถานประกอบการ
		2. สวัสดิการและค่าตอบแทนที่เหมาะสม	1. โครงการพัฒนาเสริมสร้างคุณภาพชีวิตครูและบุคลากรทางการศึกษา 2. โครงการส่งเสริมสวัสดิการและค่าตอบแทนที่เหมาะสม

ที่มา: แผนยุทธศาสตร์วิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี พ.ศ. 2564–2567

ตารางที่ 2.11 ประเด็นยุทธศาสตร์พัฒนาคุณลักษณะผู้สำเร็จการศึกษาให้ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน

กลยุทธ์	วัตถุประสงค์	ตัวชี้วัด	แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม
6. คุณลักษณะผู้สำเร็จการศึกษา	เพื่อพัฒนาคุณลักษณะผู้สำเร็จการศึกษาให้ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน	1. ด้านความรู้ผู้เรียนมีสมรรถนะในการเป็นผู้ประกอบการหรือประกอบอาชีพอิสระ	1. โครงการเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในยุคดิจิทัล 2. โครงการทดสอบมาตรฐานวิชาชีพ 3. โครงการศึกษาดูงานในสถานประกอบการ
		2. ด้านทักษะและการประยุกต์ใช้	1. โครงการสร้างความรู้ด้านภาษาต่างประเทศ 2. โครงการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3. โครงการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเป็นผู้ประกอบการอาชีวศึกษา
		3. ด้านคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์	1. โครงการส่งเสริมผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง ของวิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี 2. โครงการเสริมสร้างคุณธรรม และจริยธรรม และธรรมาภิบาลในสถานศึกษา

ที่มา: แผนยุทธศาสตร์วิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี พ.ศ. 2564–2567

นอกจากนี้ สถานศึกษาได้จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี และกำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์วิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี พ.ศ. 2564–2567 โดยดำเนินการตามฝ่ายต่าง ๆ ได้แก่ ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ ฝ่ายบริหารทรัพยากร และฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.6.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ

ขวัญนกร ปกป้อง (2555: 40) ได้วิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนบ้านโนนสะอาดนาเหมือดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่า 1) ผลการศึกษาสภาพและปัญหาของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโรงเรียนบ้านโนนสะอาดนาเหมือด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่า 1.1) สภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอยู่ในระดับน้อย ส่วนการดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทั้ง 3 กิจกรรมอยู่ในระดับน้อย 1.2) ปัญหาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า ปัญหาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอยู่ในระดับมาก 2) แนวทางพัฒนาศักยภาพครูในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โรงเรียนบ้านโนนสะอาดนาเหมือด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 คือ การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและการนิเทศภายใน 3 ผลการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโรงเรียนบ้านโนนสะอาดนาเหมือด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจและสามารถจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอยู่ในระดับมาก

รังสรรค์ ปินใจ (2555: 69-71) ได้ประเมินโครงการส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการ โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์พะเยา ปีการศึกษา 2554 พบว่า ด้านบริบทของโครงการส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการ มีความสอดคล้องกับนโยบาย และจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาของชาติสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และภารกิจของโรงเรียนในระดับมาก ด้านปัจจัยเบื้องต้นของโครงการ ปัจจัยในการดำเนินการโครงการส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการ ทั้งด้านงบประมาณ บุคลากร เวลา มีความเพียงพอ และเหมาะสมในระดับมากด้านกระบวนการดำเนินงานโครงการ กระบวนการดำเนินงานกิจกรรมในการบริหารจัดการโครงการ ขั้นตอนการดำเนินงาน มีระดับการปฏิบัติและความเหมาะสมในระดับมาก ด้านผลผลิตของโครงการส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการ ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนต่อกิจกรรมในโครงการส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ความคิดเห็นของนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนต่อกิจกรรมในโครงการส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการ มีความพึงพอใจในระดับมาก จำนวนนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยตามเกณฑ์ ที่โรงเรียนกำหนด คือ 3.00 ขึ้นไป อยู่ในระดับดีมาก ร้อยละ 85.40 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด จำนวนนักเรียนที่มีผลการทดสอบรวบยอดระดับชาติเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 68.92 เช่นเดียวกันกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 คิดเป็นร้อยละ 57.11 ผลการสอบเข้าศึกษาต่อ

ระดับอุดมศึกษาของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2554 พบว่านักเรียนสามารถสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาได้ ร้อยละ 100

ดลนภา การักษ์ (2556: 113-114) ได้ประเมินโครงการส่งเสริมเด็กดีมีคุณธรรมเข้าศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน พบว่า 1) การประเมินด้านบริบทของโครงการ กลุ่มบัณฑิตมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด (4.59) รองลงมาคือ กลุ่มนิสิตปัจจุบันมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด (4.51) และกลุ่มคณะกรรมการดำเนินงานมีความคิดเห็นในระดับมาก (4.43) 2) การประเมินด้านปัจจัยนำเข้าของ โครงการ กลุ่มนิสิตปัจจุบันมีความคิดเห็นในระดับมาก (4.27) รองลงมาคือ กลุ่มบัณฑิตมีความคิดเห็นในระดับมาก (4.07) และกลุ่มประธานหลักสูตรมีความคิดเห็นในระดับมาก (3.83) 3) การประเมินด้านกระบวนการ ของโครงการกลุ่มนิสิตปัจจุบันมีความคิดเห็นในระดับมาก (4.31) รองลงมาคือ กลุ่มบัณฑิตมีความคิดเห็นในระดับมาก (4.15) และกลุ่มคณะกรรมการดำเนินงานมีความคิดเห็นในระดับมาก (3.93) 4) การประเมินด้านผลผลิตของโครงการ กลุ่มนิสิตปัจจุบันมีความคิดเห็นในระดับมาก (4.35) รองลงมาคือ กลุ่มบัณฑิตมีความคิดเห็นในระดับมาก (4.25) และกลุ่มคณะกรรมการดำเนินงานมีความคิดเห็นในระดับมาก (4.02) 5) การประเมินด้านผลกระทบของโครงการ พบว่า กลุ่มผู้ใช้บัณฑิตมีความคิดเห็นในระดับมาก (4.34)

พิมพ์ลักษณ์ พิณจะโปะ (2556: 132-144) ได้ประเมินโครงการส่งเสริมความเป็นเลิศด้าน ICT โรงเรียนปึกธงชัยประชานิรมิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 ผลการวิจัยพบว่า 1) ระยะก่อนเริ่มโครงการ ผลการประเมินโครงการฯ โรงเรียนมีความจำเป็นในการดำเนินการโครงการ ครูมีความพร้อมในการเข้าร่วมโครงการฯ โดยโรงเรียนมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินโครงการฯ เพื่อคัดเลือกครูตามคุณสมบัติที่ประกอบด้วย คุณวุฒิ ประสบการณ์ และมีความสามารถพิเศษ นักเรียนมีความพร้อมในการเข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 260 คน งบประมาณมีความเพียงพอต่อการดำเนินโครงการฯ อาคารสถานที่ในการดำเนินโครงการฯ มีห้องคอมพิวเตอร์และครุภัณฑ์เพียงพอ และมีความพร้อมในรูปแบบการจัดกิจกรรม 2) ระยะระหว่างการดำเนินการ ผลการประเมินโครงการฯ พบว่า จากการสำรวจคุณสมบัติ มีครูที่เข้าร่วมโครงการจำนวน 16 คน มีคุณสมบัติครบตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้จากการสัมภาษณ์มีนักเรียนเข้าร่วมโครงการ จำนวน 260 คน การจัดซื้อวัสดุครุภัณฑ์ตรงตามแผนปฏิบัติการประจำปีที่กำหนดไว้ การดำเนินงานโครงการมีการติดตามควบคุมกิจกรรมทุกกิจกรรม ช่วงเวลาที่ทำให้ความรู้ เนื้อหาความรู้เหมาะสมกับทุกกิจกรรม 3) ระยะเมื่อสิ้นสุดโครงการผลการประเมินโครงการฯ พบว่า มีคำสั่งแต่งตั้งให้ครูปฏิบัติหน้าที่ความรับผิดชอบในโครงการ ครุภัณฑ์ที่จัดซื้อเป็นครุภัณฑ์ที่มีประสิทธิภาพมีจำนวนเพียงพอ และทันเวลาต่อการใช้งาน เมื่อสิ้นสุดการดำเนินงานตามรูปแบบกิจกรรมของโครงการ พบว่าทุกกิจกรรม ได้มีการฝึกซ้อมนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการฯ ทุกวัน ๆ ละ 2 ชั่วโมง จากการรายงานผลการดำเนินงานตามรูปแบบกิจกรรมของโครงการฯ ผู้มีส่วนเสียในการจัดการศึกษา มีความพึงพอใจต่อโครงการฯ ในด้านทรัพยากรด้านกระบวนการดำเนินงาน และด้านผลการดำเนินงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

สุพัตรา เชิดกฤษ (2556: 93-98) ได้ประเมินโครงการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านไค้งตะคร้อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 1) ด้านบริบท พบว่า ความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของโครงการ ความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ และ

ชุมชนให้การยอมรับต่อกิจกรรมของโครงการ ในภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ผลประเมินด้านบริบทอยู่ในระดับดี 2) ด้านปัจจัยเบื้องต้น พบว่า ความพร้อม และความเพียงพอของบุคลากรงบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ ในภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ผลการประเมินด้านบริบทอยู่ในระดับพอใช้ 3) ด้านกระบวนการ พบว่า การบริหารจัดการ การดำเนินการจัดกิจกรรมและการวัดและประเมินผล ในภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ผลการประเมินด้านกระบวนการอยู่ในระดับดี 4) ด้านประสิทธิผล พบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง 8 ประการของนักเรียนในภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ผลการประเมินด้านประสิทธิผลอยู่ในระดับดี 5) ด้านผลกระทบ พบว่า ความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง ในภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการประเมินด้านผลกระทบอยู่ในระดับดี 6) ผลการประเมินโครงการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านโค้งตะคร้อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ผลการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับดี

กุสุมา ลอยฟ้า (2557: 102-105) ได้ประเมินโครงการส่งเสริมการเรียนรู้จากห้องสมุดโรงเรียนบ้านคลองอุดม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 พบว่า ผลการประเมินปัจจัยเบื้องต้นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูบรรณารักษ์ และครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ผลการประเมินกระบวนการปฏิบัติงานในภาพรวม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ครูบรรณารักษ์ และครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติโดยรวม พบว่า ผู้บริหารครูบรรณารักษ์และครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติในด้านกระบวนการปฏิบัติงานของโครงการส่งเสริมการเรียนรู้จากห้องสมุดโรงเรียนบ้านคลองอุดมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ผลการประเมินผลผลิต ผลการประเมินด้านการบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการส่งเสริมการเรียนรู้จากห้องสมุด พบว่า ร้อยละของการเข้าใช้บริการห้องสมุดปีการศึกษา 2552 เพิ่มขึ้นจากปีการศึกษา 2551 ร้อยละ 29.39 ผลการประเมินความพึงพอใจด้านผลผลิตของโครงการในภาพรวม พบว่า ผู้บริหาร ครูบรรณารักษ์และครูผู้สอนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความพึงพอใจในระดับมาก นักเรียนระดับชั้น ป.4 - ม.3 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านการมีนิสัยรักการอ่าน พบว่า เรื่องที่ผู้บริหาร ครูบรรณารักษ์และครูผู้สอนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ณัฐพงศ์ เตจ๊ะนัง (2558: 85-86) ได้ประเมินโครงการส่งเสริมศักยภาพเด็กเป็นรายบุคคลเพื่อความเป็นผู้นำในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนชลประทานผาแตกจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ด้านบริบทสภาพแวดล้อม พบว่า หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ และเป้าหมายของโครงการส่งเสริมศักยภาพเด็กเป็นรายบุคคลเพื่อความเป็นผู้นำในศตวรรษที่ 21 มีความสอดคล้องกับนโยบาย วิสัยทัศน์ และเป้าหมายของโรงเรียนชลประทานผาแตก จังหวัดเชียงใหม่ ด้านปัจจัยเบื้องต้น พบว่า ความเหมาะสมของปัจจัยต่าง ๆ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับคือ 1) ด้านบุคลากร 2) ด้านงบประมาณ 3) ด้านทรัพยากรอื่น ๆ และ 4) ด้านวัสดุอุปกรณ์ มีความเหมาะสมน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับเกณฑ์การตัดสินแล้ว มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดถือว่าผ่านเกณฑ์ และในด้านความเพียงพอของปัจจัยต่าง ๆ โดยรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ 1) ด้านบุคลากร 2) ด้านงบประมาณ 3) ด้านทรัพยากรอื่น ๆ และ 4) ด้านวัสดุอุปกรณ์มีความเพียงพอ

น้อยที่สุด เมื่อเทียบกับเกณฑ์การตัดสินแล้ว มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดถือว่าผ่านเกณฑ์ ด้านกระบวนการ พบว่า ความเหมาะสมของกระบวนการดำเนินโครงการ โดยรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับคือ 1) บรรยากาศในการจัดกิจกรรม มีความเป็นกันเอง 2) การจัดให้มีการศึกษาดูงานแก่คณะครูที่เข้าร่วมโครงการ 3) บรรยากาศการจัดกิจกรรมมีความหลากหลาย และ 4) การเชิญวิทยากรภายนอก และภูมิปัญญาท้องถิ่น มาสนับสนุนการดำเนินโครงการฯ มีความเหมาะสมน้อยที่สุด และเมื่อเทียบกับเกณฑ์การตัดสินแล้ว มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ ที่กำหนดถือว่าผ่านเกณฑ์ ด้านผลผลิต พบว่า ความพึงพอใจของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อผลผลิตของโครงการโดยรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อผลผลิตของโครงการโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อเทียบความพึงพอใจของครูและบุคลากรทางการศึกษา และผู้ปกครอง กับเกณฑ์การตัดสินแล้ว มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดถือว่าผ่านเกณฑ์

ณรงค์ จันทะธรรม (2558: บทคัดย่อ) ได้ประเมินโครงการส่งเสริมอัตลักษณ์ของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาเทศบาลนครปฐม ผลการประเมินพบว่า 1) ผลการประเมินโครงการทั้ง 4 ด้านคือ ด้านสภาวะแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 2) สภาวะแวดล้อมของโครงการส่งเสริมอัตลักษณ์ของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาเทศบาลนครปฐม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก 3) ปัจจัยนำเข้าของโครงการส่งเสริมอัตลักษณ์ของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาเทศบาลนครปฐม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 4) กระบวนการดำเนินการตามโครงการส่งเสริมอัตลักษณ์ของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาเทศบาลนครปฐม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก 5) ผลผลิตของโครงการส่งเสริมอัตลักษณ์ของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาเทศบาลนครปฐม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ผู้ปกครองของนักเรียนนักศึกษา และนักเรียนนักศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 6) ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อโครงการส่งเสริมอัตลักษณ์ของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาเทศบาลนครปฐม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาครูผู้สอน ผู้ปกครอง ของนักเรียน นักศึกษาและนักเรียนนักศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

อนัญญา ทาระธรรม (2558: 162-164) ได้ประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนโรงเรียนวัดเนินหินแร่ (เหมยการนุสรณ์) พบว่า 1) ผลการประเมินสภาพแวดล้อมโครงการ ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการบริหารโครงการ โดยภาพรวม โดยภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายประเด็น พบว่า ทุกประเด็นมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด 2) ผลการประเมินปัจจัยเบื้องต้นของโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน โรงเรียนวัดเนินหินแร่ (เหมยการนุสรณ์) ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการดำเนินโครงการ โดยภาพรวมมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด 3) ผลการประเมินกระบวนการดำเนินงานของโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน โรงเรียนวัดเนินหินแร่ (เหมยการนุสรณ์) ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการดำเนินโครงการ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด 4) เพื่อประเมินผลผลิตของโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตามหลักปรัชญาของ

เศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนโรงเรียนวัดเนินหินแร่ (เหมยการนุสรณ์) 4.1) ผลการศึกษาและเปรียบเทียบคุณธรรมจริยธรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนก่อน และหลังการดำเนินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนโรงเรียนวัดเนินหินแร่ (เหมยการนุสรณ์) พบว่า คุณธรรม จริยธรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนก่อนและหลังการดำเนินโครงการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน หลังการดำเนินโครงการสูงกว่าก่อนการดำเนินโครงการทุกรายการ 4.2) ผลการประเมินความพึงพอใจของบุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการที่มีผลต่อการดำเนินกิจกรรม ในโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนโรงเรียนวัดเนินหินแร่ (เหมยการนุสรณ์) ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการดำเนินโครงการ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด 4.3) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 มีความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด 4.4) ผลการบันทึกจากการสำรวจรางวัล เกียรติบัตร หลังจากประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนโรงเรียนวัดเนินหินแร่ (เหมยการนุสรณ์) พบว่า 1) เด็กหญิงกัลยา อาจเลิศ ได้รับการยกย่องเป็นเด็กดีศรีนครนายก ประจำปี 2559 จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก เมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2559 2) เด็กชายสุทธิพงษ์ โพธิ์ทับทิม ได้รับการยกย่องเป็น เด็กดีมีคุณธรรม จริยธรรมดีเด่น ประจำปีการศึกษา 2558 ของโรงเรียนวัดเนินหินแร่ (เหมยการนุสรณ์) เมื่อวันที่ 8 มกราคม 2559 3) โรงเรียนได้ผ่านการประเมินสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงประจำปี 2558 สถานศึกษาพอเพียง 2558 จากกระทรวงศึกษาธิการ ได้รับเกียรติบัตร วันที่ 24 มิถุนายน 2559 และ 4) โรงเรียนได้ผ่านการประเมินเป็น โรงเรียนดีประจำตำบลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก เมื่อวันที่ 9 สิงหาคม 2559

มนิดา เจริญภูมิ (2559: 85-87) ได้ประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนแก่งน้อยศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 โดยประยุกต์ใช้รูปแบบ CIPPIEST พบว่า ผลการประเมินในภาพรวมต่อโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนแก่งน้อยศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 โดยประยุกต์ ใช้รูปแบบ CIPPIEST ฉบับที่ 1 สำหรับผู้บริหารและครู ในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต มีผลการประเมินโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีผลการประเมินสูงสุดคือ ด้านกระบวนการ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านผลผลิต ตามลำดับ ผลการประเมินในภาพรวมต่อโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนแก่งน้อยศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 โดยประยุกต์ใช้รูปแบบ CIPPIEST ฉบับที่ 2 สำหรับนักเรียนในภาพรวมทั้ง 3 ด้านคือ ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต มีผลการประเมินโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีผลการประเมินสูงสุด คือ ด้านกระบวนการ ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านผลผลิต ตามลำดับ ผลการประเมินในภาพรวมต่อโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนแก่งน้อยศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 โดยประยุกต์ใช้รูปแบบ CIPPIEST ฉบับที่ 3 สำหรับผู้ปกครองในภาพรวมด้านผลผลิต

พงษ์ศักดิ์พิล ทาแก้ว (2560: 52) ได้ประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน นักศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคเดชอุดม พบว่า ด้านบริบท ผลการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน นักศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคเดชอุดม โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านปัจจัยนำเข้า ผลการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน นักศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคเดชอุดม โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก ด้านกระบวนการ ผลการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน นักศึกษาของ วิทยาลัยเทคนิคเดชอุดม โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุก ข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านผลผลิต ผลการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม นักเรียน นักศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคเดชอุดม โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อ พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

เสาวลักษณ์ ดวงแก้ว (2560: 58-60) ได้ประเมินโครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (O-NET) ในโรงเรียนเรียนร่วมศูนย์โอดนาดี สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ด้านปัจจัยเบื้องต้น มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า เรื่องที่ มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ด้านกระบวนการดำเนินงานพบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความ คิดเห็นเกี่ยวกับด้านกระบวนการดำเนินงาน มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านผลผลิต ของโครงการ พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านผลผลิตของโครงการ มีความ เหมาะสม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า เรื่องที่มีความเหมาะสมในระดับ มาก ได้แก่ ความพึงพอใจที่มีต่อโครงการ และผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O- NET) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า 1) ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ ทางการทดสอบผ่านเกณฑ์ และ 2) ความพึงพอใจที่มีต่อโครงการมีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับ มาก

ยุวดี คำเงิน (2561: 142-143) ได้ประเมินโครงการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 พบว่า 1) ผลการประเมินด้านบริบท ของโครงการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารครูและ คณะกรรมการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 มีความสอดคล้อง ของวัตถุประสงค์กับนโยบาย และเป้าหมายของโครงการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการประเมิน ด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครูและคณะกรรมการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 มี ความพร้อมหรือเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) ผลการประเมินด้านกระบวนการของโครงการ พัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียนในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 มีความเหมาะสมของการ ดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก 4) ผลการประเมินด้านผลผลิตของโครงการพัฒนาจิตสาธารณะ ของนักเรียนในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาสังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 มีประสิทธิภาพของการดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก 5) แนวทางการพัฒนาการดำเนินโครงการพัฒนาจิตสธารณณ์นักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ควรนำไปพัฒนาทั้ง 4 ด้าน ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอแนวทางพัฒนาไว้แล้ว

ศิวพร นววงศานันต์ และคณะ (2561: 63) ได้ประเมินโครงการยกระดับผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตึ้นพื้นฐาน (O-NET) ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรี เขต 2 พบว่า ควรจัดครูให้สอนตรงตามความถนัดในแต่ละรายวิชา และใช้เวลาให้เหมาะสมมีเวลาทบทวนความรู้หลังเรียน 10 นาที พร้อมทั้งควรเตรียมสื่อการสอนที่หลากหลาย และเพียงพอกับนักเรียน คະแนนจากการทดสอบภายหลังโครงการสูงกว่า ก่อนเข้าโครงการ ฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ผลการประเมินพฤติกรรมของนักเรียนในการประเมินผลการเรียนรู้จากก่อนเรียนระหว่างเรียนและหลังเรียน พบว่า โดยภาพรวมมีพฤติกรรมทุกด้านในระดับทำเป็นประจำ การประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยรวมมีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตึ้นพื้นฐาน (O-NET) ในปี 2558 สูงกว่า ปี 2557 แต่เมื่อพิจารณาจากผลคะแนนรวมปี 2558 พบว่า ผลรวมเฉลี่ยคะแนนการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตึ้นพื้นฐาน (O-NET) ยังไม่ผ่านเกณฑ์การทดสอบความพึงพอใจต่อโครงการ พบว่า รายด้านและโดยรวมทุกด้านมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

อำนวยการ นวลจันทร์ (2561: บทคัดย่อ) ได้ประเมินโครงการส่งเสริมผู้ประกอบการอาชีวศึกษาของวิทยาลัยอาชีวศึกษาชุมพร โดยประยุกต์ใช้โครงการงานวิทยาศาสตร์ตามเกณฑ์มาตรฐานผลการประเมิน พบว่า 1) ผลการประเมินด้านบริบท โดยภาพรวมมีผลการประเมินในระดับมากที่สุด และผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่กำหนด 2) ผลการประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้น โดยภาพรวมมีผลการประเมินในระดับมาก และผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่กำหนด 3) ผลการประเมินด้านกระบวนการ โดยภาพรวมมีผลการประเมินในระดับมาก และผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่กำหนด 4) ผลการประเมินด้านผลผลิต 4.1) ด้านความพึงพอใจของครู โดยภาพรวม พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก 4.2) ด้านความพึงพอใจของผู้เรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาชุมพร โดยภาพรวมพบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก 4.3) ด้านผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนด้านการเป็นผู้ประกอบการอาชีวศึกษา โดยประยุกต์ใช้โครงการงานวิทยาศาสตร์ตามเกณฑ์มาตรฐานวิทยาลัยอาชีวศึกษาชุมพร พบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) โดยภาพรวมในปีการศึกษา 2561 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนร้อยละ 75.05 อยู่ในระดับดีมาก เทียบกับปีการศึกษา 2560 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนร้อยละ 64.87 อยู่ในระดับน่าพอใจ ผู้เรียนมีผลการเรียนเพิ่มขึ้นร้อยละ 10.17 ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) โดยรวมในปีการศึกษา 2561 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนร้อยละ 77.09 อยู่ในระดับดีมาก เทียบกับปีการศึกษา 2560 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนร้อยละ 63.94 อยู่ในระดับน่าพอใจ ผู้เรียนมีผลการเรียนเพิ่มขึ้นร้อยละ 13.15 2) ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนด้านการเป็นผู้ประกอบการอาชีวศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก 4.4) ด้านผลผลิตตามเป้าหมายของโครงการส่งเสริมผู้ประกอบการอาชีวศึกษาของวิทยาลัยอาชีวศึกษาชุมพร โดยประยุกต์ใช้โครงการงานวิทยาศาสตร์ตามเกณฑ์มาตรฐาน พบว่า 1) ปริมาณผลงานโครงการงานวิทยาศาสตร์ที่ผ่านการคัดเลือกความเป็นไปได้เชิงพาณิชย์ จำนวน 12 ผลงานและสามารถพัฒนาต่อ

ยอดสู่เชิงธุรกิจได้จริง 2 ผลงาน 2) ปริมาณผลงานโครงการวิทยาศาสตร์ของผู้เรียนที่เกิดขึ้นทั้งหมดจากการจัดการเรียนการสอนจำนวน 126 ผลงาน 3) คุณภาพของผลงานโครงการวิทยาศาสตร์ของผู้เรียน โดยภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับดี 4) ผลสำเร็จของโครงการฯ ได้แก่ 4.1) รางวัลในระดับภาค จำนวน 4 รางวัล ได้แก่โครงการวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับ ปวช. ได้รับรางวัลเหรียญเงิน 1 ผลงาน ผลงานของนักศึกษา ระดับ ปวส. ได้รับรางวัลชนะเลิศเหรียญทองระดับภาค 1 รางวัลและเหรียญเงิน 1 รางวัล ผลการประเมินการดำเนินงานของศูนย์บ่มเพาะการเป็นผู้ประกอบการอาชีวศึกษา ได้รับรางวัล 4 ดาว 4.2) รางวัลในระดับชาติ ได้แก่ โครงการวิทยาศาสตร์ของนักศึกษา ระดับ ปส. ได้รับรางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1 ระดับชาติ และผลการประเมินการดำเนินงานของศูนย์บ่มเพาะการเป็นผู้ประกอบการอาชีวศึกษา ได้รับรางวัล 5 ดาวแผนธุรกิจของนักเรียนเจ้าของธุรกิจบาร์กล้วย ตราเต็มเต็ม ได้รับรางวัลเข้ารอบ 100 ทีม ในระดับชาติ 4.3) ระดับนานาชาติ ครูที่ปรึกษาโครงการวิทยาศาสตร์ของนักเรียน นักศึกษาและครูผู้ดูแลศูนย์บ่มเพาะการเป็นผู้ประกอบการอาชีวศึกษาได้รับทุนไปศึกษาดูงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ณ ประเทศสิงคโปร์

สุพจน์ ทองเหลือง (2562: บทคัดย่อ) ได้ประเมินโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระในกลุ่มผู้เรียนอาชีวศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาฉะเชิงเทรา ผลการประเมิน พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมด้านบริบท โดยภาพรวมมีผลการประเมินในระดับ มากที่สุดและผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่กำหนด ผลการประเมินความเหมาะสมด้านปัจจัยเบื้องต้น โดยภาพรวมมีผลการประเมินในระดับมากที่สุดและผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่กำหนด ผลการประเมินความเหมาะสมด้านกระบวนการ โดยภาพรวมมีผลการประเมินในระดับมากที่สุด และผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่กำหนด 4) ผลผลิตของโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระในกลุ่มผู้เรียนอาชีวศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาฉะเชิงเทรา 4.1) ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนด้านการเป็นผู้ประกอบการอาชีวศึกษา 4.4.1) ด้านผลตอบแทนจากการประกอบธุรกิจ กำไรต่อทุน โดยภาพรวม คิดเป็นร้อยละ 43.05 4.4.2) ด้านการต่อยอดธุรกิจเชิงพาณิชย์ จำนวน 5 ธุรกิจ โดยภาพรวม คิดเป็นร้อยละ 100 4.2) ระดับคุณภาพการดำเนินงานของศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาฉะเชิงเทรา อยู่ในระดับ 5 ดาว (ร้อยละ 92.47) 4.3) ความพึงพอใจของผู้บริหารและครูที่มีต่อโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระในกลุ่มผู้เรียนอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาฉะเชิงเทรา โดยภาพรวม อยู่ในระดับ มากที่สุด 4.4) ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระในกลุ่มผู้เรียนอาชีวศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาฉะเชิงเทรา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 4.5) ความพึงพอใจของบุคคลทั่วไปที่มาศึกษาดูงาน

สุรัชย์ จิวเจริญสกุล (2556: 144-145) ได้ประเมินโครงการพัฒนาครูโดยใช้กระบวนการสร้างระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring คณะประเมินใช้ระเบียบวิธีการวิจัย ประเมิน (Evaluation Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินโครงการพัฒนาครูโดยใช้กระบวนการสร้างระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยมีวัตถุประสงค์การประเมินเฉพาะ คือ 1) เพื่อประเมินบริบท (Context) 2) เพื่อประเมินปัจจัยนำเข้า (Input) 3) เพื่อประเมินกระบวนการ (Process) และ 4) เพื่อประเมินผลลัพธ์ (IEST) ของโครงการพัฒนาครูโดยใช้กระบวนการสร้างระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ประกอบด้วยการประเมินผลกระทบ

(Input Evaluation) การประเมินความยั่งยืน (Sustainability Evaluation) และการประเมินการถ่ายทอดการส่งต่อ (Transportability Evaluation) ประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยบุคคล 3 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มครู ผู้บริหารสถานศึกษา และศึกษานิเทศก์ที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 99 คน โดยเป็นครูผู้สอนใน 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) และสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จำนวน 84 คน กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 10 คน และกลุ่มศึกษานิเทศก์ จำนวน 5 คน 2) ผู้ประสานงานจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำนวน 2 คน 3) อาจารย์นิเทศจาก คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 8 คน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ประกอบด้วย 1) แบบสอบถามความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครู ผู้บริหารสถานศึกษา และศึกษานิเทศก์ 2) ประเด็นการสนทนากลุ่ม 3) แบบตรวจสอบรายการการจัดการเรียนการสอนครู 4) แบบตรวจสอบรายการของผู้บริหารสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ 5) แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อกระบวนการ Coaching and Mentoring 6) แบบประเมินคุณภาพงานวิจัยและรายงานตาม ภาระหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ การวิเคราะห์ข้อมูล ทำโดยการหาความถี่ ร้อย ละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการประเมินพบว่า 1) ผลการ ประเมินด้านบริบทของโครงการ พบว่า ครูส่วนใหญ่มีปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอน การพัฒนา สื่อและเทคโนโลยี การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียน การสอน และในประเด็นความพร้อมของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในการเป็นคู พัฒนา พบว่า คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีความพร้อมในการพัฒนาครู ผู้บริหาร สถานศึกษาและศึกษานิเทศก์ตามความต้องการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 2) ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าพบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ได้ ดำเนินการพิจารณาคัดเลือกสถานศึกษา ครู ผู้บริหารสถานศึกษา และศึกษานิเทศก์ เข้าร่วมโครงการ อย่างเป็นระบบตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นอย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของ โครงการ สำหรับแผนพัฒนาครู ผู้บริหารสถานศึกษา และศึกษานิเทศก์ โดยใช้กระบวนการสร้าง ระบบพี่เลี้ยง Coaching and Mentoring พบว่ากำหนดให้มีการพัฒนาใน 2 ลักษณะคือ ช่วงแรกเป็น การอบรม จำนวน 2 วัน และช่วงที่ 2 เป็นการ Coaching and Mentoring จำนวน 3 ครั้ง 3) ผลการ ประเมินด้านกระบวนการของโครงการ พบว่า การดำเนินงานโครงการเป็นไปตามแผนพัฒนาครู ผู้บริหารสถานศึกษา และศึกษานิเทศก์ที่กำหนดไว้ สำหรับในประเด็นของปัญหาและอุปสรรคที่ เกิดขึ้น ขณะดำเนินงานโครงการ พบว่า ครูส่วนใหญ่ยังขาดความมั่นใจในการทำวิจัยในชั้นเรียนใช้ วิธีการสอนและสื่อสารการเรียนรู้ที่ไม่หลากหลาย 4) ผลการประเมินด้านผลลัพธ์ของโครงการ พบว่า ผลที่ได้จากการดำเนินงานโครงการส่วนใหญ่เป็นที่น่าพึงพอใจ โดยผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่เห็นว่า ได้ประโยชน์หรือเกิดผลทางบวกมากกว่าทางลบ สำหรับการประเมินในด้านประสิทธิผล พบว่า ครู ผู้บริหารสถานศึกษา และศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ เข้ารับการอบรมและพัฒนาตามระยะเวลาและมี ผลงานเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยผลงานส่วนใหญ่มีคุณภาพอยู่ในระดับพอใช้ถึงดีเยี่ยม และเพื่อ ให้การดำเนินงานโครงการเป็นไปอย่างต่อเนื่อง มีการถ่ายทอดส่งต่อและเกิดความยั่งยืน ทาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฯจะนำรูปแบบหรือกระบวนการดำเนินงานโครงการในแต่ละกลุ่มไป ดำเนินการกับโรงเรียนในสังกัดต่อไป

มาเรียม นิลพันธ์ (2554: 154-155) ได้ประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปกร การวิจัยเรื่องการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปกร มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปกร ในด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต ด้านผลกระทบ ด้านประสิทธิผล ด้านความยั่งยืน และด้านถ่ายโยงความรู้ 2) เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน คณะผู้วิจัยใช้วิธีการประเมินของ Daniel L. Stufflebeam รูปแบบของการประเมิน CIPPIEST Model เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การตรวจเอกสารหลักสูตร สอบถามความคิดเห็นและสัมภาษณ์ความคิดเห็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร 6 กลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหาร คณะกรรมการดำเนินงาน/อาจารย์ประจำหลักสูตร/ผู้สอน/กรรมการตรวจสอบ วิทยานิพนธ์/ผู้ใช้บัณฑิตนักศึกษาและบัณฑิต เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบตรวจเอกสาร การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ ค่าสถิติ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปกร โดยภาพรวมพบว่า บัณฑิต นักศึกษา ผู้ใช้บัณฑิตผู้สอน กรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ ผู้บริหารมหาวิทยาลัย ผู้บริหาร และคณะกรรมการดำเนินงาน/อาจารย์ประจำหลักสูตรมีความคิดเห็นว่าเป็นเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการประเมินด้านบริบท พบว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ วัตถุประสงค์หลักสูตรเหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน 3) ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า หลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ คุณวุฒิ ความรู้ ประสบการณ์ผลงานทางวิชาการและผลงานวิจัยของอาจารย์มีศักยภาพที่เหมาะสม 4) ผลการประเมินด้านกระบวนการ พบว่า หลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์มีการตรวจสอบงาน และให้ข้อเสนอแนะอย่างชัดเจนเหมาะสม 5) ผลการประเมินด้านผลผลิต พบว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า บัณฑิตมีความคิดเห็นว่าเป็นบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษามีความเป็นผู้นำทางวิชาการ/วิชาชีพ มีความสามารถพัฒนาหลักสูตรได้ และมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากที่สุด 6) ผลการประเมินด้านผลกระทบ ในภาพรวมและรายข้อ พบว่า หลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ บัณฑิตได้นำความรู้ที่ได้เรียนมาไปสร้างผลงานทางวิชาการหรือนวัตกรรมการเรียนการสอนและผลการปฏิบัติงานของบัณฑิตส่งผลกระทบต่อการทำงานของหน่วยงานได้รับผลประโยชน์ตรงตามที่คาดหมาย 7) ผลการประเมินด้านประสิทธิผล พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ผลการปฏิบัติงานของบัณฑิตส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพด้านวิชาการภายในหน่วยงาน 8) ผลการประเมินด้านความยั่งยืน พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือการพัฒนาวิชาชีพ 9) ผลการประเมิน ด้านการถ่ายโยงความรู้ พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือบัณฑิตนำความรู้ไปปฏิบัติงานได้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงและประยุกต์กับความต้องการของชุมชน โดยการปรับปรุงและการนำไปใช้เกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีใหม่ให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลง ผลการศึกษาปัญหาและ

แนวทางการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ดังนี้ 1) ดานบริบท พบว่า โครงสร้างรายวิชาในหลักสูตร (แผน 2) มีจำนวนหน่วยกิตมากเกินไป รายวิชามีเนื้อหาซ้ำซ้อนกัน จึงควรบูรณาการเนื้อหาวิชาที่ซ้ำซ้อนกันเป็นวิชาเดียวกัน 2) ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า วิชาบังคับแกนบางรายวิชาผู้เรียนแต่ละกลุ่มวิชาหรือตามระดับพื้นฐานความรู้ความสามารถ ห้องสื่อบันทึกข้อมูล มีสื่อ อุปกรณ์ไม่เหมาะสมกับการศึกษาคนควา และขาดความพร้อมในการเชื่อมต่อ อินเทอร์เน็ต ควรจัดอุปกรณ์ สื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกให้สอดคล้องต่อความต้องการเอื้อต่อการ เรียนรู้ ตำรา เอกสาร วารสารในห้องสมุดมหาวิทยาลัยขาดความทันสมัย ควรมีการประสานงานสั่งซื้อ หนังสือ วารสาร ตำราต่าง ๆ ให้มากขึ้น 3) ดานกระบวนการ พบว่า แนวการจัดการเรียนการสอนใน รายวิชาปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรและการสอนไม่เป็นระบบ ควรมีการชี้แจงทำความเข้าใจกับ นักศึกษาล่วงหน้าเพื่อให้นักศึกษาเตรียมความพร้อมและงบประมาณ 4) การจัดระบบอาจารย์ที่ ปรึกษาวิทยานิพนธ์ขาดความชัดเจนและไม่สอดคล้องกับความต้องการของ นักศึกษา อาจารย์ที่ ปรึกษาควรรับนักศึกษาที่สอดคล้องกับความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ของตนเอง ในแต่ละด้าน 5) การ สอบวัดคุณสมบัติ (Qualifying Examination) มีความยืดหยุ่นมากเกินไป จนทำให้ขาดความเป็นน ระบบ ควรกำหนดเกณฑ์ให้ชัดเจนและเป็นมาตรฐานเดียวกันทุกรายวิชา ทุกกลุ่มวิชา ไม่ขึ้นอยู่กับ อาจารย์แต่ละบุคคล

2.6.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างประเทศ

Way (2004: 3850) ได้ศึกษาผลกระทบของการรักษาวินัยและการบกพร่องด้านวินัยใน โรงเรียนที่มีต่อพฤติกรรมและผลสัมฤทธิ์ทางด้านวิชาการของนักเรียน โดยมีความมุ่งหมายในการวิจัย เพื่อหยุดปัญหาการใช้ความรุนแรงในโรงเรียนและเพิ่มระดับผลสัมฤทธิ์ทางด้านวิชาการ ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่เข้าเรียนในโรงเรียนซึ่งมีความบกพร่องด้านวินัยมีแนวโน้มว่าจะมีพฤติกรรมที่ไม่ เหมาะสมเพิ่มขึ้น และมีผลสัมฤทธิ์ทางด้านวิชาการลดลง พบว่า ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมมีผลกระทบต่อ ความถี่ในการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวและมีทัศนคติในด้านตรงกันข้ามสำหรับงานวินัยของโรงเรียนก็ พบด้วยว่าเกิดผลกระทบ โดยขึ้นอยู่กับปัจจัยที่หลากหลายเช่นตัวแปรด้านผลลัพธ์ปริมาณความ บกพร่องด้านวินัยในโรงเรียนความยุติธรรมและความถูกต้องตามหลักกฎหมายในการรับรู้ของนักเรียน และสถานะของนักเรียนที่ถูกจัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยงนอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า การมีวินัยที่เข้มงวด สามารถส่งผลกระทบที่เป็นประโยชน์ได้ถ้าหากว่านักเรียนได้รับการรักษาไว้ในระดับปานกลาง นั้น หมายความว่าสามารถปรับปรุงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมได้ระดับหนึ่งมีทิศทางโดยตรงต่อนักเรียน ซึ่งมีความเชื่อมั่นในความถูกต้องตามกฎของโรงเรียนภายใต้สถานการณ์อื่น ๆ อย่างเช่น ถ้าวินัยของ โรงเรียนได้รับการยอมรับว่ามีความเข้มงวดมากเกินไปหรือนำไปประยุกต์ใช้กับนักเรียนในกลุ่มที่คอย คัดค้านและเป็นกลุ่มเสี่ยงวินัยของโรงเรียนก็อาจจะกลับกลายเป็นสิ่งอันตรายไปได้โดยเฉพาะอย่างยิ่ง จากผลการวิจัยพบว่า มีแนวโน้มของการเป็นไปได้ว่าเราจะมีนักเรียนที่จบการศึกษาในระดับ มัธยมศึกษาต่ำลงเพราะการมีวินัยที่เคร่งครัดมากเกินไป

Nweze (2010: 90) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารจัดการเกี่ยวกับจริยธรรมในการสอบ ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผลการวิจัยสรุปว่า การสอบครอบคลุมถึงสถานะทางยุทธศาสตร์ในชีวิตของเรา และสังคมทุกวันนี้ด้วย ในสถานการณ์ซึ่งกฎศีลธรรม กฎและระเบียบปฏิบัติสำหรับการดำเนินการ สอบได้ถูกวัดโดยครูหรือผู้เรียนรู้ความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของการสอบและใบประกาศนียบัตร

ซึ่งเป็นตัวรับรองการแสดงถึงการมีความรู้ในเรื่องดังกล่าวก็อยู่ในภาวะเสี่ยงการบริหารการสอบเป็นสิ่ง ซึ่งควรจะพิจารณาอย่างลึกซึ้ง ปัญหาทุจริตในการสอบก็เป็นปัญหาทางศีลธรรมที่สำคัญ ได้กีดกันลึก เข้าไปในโครงสร้างของสังคม ควรมีมาตรการบางอย่างต้องนำไปปรับปรุงระบบการสอบ เพื่อให้เกิด ความยุติธรรมแก่ทุกฝ่าย ความท้าทายของการจัดการตรวจสอบมีอยู่หลากหลาย ตัวอย่างเช่น การ เป็นครูที่รับผิดชอบ หรือเป็นผู้สอบที่มีความรับผิดชอบซึ่งนำไปสู่จรรยาบรรณของการสอบอย่าง แท้จริง ควรปลูกฝังลงในเด็กนักเรียนเรื่องสำนึกแห่งความรับผิดชอบและนิสัยการเรียนรู้ที่ดี

Schroeder, Nicholas (2011: Abstract) ได้ศึกษาทางสองแพร่งของคุณธรรมและ จริยธรรมร่วมสมัย ผลการวิจัยพบว่า คำนิยามง่าย ๆ ของทางสองแพร่งของศีลธรรม คือ สถานการณ์ ที่ผู้กระทำควรจะทำ 2 อย่างที่แตกต่างแต่สามารถเลือกทำได้เพียงอย่างเดียวเท่านั้น คำนิยามนี้ดู เหมือนว่ามีความหมายเพียงพอแล้วมันได้สร้างผลกระทบในรอบ 50 ปีที่ผ่านมาเบอร์นาร์ดวิลเลียม เป็นผู้ใช้แนวคิดทางสองแพร่งของศีลธรรมเป็นคนแรก เพื่อเรียกความเหมาะสมของทฤษฎีหลักทาง ศีลธรรมให้เป็นคำถามเพื่อท้าทายความเป็นไปได้ของระบบจริยธรรมที่ไม่เปลี่ยนแปลง นักจริยธรรม และนักศีลธรรม อย่างเช่น โรซาลิน ฮัธสเฮ้า ได้ใช้ทฤษฎีวิกฤตทางศีลธรรมเพื่อท้าทายโรงเรียนสองแห่ง ที่เด่นด้านปรัชญาศีลธรรมในเรื่องในการทำตามกฎ เช่น การฆ่าคนเป็นสิ่งที่ผิดแม้จะเป็นการป้องกันตัวก็ ตาม และลัทธิประโยชน์นิยม ความท้าทายเหล่านี้ก็กลายมาเป็นเครื่องมือในการสร้างคุณธรรม แต่ คุณธรรมจริยธรรมสามารถอธิบายทางสองแพร่งของศีลธรรม ในทฤษฎีของมันเองได้จริงหรือไม่ ผู้วิจัยได้ นำเสนอความคิดบางอย่างของวิลเลียม และฮัธสเฮ้า ซึ่งเป็นแนวคิดหลักเกี่ยวกับจริยธรรมและคุณธรรม ร่วมสมัยแล้ว และพิจารณาอย่างรอบคอบบนโครงสร้าง และปัญหาของแนวคิดเรื่องทางสองแพร่งของ ศีลธรรม ได้วิเคราะห์และตรวจสอบจุดแข็งของข้อโต้แย้งของวิลเลียม และฮัธสเฮ้าในเหตุผลที่สนับสนุน การคงอยู่ของทางสองแพร่งของศีลธรรม

Cline, Heesters, Secker and Frolic. (2012: 227-243) ได้การศึกษาและการปฏิบัติ จริยธรรม การปรับปรุงหลักสูตรเพื่อจุดประสงค์ และความต้องการของท้องถิ่น พบว่า ในภาวะ ปัจจุบัน ยังไม่มีกระบวนการรับรองสิทธิแบบเบ็ดเสร็จสำหรับแต่ละคนที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการ ปฏิบัติจริยธรรม ยังไม่มีระบบการรับรองมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับหลักสูตรที่มี วัตถุประสงค์เพื่อเตรียมบุคลากรให้พร้อมสำหรับการทำงานของพวกเขา ยังมีหลักฐานเพียงเล็กน้อย เท่านั้นที่เป็นรูปแบบการฝึกฝนโดยเฉพาะเพื่อการบรรลุเป้าหมายการศึกษาอย่างแท้จริงใน ขณะเดียวกัน จำนวนขององค์กรด้านการดูแลหลักสูตรฟื้นฟูสุขภาพและการฝึกฝนอบรมในบ้าน โดยเฉพาะเพื่อเตรียมผู้ที่สำเร็จการศึกษาเพื่อการปฏิบัติงานในหน้าที่รายการยึดหลักจริยธรรมในการ ปฏิบัติงาน อย่างไรก็ตามที่หลักสูตรต่าง ๆ มีจำนวนเพิ่มขึ้นแต่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับหลักสูตรเหล่านี้ ยังมีข้อจำกัดในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้บรรยายเป้าหมายและเนื้อหา และยุทธวิธีสำหรับหลักสูตร การศึกษา ที่ได้ถูกนำเสนอในออนตาริโอ แคนาดากรณีศึกษาเหล่านี้ได้ให้ความสำคัญกับความ หลากหลายด้านจริยธรรมการศึกษาเพื่อผู้มีส่วนร่วมในเรื่องการปฏิบัติจริยธรรมและเน้นความจำเป็นที่ จะนำรายการนี้เพื่อเป็นรายงาน เพื่อพัฒนามาตรฐานการศึกษาในอนาคต เพื่อให้ได้มาตรฐานและ ได้รับการยอมรับ

Shawn (2009: 5) ได้ประเมินแผนงานเตรียมความพร้อมการเพิ่มศักยภาพด้วยตนเองของ ผู้บริหารภายในโรงเรียน วัตถุประสงค์ของการศึกษาในครั้งนี้ เพื่อทำการประเมินให้ครอบคลุมถึงการ

ใช้แผนเตรียมความพร้อมในตำแหน่งรองผู้บริหารนี้ ด้วยการเพิ่มศักยภาพของตนเองในโรงเรียนในเขตภูมิภาคแห่งหนึ่งโดยทำการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยใช้แบบจำลอง CIPP Model ของ Stufflebeam ในการประเมินผล และเป็นตัวกำหนด 6 คำถามที่ใช้เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยข้อมูลทั้งหมดจะถูกเก็บและบรรจุลงในส่วนประกอบของแบบจำลอง ได้แก่ บริบท (Context) ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ(Process) และผลผลิต (Product) ผ่านการสัมภาษณ์รายบุคคล การสัมภาษณ์กลุ่มที่เป็นที่สนใจ เอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งหมดจะถูกนำมาทำการวิเคราะห์ การฝึกฝนความเป็นผู้นำด้วยตนเอง ถูกนำมาใช้กับบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวนคนซึ่งได้รับการฝึกจากแผนงาน ซึ่งมีอัตราการตอบสนองอยู่ที่ 67 เปอร์เซ็นต์

Hakan (2011: 592-599) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การใช้การประเมินรูปแบบแบบชิปปในการพัฒนา ความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรงของการประเมินหลักสูตรภาษาอังกฤษของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีอิสตันบูล ตุรกี โดยแบ่งเป็น 4 องค์ประกอบตามรูปแบบของแบบชิปปคือ บริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือนักเรียนโดยการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) จำนวน 415 คน เครื่องมือในงานวิจัยคือแบบสอบถามแบบ Likert Scale มีทั้งหมด 65 ข้อ ครอบคลุมการประเมินทั้ง 4 องค์ประกอบ สถิติที่ใช้แบบบรรยาย คือ ค่าเฉลี่ย การแจกแจงความถี่ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่าการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงของหัวข้อคำถามของการประเมินใช้ Kaiser-Meyer Olkin (KMO) ในการทดสอบก่อนนำไปใช้งานพบว่ามีค่า 0.94 ข้อคำถาม 65 ข้อ สามารถใช้งานได้ 46 ข้อ โดยแบ่งเป็น ด้านบริบท 10 ข้อ ด้านปัจจัยนำเข้า 6 ข้อ ด้านกระบวนการ 8 ข้อ และด้านผลผลิต 22 ข้อ ส่วนค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ 0.81-0.94 ซึ่งในการวิจัยทางด้านสังคมวิทยามัธยฐานอยู่ที่ 0.70 ซึ่งถือว่าความเชื่อมั่นมีค่าสูง

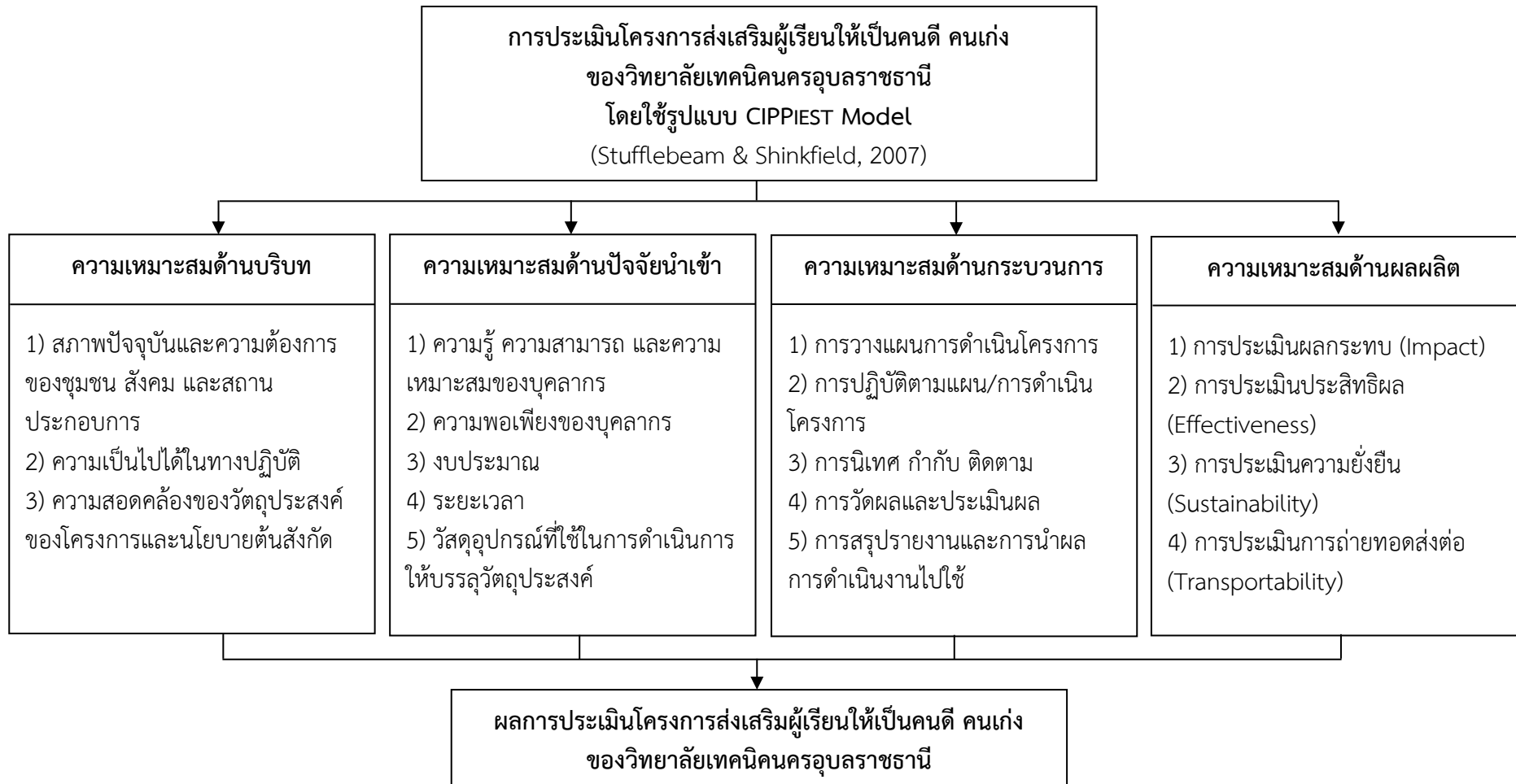
Mohebbi, Akhlaghi, Yarmohammadian & Khoshgam (2011: 3286-3290) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประเมินหลักสูตรการศึกษาทางการแพทย์ระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยทางการแพทย์อิหร่าน ในการศึกษาได้ประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินหลักสูตรตามแบบชิปป ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ มหาวิทยาลัยทางการแพทย์ 4 แห่งของอิหร่าน ประกอบด้วย 5 กลุ่ม คือ ผู้บริหาร บุคลากรในคณะ นักศึกษาบัณฑิต และหัวหน้าห้องสมุด กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 140 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามแบบ Likert Scale ประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งแบบสอบถามนี้มีค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ระหว่าง 0.74-0.93 โดยใช้สูตรของสัมประสิทธิ์อัลฟา-ครอนบาค (Cronbach's Alfa Coefficient) สถิติที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอ้างอิง ได้แก่ ค่าสหสัมพันธ์ สเปียร์แมนและเพียร์สัน (Pearson Spearman Correlation) และ ค่า T-Test ผลการวิจัยพบว่า ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต อยู่ที่ระดับพอใช้

Wahlstrom and Sundberg (2015: 163-183) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประเมินหลักสูตรโดยใช้ทฤษฎีเป็นฐาน รายงานฉบับนี้แสดงให้เห็นและอธิบายเกี่ยวกับการประเมินโครงการของการปฏิรูปหลักสูตรของสวีเดน คือ หลักสูตรสำหรับการเรียนภาคบังคับระดับก่อนวัยเรียนและศูนย์นันทนาการ วัตถุประสงค์ของการประเมินผลโครงการคือการสร้างองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับอิทธิพลของการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาระหว่างประเทศ การปฏิรูปหลักสูตรการศึกษาของชาติ และเกี่ยวกับการประเมินครูท้องถิ่น การประเมินนี้จะใช้วิธีเชิงผสมโดยใช้การวิเคราะห์จากเอกสาร

ต่างๆ และการสำรวจจากครูจำนวน 1,887 คน และการสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า การปฏิรูปหลักสูตรของ Lgr 11 เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงขั้นพื้นฐาน ในแนวคิดและสมมติฐาน (ปรัชญาของหลักสูตร) สามารถอธิบายได้โดยการบรรยายถึงบทบาทสำคัญของนโยบายหลักสูตรระหว่างประเทศ นอกจากนี้ยังเป็นไปตามมาตรฐานตามรูปแบบการปฏิรูป ซึ่งให้เห็นถึงแนวทางประยุกต์ใช้งานของความมุ่งหมายการปฏิรูป และผลแสดงให้เห็นการเพิ่มวิธีการสอนที่หลากหลาย เช่น ผลของการกำหนดเกณฑ์ความรู้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

2.7 กรอบแนวคิดการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการส่งเสริมผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง ของวิทยาลัยเทคนิคนครอุบลราชธานี เป็นการประเมินความเหมาะสมก่อนการดำเนินโครงการ ประเมินความก้าวหน้าระหว่างการทำโครงการ และประเมินผลเมื่อสิ้นสุดโครงการ โดยตัดสินใจ โดยประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPPIEST Model ของ Stufflebeam and Shinkfield (2007) เป็นมิติการประเมินที่เพิ่มขึ้นจากการขยายการประเมินผลผลิต (Product Evaluation) ตามรูปแบบการประเมินแบบชิปปี้ (CIPP Model) แบบเต็ม โดยกำหนดรูปแบบการประเมินและคำถามการประเมินให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ดังนี้ 1) การประเมินด้านบริบท (Context Evaluation) 2) การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) 3) การประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation) 4) การประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation) ส่วนปรับขยาย 4.1) การประเมินผลกระทบ (Impact) 4.2) การประเมินประสิทธิผล (Effectiveness) 4.3) การประเมินความยั่งยืน (Sustainability) และ 4.4) การประเมินการถ่ายทอดส่งต่อ (Transportability) รายละเอียดแสดงดังรูปที่ 2.10

รูปที่ 2.10 กรอบแนวคิดการประเมินโครงการ